Årsredovisning

LILLA EDETS
KOMMUN

2023

Julia Färjhage, kommunstyrelsens ordförande, har ordet

Göta älvdalens pärla växer fram – och vi gör det tillsammans!

Den 1 januari 2023 tillträdde nya nämnder och styrelser efter valet 2022. En ny uppsättning förtroendevalda har tagit plats för att fatta beslut om kommunens inriktning. Under året har förtroendevalda deltagit i mer än 100 möten och fattat drygt 1 700 beslut. Drygt 80 politiker tar ledigt från sina jobb, sina dagsysslor, för att vara med och ta ansvar för kommunen och som inför besluten läser 100-tals sidor handlingar som tjänstepersonsorganisationen omsorgsfullt satt samman för att utgöra ett tydligt beslutsunderlag. När besluten väl är fattade ska de genomföras av organisationen.

Många timmar och mycket engagemang läggs av både förtroendevalda och tjänstepersonsorganisationen för att hela tiden utveckla och förbättra Lilla Edets kommun och tillsammans forma Göta älvdalens pärla. Precis som visionen säger så blir det så tydligt att det är ett lagarbete att utveckla kommunen. Vi gör det tillsammans!

Ekonomiskt svåra tider

Vi lever, tyvärr, i en tid med instabilt säkerhetsläge vilket bland annat för med sig en hög inflation. Det påverkar såklart även vår kommun. Inflationen innebär stora kostnadsökningar för kommunen i form av till exempel höjda hyror och ökade livsmedelskostnader. Men framför allt så påverkar det oss i form av ökade pensionskostnader. Kommunens kostnader för pensioner ökade med 36 miljoner kronor under 2023 jämfört med 2022. Det, tillsammans med övriga stora kostnadsökningar, innebär att vi har haft ett tufft ekonomiskt år. Även 2024 kommer bli ett riktigt tufft år. Jag kan konstatera att vårt kostnadsläge är för högt i relation till våra intäkter både 2023 och 2024. Med det sagt är det ändå gott att konstatera att utfallet 2023 är 11,8 mnkr bättre än budgeterat. Vi jobbar hela tiden med att sänka kostnaderna för verksamheten utan att försämra kvaliteten. Ett exempel är att vi under 2023 ställt om vår IT-verksamhet till en digitaliseringsavdelning i syfte att stötta och driva på sektorernas verksamhetsutveckling med fokus på digitaliseringens möjligheter.

Vi fokuserar på det förebyggande

För att långsiktigt sänka vårt kostnadsläge behöver vi ställa om och lägga mer av kommunens resurser på förebyggande insatser. 2023 har varit ett bra år ur det perspektivet. Som PEP-kommun, där vi tillsammans med Generation PEP arbetar för att skapa bättre förutsättningar för barn och unga att leva ett aktivt och hälsosamt liv, har vi i år, för första gången, själva anordnat Klassjoggen. 1 700 elever var med och sprang, eller gick, en runda i centrala Lilla Edet. Ett väldigt fint arrangemang som får symbolisera det fina och viktiga arbete som görs kring barns hälsa!

2023 är också året då vi börjat implementera Lilla Edet-modellen. Ett samlat arbetssätt för att ge varje barn förutsättningar till rätt stöd i rätt tid, genom tidiga samordnade insatser i samverkan mellan olika verksamheter och aktörer.

Det går inte att nämna det förebyggande arbetet utan att lyfta det fina arbete som görs för att förebygga våld i nära relationer. Lilla Edets kommun ska vara en kommun fri från våld och det arbetet börjar redan i förskolan och skolan.

Nu gör vi jämställdhet

Under 2022 fattades flera viktiga beslut kopplade till jämställdhet. Under 2023 har de besluten blivit verklighet. Vi är den första kommunen i Västra Götalandsregionen som är med i Sveriges Kommuners och Regioners Modellkoncept för jämställdhet. I modellkonceptet får vi stöd och hjälp i att implementera jämställdhet i kommunens styrning och ledning – att jämställdhetsintegrera. Effekten av det är bland annat att vi nu ska redovisa statistik uppdelat på kön där det går och att vi ska göra analyser av hur kommunens resurser används kopplat till flickor och pojkar, kvinnor och män. En oerhört viktig jämställdhetsreform som till stor del i praktiken genomförts 2023 är heltidsresan. Alla som vill jobba heltid inom äldreomsorgen gör nu det. Dessutom har vi fattat beslut om, och infört, att kommunens skolor och arbetsplatser ska ha menssäkrade toaletter, vilket känns riktigt bra!

Vi skapar mötesplatser för framtiden

Mötesplatser är viktiga ur så många aspekter. För att skapa trygghet. För att vi ska må bra. För att vi ska ha roligt. För att vi är starkare tillsammans. I en tid då krig fortfarande rasar i vår närhet känns mötesplatser viktigare än någonsin och vi jobbar för att öka antalet mötesplatser i kommunen. 2023 har varit ett viktigt år för mötesplatserna. Kulturhuset Eden har

”Många timmar och mycket engagemang läggs av både förtroendevalda och tjänstepersonsorganisationen för att hela tiden utveckla och förbättra Lilla Edets kommun och tillsammans forma Göta älvdalens pärla. Precis som visionen säger så blir det så tydligt att det är ett lagarbete att utveckla kommunen. Vi gör det tillsammans!”

Foto: Lilla Edets kommun

blommat ut och drar fulla hus på sina kulturarrangemang. Vi har säkrat ett nytt bioavtal så att bioverksamheten kan fortsätta i kulturhuset. Nationaldagsfirandet i Ströms slottspark samlade många invånare och var otroligt lyckat. Samma dag invigdes också den fina nya lekplatsen i parken. I och runt den möts barn och vuxna nu året om. Vi har påbörjat bygget av Nya Fuxernahallen, en idrottshall som kommer vara viktig för skolans elever men också för våra föreningar. Dessutom byggs idrottshallen som trygghetspunkt, vilket betyder att den blir en viktig mötesplats när det verkligen behövs, vid en kris.

Det är svårt att summera ett år. Det händer så otroligt mycket. Det viktigaste av allt är, trots allt, att vi varje dag levererar välfärd till kommunens invånare. Ett stort tack till alla medarbetare i kommunen för allt det arbete ni lägger ner för att serva kommunens invånare och leverera välfärd. Tack!

Julia Färjhage,
kommunstyrelsens ordförande

Innehållsförteckning

Innehåll	Sida
Förvaltningsberättelse	**5**
Sammanfattning	5
Översikt över verksamhetens utveckling	5
Härifrån kom pengarna/Så här användes pengarna	6
Den kommunala koncernen	7
Politisk ledning	7
Sektorsorganisation	8
Privata utförare	8
Hänt under året	9
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	**11**
Vår omvärld – internationella skeenden	11
Svensk ekonomi	12
Kommunsektorn	12
Väsentliga personalförhållanden	13
Agenda 2030 i korthet	16
Välfärdsredovisning	18
Jämställdhetsredovisning	20
Befolkning och boende	21
Näringsliv	22
Arbetsmarknad	25
Sysselsättning	25
Miljöredovisning	26
Skredförebyggande åtgärder	28
God ekonomisk hushållning	**29**
Måluppföljning	29
Uppföljning av kommunfullmäktiges målområden	32
Ekonomisk ställning	**39**
Finansiell analys kommun	40
Finansiell analys koncern	44
Balanskravsresultat	46

Innehåll	Sida
Finansiella rapporter	**47**
Resultaträkning	47
Balansräkning	48
Kassaflödesanalys	50
Noter	51
Nyckeltal	65
Drift- och investeringsredovisning	66
Not till drift- och investeringsredovisning	69
Exploateringsredovisning	71
VA- och avfallsverksamheten	**72**
VA-verksamheten	72
Avfallsverksamheten	73
Nämndredovisning	**74**
Kommunstyrelsen	74
Bildningsnämnden	75
Samhällsnämnden	76
Socialnämnden	77
Överförmyndarnämnden	78
Bolag och kommunalförbund	**79**
AB Edethus	79
Lilla Edets fjärrvärme AB	81
Soltak AB	82
Revisionsberättelse	**83**
Begreppsförklaringar	**85**

Förvaltningsberättelse

Sammanfattning

Lilla Edets kommun uppvisar ett resultat på 4,7 mnkr för år 2023 (föregående år 22,4 mnkr) vilket är 11,8 mnkr bättre än budgeterat. Verksamhetens nettokostnader visade en ökning från föregående år med 7,8 procent. Skatteintäkterna och statsbidragen ökade med 5,6 procent jämfört med föregående år.

Årets nettoinvesteringar uppgick till 79,2 mnkr (föregående år 70,2 mnkr) varav 44,7 mnkr avser den avgiftsfinansierade verksamheten.

Koncernens samlade resultat för året är 45,3 mnkr, föregående år uppgick koncernens resultat till 24,1 mnkr.

Utifrån kommunfullmäktiges riktlinjer gör kommunstyrelsen bedömningen att god ekonomisk hushållning inte har uppnåtts under perioden, då endast ett av de två finansiella målen är uppfyllda.

Antal årsarbetare, det vill säga totalt arbetad tid inom kommunen omvandlat till heltidstjänster, uppgick till 1 126,3 vilket är en ökning med 19,1 (motsvarande 1,7 procent) jämfört med föregående år.

Befolkningen i Lilla Edets kommun minskade med två invånare under 2023 och invånarantalet var vid årets slut 14 426 personer.

Arbetslösa samt deltagare i program var 4,8 procent i kommunen i november 2023 jämfört med 5,0 procent samma period föregående år. Lilla Edets kommun ligger på en nivå som är lägre än riket och Västra Götalandsregionen. När det gäller ungdomsarbetslösheten så är den dock högre i Lilla Edets kommun än Västra Götalandsregionen, men lägre än riket.

Kommunens totala intäkter inklusive finansiella intäkter uppgick till 1 244,3 mnkr. Skatteintäkter var den största inkomstkällan, därefter kommer kommunalekonomisk utjämning samt taxor och avgifter.

Översikt över verksamhetens utveckling

	2023	2022	2021	2020	2019
Bruttoomsättning	1 235,2 mnkr	1 184,5 mnkr	1 117,4 mnkr	1 061,8 mnkr	1 001,7 mnkr
Verksamhetens nettokostnad	1 015,3 mnkr	941,9 mnkr	850,0 mnkr	837,6 mnkr	843,9 mnkr
Verksamhetens nettokostnadsförändring	7,8%	10,8%	1,5%	-0,7%	6,5%
Årets resultat	4,7 mnkr	22,4 mnkr	71,7 mnkr	43,2 mnkr	-15,8 mnkr
Utdebitering skatt	22,37	22,37	22,37	22,37	22,37
Balansomslutning	1 104,8 mnkr	1 113,0 mnkr	705,9 mnkr	683,1 mnkr	572,7 mnkr
Eget kapital	178,9 mnkr	174,2 mnkr	224,1 mnkr	152,4 mnkr	109,2 mnkr
Soliditet	16,2%	15,6%	31,7%	22,3%	19,1%
Soliditet inklusive ansvarsförbindelse	-1,1%	-1,3%	1,9%	-10,7%	-20,9%
Nettoinvesteringar	84,9	78,4	36,4 mnkr	27,4 mnkr	36,7 mnkr
Invånarantal	14 426	14 428	14 509	14 282	14 109
Årsarbetare	1126	1194	1 091	981	1 037
Pensionsförpliktelser	205,3 mnkr	202,6 mnkr	221,1 mnkr	237,8 mnkr	241,5 mnkr

Härifrån kom pengarna 2023

Kommunens totala intäkter inklusive finansiella intäkter uppgår till 1 244,3 mnkr. Skatteintäkter är den största inkomstkällan, därefter kommer kommunalekonomisk utjämning och taxor och avgifter, t.ex. barnomsorg, VA, omsorg.

Härifrån kom pengarna

Härifrån kom varje hundralapp som Lilla Edets kommun disponerade under 2023.

Så här användes pengarna

Så här användes 100 kronor som betalades i skatt till Lilla Edets kommun 2023.

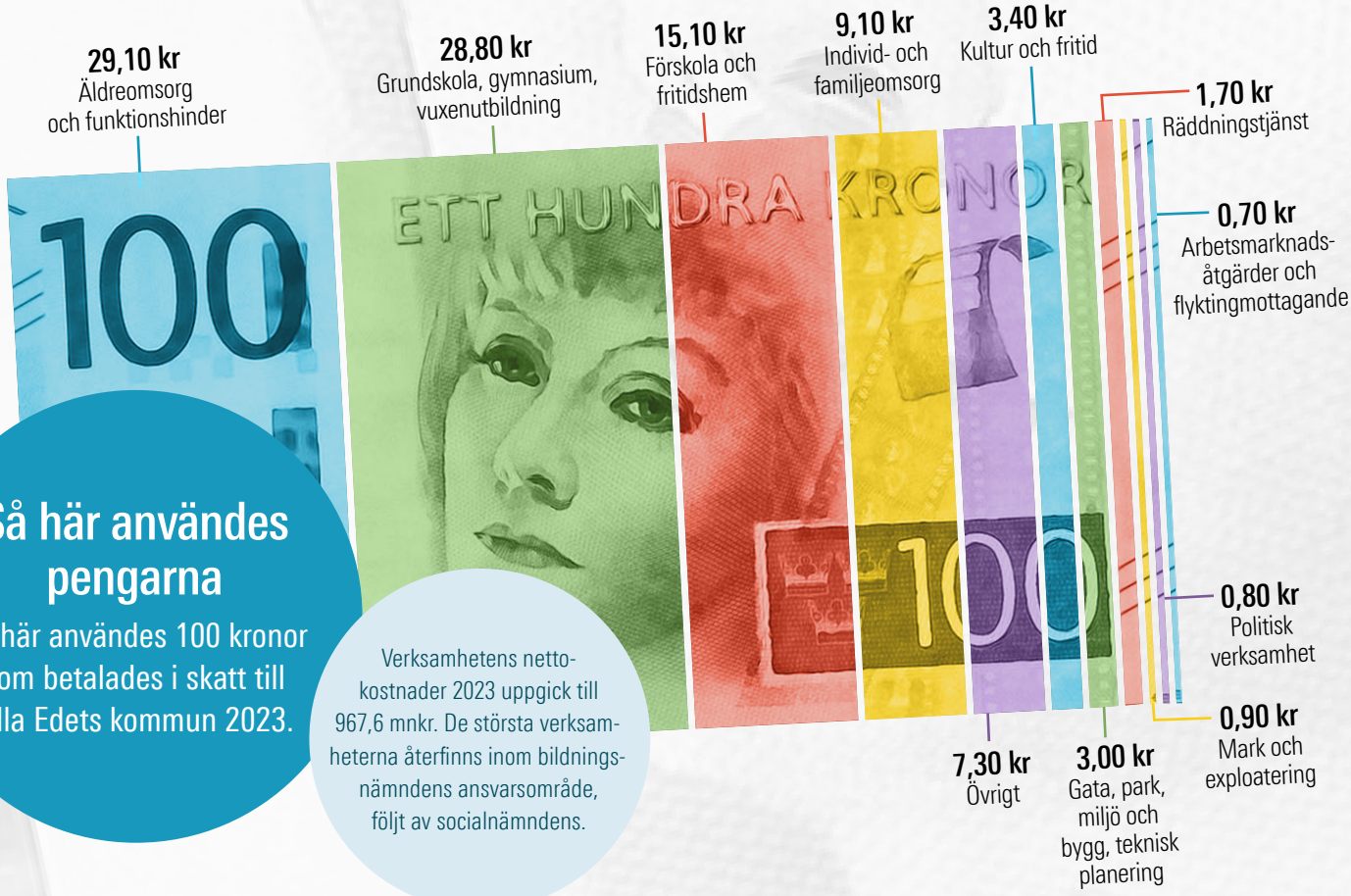

Verksamhetens nettokostnader 2023 uppgick till 967,6 mnkr. De största verksamheterna återfinns inom bildningsnämndens ansvarsområde, följt av socialnämndens.

Den kommunala koncernen

Kommunen är en politiskt styrd organisation där förtroendevalda politiker företräder invånarna och beslutar över kommunens verksamhet. Politikerna representerar sina partier och utses i allmänna val vart fjärde år.

Politisk organisation

Den politiska organisationen bestod 2023 av kommunfullmäktige, kommunstyrelse, tre facknämnder, valnämnd, jävsnämnd och överförmyndarnämnd.

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ. I kommunfullmäktige sitter 31 ledamöter. De är valda av kommunens invånare i allmänna val och representerar sina partier. Kommunfullmäktiges förtroendevalda revisorer granskar och bedömer hur kommunstyrelsen och nämnderna utför sina uppgifter. Kommunrevisionen arbetar opolitiskt i sitt uppdrag och biträds av ett revisionsföretag.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen är kommunens ”regering”. Den består av elva ledamöter och nio ersättare som sammanträder ungefär åtta gånger om året. Ledamöter och ersättare utses av kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsen förbereder ärenden inför kommunfullmäktige och ansvarar för att fullmäktiges beslut genomförs. Kommunstyrelsen har också ett särskilt ansvar för kommunens ekonomi och har ett övergripande arbetsgivaransvar.

Nämnderna

Nämnderna utses av kommunfullmäktige. De har till uppgift att bereda olika ärenden som ska tas upp i kommunfullmäktige och verkställa de beslut som kommunfullmäktige fattat. Nämnderna har också egen beslutanderätt i vissa frågor.

Bolagen samt Räddningstjänstförbund

Lilla Edets kommun har ett helägt kommunalt fastighetsbolag, AB Edethus. Kommunen är också delägare i Lilla Edets Fjärrvärme AB (LEFAB) och Soltak AB – ett bolag för kommunsamverkan tillsammans med närliggande kommuner. Lilla Edets kommun är en del av räddningstjänsten Storgöteborg, RSG.

Politisk ledning 2023

Det styrande blocket består av Socialdemokraterna, Centerpartiet, Moderaterna och Vänsterpartiet som tillsammans ingått en koalition och bildar majoritetsstyre i Lilla Edets kommun.

Kommunfullmäktiges presidium 2023

Ordförande: Lars Ivarsbo (C)
1:e vice ordförande: Per Anders Sturk (SD)
2:e vice ordförande: Carlos Rebelo Da Silva (S)

Kommunstyrelsens presidium 2023

Ordförande: Julia Färjhage (C)
Vice ordförande: Frej Dristig (SD)

Mandatfördelning 2023

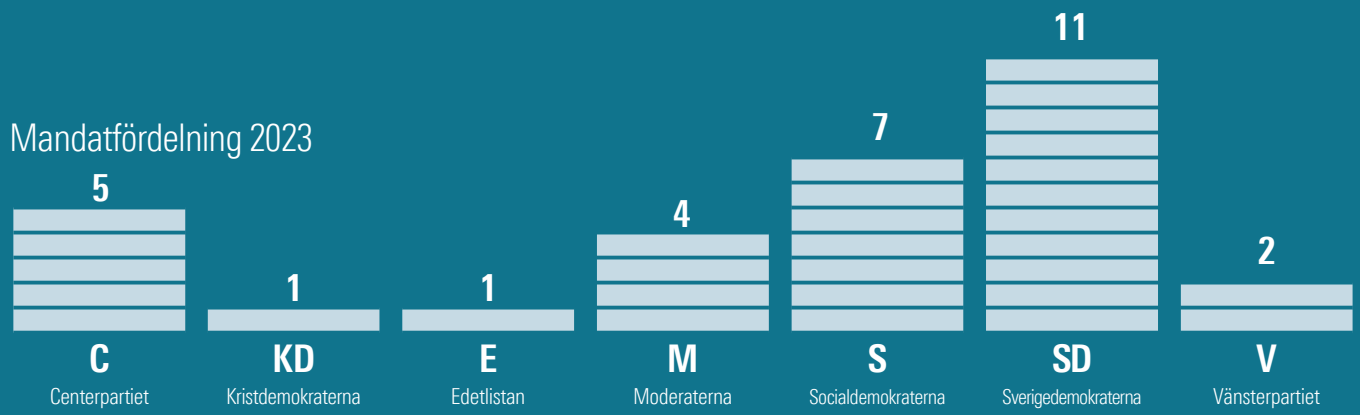

Sektorsorganisation

För att sköta den dagliga verksamheten och utföra de uppdrag som kommunfullmäktige, kommunstyrelse och nämnderna beslutat om finns sektorer med anställda tjänstepersoner. Lilla Edets kommun har fyra sektorer som är uppdelade i olika verksamhetsområden, sektor kommunledning, sektor socialtjänst, sektor samhälle och sektor bildning.

Sektorerna har tre huvudsakliga uppgifter:

- Att ta fram underlag för att se till så att de förtroendevalda är välinformerade och kan fatta avvägda beslut.
- Att uppnå mål och verkställa uppdrag som de förtroendevalda beslutar om.
- Att besluta på uppdrag av de förtroendevalda genom så kallad delegation.

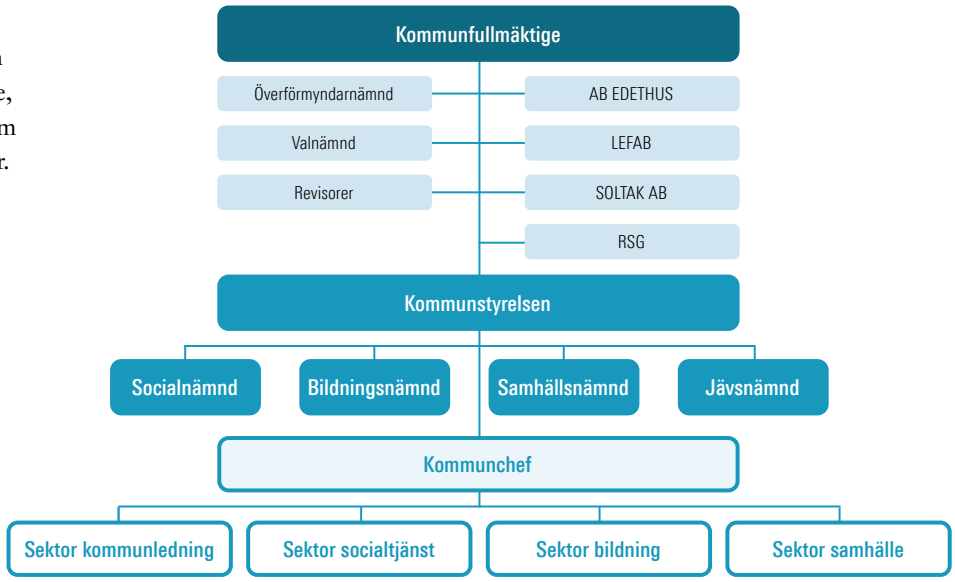

Privata utförare

En stor del av den kommunala huvudverksamheten bedrivs av privata utförare. Inköpen fördelar sig på framför allt tjänster inom skola, social omsorg och tekniska verksamheter. Nedan visas de tio största privata utförarna i kommunen för 2022 och 2023.

Leverantör	2023, mnkr	Leverantör	2022, mnkr
Nya Skolan Trollhättan Aktiebolag	20,6	Södra Bohusläns Räddningstjänstförbund	22,8
Räddningstjänsten Storgöteborg	16,9	Nya Skolan Trollhättan Aktiebolag	19,8
Trollhättans Stad	12,4	Trollhättans Stad	14,7
Kunskapsförbundet väst	12,1	Gryning Vård AB	11,4
Göteborgs stad	10,7	Nytida Solhaga by AB	10,3
Kungälvs kommun	9,7	Kunskapsförbundet väst	10,2
Nytida Solhaga by AB	8,7	Göteborgs stad	9,6
Ale kommun	8,0	Kungälvs kommun	8,7
Lärlingsgymnasiet i Sverige AB	7,9	Ale kommun	8,4
Gryning Vård AB	6,7	Lärlingsgymnasiet i Sverige AB	7,6

Hänt under året

A Räddningstjänsten Storgöteborg utökades med kommunerna Lilla Edet, Tjörn och Stenungsund

Vid årsskiftet utökades kommunalförbundet Räddningstjänsten Storgöteborg, RSG, med kommunerna Lilla Edet, Tjörn och Stenungsund. RSG har ansvar för räddningstjänst i nio kommuner med sammanlagt 923 000 invånare.

B Nytt medborgarlöfte

I januari skrev Polisen och kommunen tillsammans på medborgarlöftet som gäller för 2023–2024. Medborgarlöftet har bland annat fokus på trygghet och säkerhet kopplat till ungdomar och användning av A-traktorer och mopeder samt på våld i nära relationer.

C Lilla Edetdagen välbesökt

Lördag 2 september arrangerades Lilla Edetdagen för första gången. Medverkande företag och föreningar tillsammans med alla härliga besökare skapade en riktig folkfest i centrala Lilla Edet! Bakom arrangemanget stod Företagscentrum tillsammans med sponsorer. Kommunen deltog som utställare.

D Premiär för Klassjoggen

I september var det premiär för Klassjoggen i vår kommun. Kommunens alla 1 700 grundskoleelever deltog i loppet som arrangerades tillsammans med Generation Pep för att främja rörelseglädje och motion bland unga – Lilla Edets kommun är en Pep-kommun. Vilket engagemang från kommunorganisationen för att ro evenemanget i hamn. Och heja alla elever som deltog, vi är stolta över er!

E Framtidskoll för alla åttondeklassare

Under en halvdag i november fick alla åttondeklassare i Fuxernaskolan kunskap kring entreprenörskap, utbildning, jobb och privatekonomi med Framtidskoll; ett samarbete mellan Fuxernaskolan, Ung Företagsamhet, Swedbank och näringslivet. Syftet med konceptet Framtidskoll är att förbereda eleverna för de vägval som stundar längre fram.

F Första spadtaget för Nya Fuxernahallen

I november togs det första spadtaget för byggnationen av Nya Fuxernahallen i Lilla Edet. Idrottshallen beräknas vara klar i början av året 2025 och kommer att nyttjas av både skolelever och idrottsföreningar. Nya Fuxernahallen utformas även för att kunna fungera som en trygghetspunkt, vilket innebär att hallen kommer att kunna användas som mötesplats om en större kris skulle inträffa.

G Ny kommunkarta lanserad

I mitten av mars lanserades en ny kommunkarta på kommunens webbplats. På kartan finns information om exempelvis var du hittar vandringsleder, lekplatser, återvinningsstationer och detaljplaner. Kartan har ett modernt och användarvänligt gränssnitt samt nya funktioner och verktyg. Den nyframtagna kommunkartan är en del i Lilla Edets kommuns arbete för att uppnå kommunens mål att kunna erbjuda bättre och effektivare service via digitala verktyg.

H Införandet av Lilla Edet-modellen inleddes

Barn har rätt till en trygg vardag där deras behov blir tillgodosedda. Därför införs Lilla Edet-modellen efter tidigare politiska beslut. Som ett första steg infördes modellen på kommunens förskolor samt öppna förskolan med start under våren 2023. Under hösten utvecklades modellen till att kunna fånga upp barn från andra håll än enbart förskolan, till exempel från BVC.

I Vandringsleder rustas upp

Ett långsiktigt arbete med att rusta upp vandringslederna i kommunen påbörjades under våren. Arbetet inleddes med ny uppmärkning av lederna och informationstavlor sågs över. Med start i juni märktes lederna upp med märkband. Banden är av samma typ som sedan tidigare finns på Bohusleden och Pilgrimsleden. Några av fördelarna med dessa band är att de syns tydligt, håller under många år och är fästa på ett sätt så att de utvidgas i takt med att träden växer.

Se fler saker som hänt i våra verksamheter på lillaedet.se/nyheter

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

För att få en bredare förståelse för kommunens resultat och ställning följer nedan ett antal avsnitt som ger upplysning om förhållanden som har väsentlig påverkan på kommunens eller den kommunala koncernens verksamhet.

Vår omvärld – internationella skeenden

Den globala ekonomin påverkas av två stora störningar: den tidigare covid-19-pandemin och Rysslands pågående anfallskrig mot Ukraina. Den stora efterfrågechock som pandemin innebar ändrade allokeringen mellan sektorer och detta påverkar ännu världsekonomin, med avtryck inte minst i arbetsmarknaden och inflationen i flera länder. Den ekonomiska politiken gjordes dessutom mycket expansiv, speciellt i USA. Den andra stora omvärldsfaktorn, Rysslands anfallskrig mot Ukraina, har främst påverkat Sverige och Europa via högre råvarupriser. Detta har dämpat efterfrågan och startat den inflationsspiral som drabbat vår region. För att motverka den höga inflationen har världens centralbanker höjt styrräntorna kraftigt 2022–2023. Detta har dämpat såväl hushållens konsumtion som produktionen i räntekänsliga sektorer. Att försvara och upprätthålla låginflationsnormen är vitalt för centralbankerna om en varaktigt hög inflation ska undvikas. Vi bedömer att inflationen måste falla tillbaka betydligt innan räntesänkningscykeln kan inledas. Styrräntorna kommer därför att vara höga en bit in i 2024. Det höga räntetläget dämpar nu efterfrågan och medför tuffare finansiella villkor i bank- och försäkringssektorn, liksom att det fördyrar skulder för offentlig sektor. En svagare kredittillväxt följer, vilket i sin tur bromsar den ekonomiska aktiviteten ytterligare. Förhoppningen är att det allt svagare resursutnyttjandet snart ska dämpa inflationstrycket, men att den strama penningpolitiken inte ska leda till en global recession. Europa drabbades fortfarande mer av utbudsstörningarna och tillväxten blev svagare här än i USA, särskilt 2023. Samtidigt leder hemtagning av produktion från Kina, till följd av höjda tullar och andra handelshinder, till att den globala handeln försvagas mer än den globala BNP-tillväxten. Kinas ekonomiska bekymmer på hemmaplan (svag ekonomisk stimulans, svag inhemsk efterfrågan, finansiella risker kring fastighetssektorn samt hög skuldsättning hos lokala myndigheter) drabbar speciellt Tyskland hårt, då Kina är en av dess största handelspartners. Det tar tid för den globala ekonomin att anpassa sig till de högre prisnivåerna och räntorna. Global BNP växer svagare 2023–2024 men får mer fart därefter. Däremot når global tillväxt inte heller då upp till den genomsnittliga tillväxten historiskt (drygt 3,4 procent). I riskbilden finns därtill faktorer som kan peka mot en än svagare utveckling. Inte minst är det ännu ovisst hur Rysslands anfallskrig mot Ukraina fortlöper.

Svensk ekonomi

Svensk ekonomi drabbas hårt av den pågående inflationsbekämpningen. Prisökningar och räntehöjningar påverkar alla sektorer i ekonomin. Inte minst den högt skuldsatta och räntekänsliga hushållssektorn bidrar till konjunkturnedgången. Som en anpassning till lägre reala disponibla inkomster har hushållen sedan förra hösten dragit ned på sin konsumtion i volym. Hushållens köpkraft, de disponibla inkomsterna i reala termer, minskade under 2023 med 3 procent. Hushållens köp av investeringsvaror och bostäder har minskat väsentligt under det senaste året. Nyutlåningen för bostadslån ökar för närvarande med mindre än 1 procent, vilket kan jämföras med en ökningstakt på närmare 7 procent under första halvåret 2022. Det har slagit hårt mot bostadsbyggandet, där antalet påbörjade lägenheter minskade med nästan 60 procent första halvåret i år jämfört med samma period förra året. Investeringarna i näringslivet har också minskat även om de hittills visat sig vara motståndskraftiga. Stora projekt för grön omställning motverkar investeringsnedgången. Lägre inflation och mindre kontraktiv penningpolitik ökar hushållens köpkraft 2024. Den aviserade finanspolitiken i budgetpropositionen för 2024 bidrar marginellt till detta, främst genom att hushåll med lägre inkomster och högre konsumtionsbenägenhet gynnas av skattesänkningar. Men löneökningarna kompenserar inte för hushållens kostnadsökningar. Hushållens konsumtion väntas därtill dämpas ytterligare av den vikande arbetsmarknaden. Anpassningen till högre priser och räntor kommer sannolikt att pågå flera år, även efter att inflationen har återvänt till målsatta 2 procent. Sammantaget minskar BNP i år med 0,6 procent och ökar endast måttligt nästa år (med 1,0 procent). När omvärldsekonomin repar sig 2025 och 2026 antas BNP-tillväxten bli högre.

Foto: Per Pixel

Kommunsektorn

Kommunernas ekonomiska läge är mer ansträngt än på många år. Höga prisökningar i verksamheterna och ökade pensionskostnader i år och nästa år ger tillsammans med högre räntor tuffa ekonomiska förutsättningar. Resultaten faller kraftigt i år och många kommuner prognostiserar underskott. Inför nästa år krävs fortsatt återhållsamhet, effektiviseringar och i flera kommuner även skattehöjningar. Anpassningar av verksamheten måste göras, bland annat med hjälp av digital teknik och nya arbetssätt, som både tar hänsyn till dagens svåra ekonomiska förutsättningar och arbetskraftsbristen. För att kommunerna ska komma tillbaka till nödvändiga resultatnivåer är det avgörande att inflationen återgår till inflationsmålet. Kommunernas resultat var 34 miljarder kronor 2022 vilket motsvarar 5 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Endast 21 kommuner hade underskott. 2023 föll resultaten kraftigt till följd av höga pensionskostnader, ökade räntekostnader och prisökningar. Sammantaget beräknas resultatet minska med 25 miljarder kronor och inför 2024 försämras förutsättningarna ytterligare. I vilken utsträckning kommunerna kommer att ta till åtgärder i form av besparingar, effektiviseringar eller skattehöjningar inför 2024 återstår att se, men skulle inget göras kommer det att bli underskott i de flesta kommunerna och i sektorn som helhet. De lägre resultatnivåerna kommer också att innebära en ökad upplåning.

Källa: SKR:s Ekonomirapport 2023

Väsentliga personalförhållanden

Antalet tillsvidareanställda 2023 uppgick till 993 medarbetare, inklusive vilande anställningar, vilket innebär en minskning i gruppen antalet tillsvidareanställda jämfört med 2022.

Sett till det totala antalet anställda har totala antalet månadsavlönade medarbetare ökat något samtidigt som tillsvidareanställda har minskat med nio personer jämfört med 2022.

Anställda, könsfördelning och medelålder	2023 Antal personer	2022 Antal personer	2021 Antal personer
Tillsvidareanställda	993	1002	936
Tidsbegränsade, månadsavlönade	208	192	155
Månadsavlönade	1201	1194	1091
Varav kvinnor	1013	1004	928
Andel kvinnor %	84,3%	84,1%	85,0%
Andel män %	15,7%	15,9%	15,0%
Medelålder för samtliga månadsavlönade	43,4	43,4	44,6

Baserat på antal anställda per den 1 november.

Medelåldern för kommunens anställda är 43,4 år 2023, vilket innebär att medelåldern är samma som 2022.

Sektorerna i jämförelse	Tillsvidare	Tidsbegränsade	Samtliga anställda	Andel kvinnor	Andel deltidsanställda	Antal helårsarbetare*
Socialtjänst	488	123	611	87,8%	33,2%	55
Bildning	378	74	452	84,0%	10,4%	435,6
Samhälle	90	3	93	65,6%	24,7%	87,9
Kommunledning	37	8	45	77,2%	2,3%	44,0
Lilla Edets kommun	**993**	**208**	**1 201**	**84,3%**	**22,9%**	**1126,3**

** Antal helårsarbetare är en summering av den totala sysselsättningsgraden för samtliga anställda delat med antalet anställda. Timavlönade är exkluderade i denna tabell. Baserat på antal anställda per den 1 november.*

Sysselsättningsgrad

22,9 procent av kommunens månadsavlönade (tillsvidareanställda och tidsbegränsat anställda) arbetar på en deltidsanställning vilket innebär en ökning av antalet heltidsanställda medarbetare med 6,4 procent jämfört med 2022. Sysselsättningsgraden inom Lilla Edets kommun uppgick under 2023 till 94 procent.

Den största ökningen av andelen heltidsanställda medarbetare återfinns på sektor socialtjänst. Detta tack vare att arbetet med *Heltidsresan* har intensifierats ytterligare där fler medarbetare har getts möjlighet att arbeta heltid samt att nyanställningar görs på heltid (från och med oktober 2022). Under första tertialen 2023 började de som hade tackat ja till erbjudandet om heltidstjänst att arbeta på sin nya tjänst. Sysselsättningsgraden inom sektor socialtjänst uppgick under 2023 till 91,9 procent. På sektor bildning, som är den näst största sektorn, uppgick sysselsättningsgraden under 2023 till 96,4 procent. Sysselsättningsgraden inom sektor samhälle uppgick under 2023 till 94,6 procent och på sektor kommunledning uppgick motsvarande siffra till 97,8 procent.

Jämställdhet

Kommunen som arbetsgivare är en kvinnodominerad organisation, där 84,3 procent av kommunens månadsavlönade medarbetare är kvinnor – en ökning med cirka 0,2 procent jämfört med samma period föregående år. Lilla Edets kommun arbetar aktivt med jämställdhet, bland annat genom *Heltidsresan* i syfte att utöka antalet heltidsanställningar som norm, både vid nyanställning och för redan anställda. Arbetstid, bemanning och schemaläggning är viktiga komponenter för att skapa en hållbar arbetsmiljö för de kvinnodominerade verksamheterna och ett utvecklingsarbete pågår. Under 2023 har yrkesgrupperna inom äldreomsorgen som tackat ja till erbjudande om tjänst på heltid fått börja arbeta på heltid.

Personalomsättning och pensionsavgångar

Personalomsättningen har minskat med 2,3 procent jämfört med 2022, exkluderat pensionsavgångar. Under 2023 avslutade 105 tillsvidareanställda sin anställning inom kommunen, varav 17 medarbetare gick i pension. Den totala personalomsättningen inklusive pensionsavgångar var under 2023 10,5 procent, respektive 8,8 procent, exkluderat pensionsavgångar.

Enligt kommunfullmäktiges prioriterade mål fick kommunledningsförvaltningen bland annat i uppdrag att under 2023 fortsätta arbetet med *Heltidsresan*. Arbetet med att erbjuda heltidsanställningar fortsätter och de som har tackat ja till erbjudande om sysselsättning på heltid inom äldreomsorgen har fått börja arbeta heltid vilket även står för en stor del av ökningen i andelen heltidsanställda medarbetare i kommunen.

Sektorerna i jämförelse	Personalomsättning*
Socialtjänst	13,7%
Bildning	10,0%
Samhälle	8,2%
Kommunledning	9,3%
Lilla Edets kommun	**10,5 %**

** Inkluderat pensionsavgångar.*

Personalomsättning i %*	2023	2022	2021
Lilla Edets kommun	**8,8 %**	**11,5 %**	**9,8 %**

** Personalomsättning exkluderat pensionsavgångar.*

Kommunen har under 2023 minskad personalomsättning på en del stora befattningsgrupper så som undersköterska, chefer, grundskollärare och sjuksköterska. Befattningsgrupperna socialsekreterare och förskollärare har ökad personalomsättning under 2023 jämfört med 2022.

Befattningsgruppen undersköterska hade 2022 en personalomsättning på 17 procent jämfört med 11,1 procent 2023, exkluderat pensionsavgångar.

Befattningsbenämningen förskollärare har ökat i personalomsättning från 8,4 procent 2022 till 12,7 procent 2023, exklusive pensionsavgångar. Socialsekreterare som befattningsgrupp har även den ökat något i personalomsättning från 16,1 procent 2022 till 18,2 procent 2023, exkluderat pensionsavgångar.

Befattningsgruppen sjuksköterskor har minskat sin personalomsättning från 36,1 procent 2022 till 21,8 procent 2023, exklusive pensionsavgångar. 2022 hade befattningsgruppen stödassistent en personalomsättning på 8,6 procent vilket är samma som 2023. Grundskollärare har minskat i personalomsättning från 4,7 procent 2022 till 3,3 procent 2023, exkluderat pensionsavgångar.

Utöver ovan befattningar är kommunens chefer en grupp som har minskat i personalomsättning jämfört med föregående år. Personalomsättningen 2022 för chefer uppgick till 17,9 procent, 2023 var omsättningen för chefer 12,7 procent, exkluderat pensionsavgångar.

Pensionsavgångar	2023 Antal personer	2024 Antal personer	2025 Antal personer	2026 Antal personer
Sektor socialtjänst	7	3	12	8
Sektor bildning	8	4	8	9
Sektor samhälle	2	1	4	1
Sektor kommunledning	0	1	1	0
Lilla Edets kommun	**17**	**9**	**25**	**18**

** 2023 års ålderspensionsavgångar är det faktiska antalet som har gått i pension under året. För övriga år är det en prognos som baserar sig på antalet medarbetare som fyller 65 år respektive år.*

Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron bland kommunens månadsavlönade medarbetare uppgick under 2023 till 9,5 procent, vilket är en ökning med 0,2 procent jämfört med 2022. Långtidssjukfrånvaron har också ökat något jämfört med föregående år från 37,7 procent till 40,9 procent 2023.

Kommunens totala sjukfrånvaro översatt till helårsarbetare uppgår till 105,3 medarbetare som varit helt sjukfrånvarande under 2023, sett till ordinarie arbetstid.

Sektorerna i jämförelse	Sjuk-frånvaro	Sjukfrånvaro i antal hel-årsarbetare	Sjukfrånvaro ≥ 60 dagar av den totala sjukfrånvaron
Socialtjänst	10,9%	55,4	39,5%

Sektorerna i jämförelse	Sjuk-frånvaro	Sjukfrånvaro i antal hel-årsarbetare	Sjukfrånvaro ≥ 60 dagar av den totala sjukfrånvaron
Bildning	8,7%	37,8	44,7%
Samhälle	7,4%	9,6	40,7%
Kommunledning	6,1%	2,5	51,7%
Lilla Edets kommun	**9,5%**	**105,3**	**40,9%**

Sjukfrånvaron bland kvinnor har mellan 2022–2023 ökat med 0,4 procent samtidigt som sjukfrånvaro bland män under samma period har minskat med 1 procent. Gruppen medarbetare som är 50 år eller äldre har ökat sin frånvaro med 0,1 procent samtidigt som gruppen mellan 30–49 år har ökad sjukfrånvaro med 0,2 procent. Gruppen medarbetare upp till 29 år har ökat sin sjukfrånvaro med 0,5 procent under samma period.

Total sjukfrånvaro fördelat på kön och ålder	2023 %	2022 %	2021 %	2020 %
Lilla Edets kommun	9,5	9,3	9,3	8,9
Kön				
Kvinnor, sjukfrånvaro	10,3	9,9	10,1	9,6
Män, sjukfrånvaro	5,4	6,4	4,4	5,1
Ålder				
-29 år	9,0	8,5	8,1	7,9
30–49 år	9,2	9,0	9,0	8,5
50 år -	10,1	10,0	9,9	9,8

Lilla Edets kommun arbetar ständigt med att motverka sjukdom och ohälsa, inte minst genom att arbeta hälsofrämjande till exempel med hjälp av så kallade hälsoinspiratörer ute i verksamheterna. Lilla Edets kommun har nu ett sextiotal hälsoinspiratörer som på olika sätt bidrar till hälsosammare verksamheter. Dessa stöttar chef i den så kallade triaden som består av skyddsombud, chef och hälsoinspiratör, vilka utgör viktiga aktörer i arbetsplatsernas systematiska arbetsmiljöarbete. Genom det medvetna arbetet med fokus på ett hälsofrämjande förhållningssätt är kommunens målsättning att sänka sjukfrånvaron i alla verksamheter.

Ledarutveckling

En trygg och målinriktad chef som ger förutsättningar för sina medarbetare att engagera sig och påverka sitt arbete ger i de flesta fall goda effekter på till exempel resultat för verksamheten och trivsel på arbetsplatsen. Därför satsar kommunen på chefers kompetensutveckling genom att erbjuda utbildningar för såväl det personliga ledarskapet som det formella. Under 2023 har samtliga chefer genomgått en utbildning på temat tillitsfullt ledarskap.

Som en del i *Ledarskapsprogrammet* erbjöds cheferna utbildning i arbetsrätt, anställningsvillkor, LAS-hantering, rekrytering, samverkan och arbetsmiljö. Målet med det är att ha uppdaterade chefer som är trygga och säkra i sin hantering av personalfrågor. *Ledarskapsprogrammet* i kommunen uppdateras årligen med aktuella teman som applicerar arbetsmiljöområdet och hälso-/ohälsofrågor samt innehåller ett introduktionskoncept för nytillträdda chefer. Alla nya chefer i kommunen genomgår *Utvecklande ledarskapsutbildningar (UL)*, och fortsättning följer för alla chefer med *UL Fördjupning* för att levandegöra kunskaperna som tar sikte på det personliga ledarskapet.

Foto: iStock

Agenda 2030 i korthet

FN har antagit 17 globala mål för hållbar utveckling. Nedan beskrivs lokalsamhället inom Lilla Edets kommun med utgångspunkt i de globala målen.

1. Ingen fattigdom

I Lilla Edets kommun finns socioekonomiska utmaningar som består av bland annat hushåll med låg ekonomisk standard och låg utbildningsnivå. En av de mest grundläggande förutsättningarna för en god hälsa på lika villkor är ekonomisk trygghet. Stora ojämlikheter i inkomstnivå påverkar den genomsnittliga hälsonivån i ett samhälle negativt. Ekonomisk stress och social otrygghet orsakar ohälsa, framför allt psykisk, och leder till ökad ojämlikhet hälsomässigt. Att öka andelen elever med fullföljda studier är ett sätt att på sikt minska risken för ekonomisk utsatthet och ohälsa.

2. Ingen hunger

Förekomsten av övervikt och fetma är hög i kommunen. De senaste åren har dock förekomsten av fetma minskat något bland både kvinnor och män. Kostenheten serverar årligen tusentals näringsrika måltider inom förskola, skola, vård och omsorg samt funktionsstöd. Kostenheten har en central del i målet och goda förutsättningar för att påverka det.

3. God hälsa och välbefinnande

God hälsa är en grundläggande förutsättning för människors möjlighet att nå sin fulla potential och att bidra till samhällets utveckling. Hälsan i Lilla Edets kommun har i vissa aspekter förbättras under de senaste åren. Det finns dock skillnader mellan män och kvinnor, vilket är generellt för riket. Nedsatt psykiskt välbefinnande ökar något bland både män och kvinnor, liksom besvär av ängslan, oro och ångest. Att främja fysisk aktivitet samt delaktighet och inflytande är exempel på hur denna trend kan motverkas. Flera verksamheter inom kommunen arbetar aktivt och gemensamt för att förbättra hälsoläget för kommuninvånarna.

4. God utbildning för alla

Utbildning är en av de viktigaste grunderna för välstånd, hälsa och jämställdhet i ett samhälle. 2023 ökade andelen elever med behörighet till gymnasiet jämfört med tidigare år. Det är för tidigt att säga om det positiva resultatet beror på en specifik årskull eller om det är de åtgärder som skolan vidtagit som gett resultat, men ett intensivt arbete för att förbättra elevers skolresultat har pågått under de senaste åren. Under 2023 blev dessutom Kulturskolans kurser avgiftsfria för barn och ungdomar för att skapa jämlika möjligheter till en aktiv och meningsfull fritid.

5. Jämställdhet

Jämställdhet handlar om en rättvis fördelning av makt, inflytande och resurser mellan kvinnor och män, flickor och pojkar. Män som grupp har mer makt och inflytande än kvinnor i såväl Lilla Edets kommun som Sverige i sin helhet. Kommunen har ansvar att främja jämställdhet i sin roll som arbetsgivare och välfärdsleverantör. Under året har insatser inom bland annat Heltidsresan och våldsförebyggande arbete gjorts.

6. Rent vatten och sanitet för alla

Flera sjöar och vattendrag är påverkade av övergödning och försurning. Vattenskyddsområdet för Göta älv som trädde i kraft 2022 har gett ökat skydd för dricksvattnet. Kommunens arbete fortlöper med tillsyn av miljöfarliga verksamheter inklusive avlopp, samt genomförande av förebyggande kalkning. Den kommunala vatten- och avloppsreningen kommer att byggas ut för att möjliggöra fortsatt samhällsutveckling.

7. Hållbar energi för alla

Den lokala elproduktionen från vatten- och vindkraft är stor. God potential finns för ökad produktion av solel, samtidigt behöver avvägningar göras vid anspråktagande av mark. Fossila bränslen har till stor del fasats ut inom hushåll och lokal industri men kvarstår inom transportsektorn. Lilla Edets kommun ger rådgivning till hushåll och företag i energifrågor samt arbetar med energieffektivisering av egna verksamheter.

8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Ekonomisk tillväxt mäts genom Bruttoregionalprodukt (BRP). Rent ekonomiskt har tillväxten i realt BRP ökat i Lilla Edets kommun med 67 procent, eller 1,7 mdkr under perioden 2000–2020. År 2020 var BRP 4,2 mdkr. Det främsta tillväxthindret är svårigheter att hitta lämplig arbetskraft.

9. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

Infrastrukturen är generellt väl utbyggd när det gäller väg- och järnväg samt via Göta älv. Däremot efterfrågas en större utbyggnad utav fibernätet. Varje år utökas möjligheten att cykla genom utbyggnad av gång- och cykelvägarna, främst i de centrala delarna. Många företag satsar på hållbarhet på olika sätt. Exempel på detta är Essity som är först i världen med att producera mjukpapper i stor skala utan fossila CO_2-utsläpp och Electrolux Filter som har satsat stort på solpaneler och återvinner så gott som allt inom produktionen.

10. Minskad ojämlikhet

Kommunens myndighetsutövning, verksamhet, service och fördelning av resurser ska vara lika oavsett kön, etnicitet, religion, funktionsvariation, ålder eller annan ställning. Under året har barnrättsstrateger utbildats för att stärka barnens rättigheter.

11. Hållbara städer och samhällen

Omfattande natur- och grönområden samt ett rikt lokalt kulturarv gynnar välmående och identitetsskapande och behöver tillvaratas i fortsatt samhällsutveckling. Detta är särskilt viktigt vad gäller tätortsnära natur. Några platser finns där trafikbuller och markföroreningar riskerar att påverka människors hälsa negativt - kommunen är genom miljötillsynen pådrivande för åtgärder. Nyttjandet av kollektivtrafik är lågt vilket är en generell utmaning för kommuner med liknande struktur. En relativt hög andel invånare har ansträngd boendeekonomi. Tätorterna Lilla Edet och Göta är socioekonomiskt svagare än resten av kommunen enligt SCB:s definition.

12. Hållbar konsumtion och produktion

De större lokala arbetsgivarna arbetar aktivt för effektiv och fossilfri resursanvändning. Natur- och kulturturism finns i viss grad, men skulle kunna utvecklas. Allmänheten behöver bättre förutsättningar för hållbara konsumtionsvanor. Kommunen har 2023 ökat insamling av matavfall samt utökat öppethållande på återvinningscentralen. De kommunala verksamheterna arbetar också internt för ansvarsfull upphandling, säker kemikaliehantering, minskat matsvinn och ökat återbruk.

13. Bekämpa klimatförändringarna

Halterna av växthusgaser i atmosfären ökar till följd av globala skeenden och internationella temperaturmål bedöms svåra att nå. Lokalt har utsläppen från hushåll och industri minskat de senaste decennierna, men stora utmaningar kvarstår i att inleda utsläppsminskning från person- och godstransporter. Lilla Edets kommun driver skredsäkrande åtgärder längs Göta älv för att minska väderrelaterade olycksrisker. Arbete kvarstår för att minska de kommunala verksamheternas sårbarhet inför värmeböljor och annat extremväder.

14. Hav och marina resurser

Lilla Edets kommun har ingen marin kust och berörs enbart indirekt av detta mål. Kommunförvaltningen bidrar genom avloppsrening, tillsyn och samarbeten till förbättrad miljöstatus i Göta älv och därmed i Västerhavet.

15. Ekosystem och biologisk mångfald

Biologisk mångfald minskar lokalt liksom nationellt och globalt, på grund av mänsklig påverkan. De främsta orsakerna är ändrad markanvändning, invasiva arter, exploatering och utsläpp. Stora skyddade naturområden finns särskilt i västra delen av kommunen, vilket är en förutsättning för att kunna bevara biologisk mångfald. Andelen skyddad yta är dock lägre än rikssnittet och att inleda ett aktivt arbete för att inrätta naturreservat och andra skydd skulle bromsa minskningen. Kommunen är inne i ett omställningsarbete för att främja biologisk mångfald vid skötsel av kommunala grönytor i tätorterna. Ekosystemtjänster behöver beskrivas och beaktas tydligare i samhällsplaneringen.

16. Fredliga och inkluderande samhällen

Att känna delaktighet, få möjlighet till inflytande och uppleva trygghet och tillit är centrala skyddsfaktorer för människors hälsa. Kommunen arbetar på olika sätt med att förbättra invånarnas möjligheter till inflytande och delaktighet, bland annat genom medborgardialoger i specifika frågor och genom fysiska och digitala träffar med kommunalråden.

17. Genomförande och globalt partnerskap

Samhällsutmaningarna vi står inför kan inte lösas av enskilda aktörer. Kommunen bör därför eftersträva en effektiv samverkan med näringslivet, civilsamhället och akademin i sitt arbete med Agenda 2030.

Välfärdsredovisning

Välfärdsredovisning 2023

Mycket av ansvaret för folkhälsoarbetet ligger hos kommunerna som ansvarar för grundläggande och lokal samhällsservice, det vill säga merparten av de välfärdstjänster som påverkar befolkningens hälsa genom hela livet. Hit hör bland annat förskola, skola, skolhälsovård, socialtjänst, bostäder, bibliotek, räddningstjänst och omsorg om äldre och personer med funktionsvariationer.

Samband mellan utbildningsnivå och hälsa

Sambandet mellan hälsa och utbildningsnivå är starkt. Högre utbildning ger möjlighet till arbeten som innebär färre hälsorisker och högre inkomst, vilket minskar risken för ekonomisk utsatthet och stress. En högre utbildning minskar dessutom de fysiska och psykiska riskerna för ohälsa längre fram i livet. Mekanismerna bakom detta är att en högre utbildning rustar människor att tillgodogöra sig information, omsätta den till handling och enklare göra hälsosamma val. Samtidigt finns det i högre utsträckning ett ekonomiskt utrymme att upprätthålla dessa vanor. Sambandet mellan hälsa och utbildning är alltså dubbelriktat eftersom högre utbildning ger bättre hälsa, och bra hälsa ger förutsättningar att tillägna sig högre utbildning.

Precis som i övriga riket har utbildningsnivån i Lilla Edets kommun ökat över tid. Jämfört med utbildningsnivån i Sverige, Västra Götaland och närliggande kommuner är utbildningsnivån i Lilla Edets kommun dock lägre. Här har 16 procent en eftergymnasial utbildning på tre år eller längre, medan genomsnittet för högutbildade i Västra Götaland är 29 procent.

Både ur ett nationellt och lokalt perspektiv har kvinnor i högre utsträckning än män en eftergymnasial utbildning. I kommunen är skillnaderna mellan män och kvinnor stora. 23 procent av kvinnorna och 10 procent av männen i kommunen har en eftergymnasial utbildning på tre år eller längre.

Vid jämförelse mellan personer i Lilla Edets kommun som är födda i Sverige och utomlands visar statistiken att bland utrikes födda finns en högre andel personer med förgymnasial utbildning och eftergymnasial utbildning, tre år eller längre. Bland inrikes födda är treårig gymnasial utbildning den vanligast förekommande högsta utbildningsnivån.

Ekonomiska förutsättningar

En av de mest grundläggande förutsättningarna för en god hälsa på lika villkor är ekonomisk trygghet. Stora ojämlikheter i inkomstnivå påverkar den genomsnittliga hälsonivån i ett samhälle negativt. Ekonomisk stress och social otrygghet orsakar ohälsa, framför allt psykisk, och leder till ökad ojämlikhet hälsomässigt. Resultat från Folkhälsomyndighetens nationella folkhälsoenkät *Hälsa på lika villkor* visar att nedsatt psykiskt välbefinnande är vanligare bland personer som har socialbidrag, är i ekonomisk kris, saknar kontantmarginal, är låginkomsttagare eller är arbetslösa.

Ekonomiskt bistånd är tänkt att fungera som ett sista skyddsnät för den som har tillfälliga ekonomiska problem. Stödet ska garantera skälig levnadsnivå, men ska också utformas så att

Utbildningsnivåer (25–64 år) (källa: SCB)

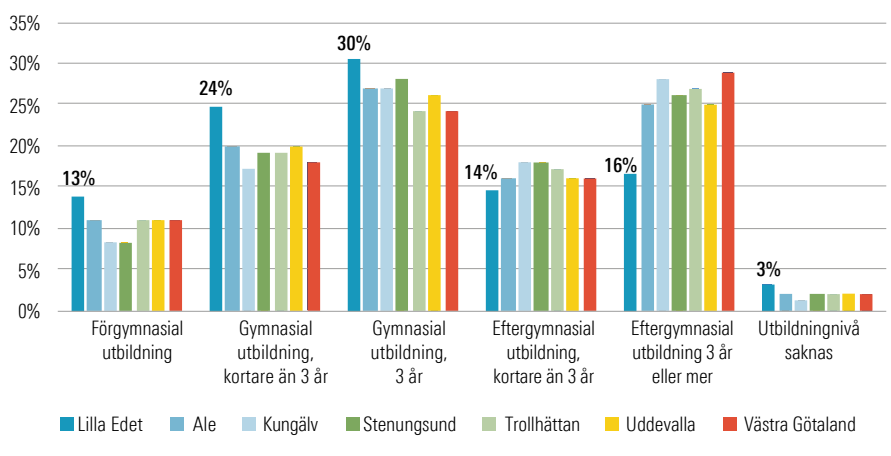

individen kan klara sig själv i fortsättningen, det vill säga stärka den enskilde att leva ett självständigt liv. Enligt barnkonventionen har alla barn rätt till en skälig levnadsstandard. Staten och kommunen ska sträva efter att förverkliga barnets sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter. I Sverige innebär barnfattigdom sällan att barn behöver svälta eller frysa av ekonomiska skäl. Det handlar mer om att inte ha samma möjligheter som de flesta andra barn i Sverige idag har.

2023 minskade antalet hushåll som fått ekonomiskt bistånd till 184 i Lilla Edets kommun.

Antal personer med ekonomiskt stöd i Lilla Edets kommun 2017–2023

Försörjningsstöd	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Antal hushåll under året	282	286	255	214	202	196	184

Tabell 1. Ekonomiskt stöd. Källa: Sektor socialtjänst, Lilla Edets kommun.

Hälsa i arbetslivet

Ett hälsosamt arbetsliv påverkas av många olika faktorer. Arbetsmiljön och anställningsformerna påverkar hälsan i arbetslivet, men också möjligheten till balans mellan arbete och fritid. Arbete ger, förutom inkomst, även social identitet och socialt stöd som kan bidra till en god hälsa.

Ohälsotalet är Försäkringskassans mått på frånvarodagar som ersätts från sjukförsäkringen under en tolvmånadersperiod, det vill säga antal utbetalda dagar med sjukpenning, arbetsskadesjukpenning, rehabiliteringspenning samt sjuk- och aktivitetsersättning från socialförsäkringen relaterat till antal registrerade försäkrade i åldrarna 16–64 år.

I december 2023 var ohälsotalet i Lilla Edets kommun 32,8 dagar. Ohälsotalet i Lilla Edets kommun är bland de högsta i regionen. Ser man till kön har kvinnor betydligt högre ohälsotal (40,6 dagar) än män (25,7 dagar). Både män och kvinnor i Lilla Edets kommun har ett högre ohälsotal än riket. Äldre har i genomsnitt ett högre ohälsotal än yngre.

Källa: Försäkringskassan

Källor: statistik för utbildningsnivå kommer från SCB:s register Befolkningens utbildning, åldersgrupp 25–64 år. Statistik om försörjningsstöd kommer från sektor socialtjänst i Lilla Edets kommun. Statistik om ohälsotal kommer från Försäkringskassan.

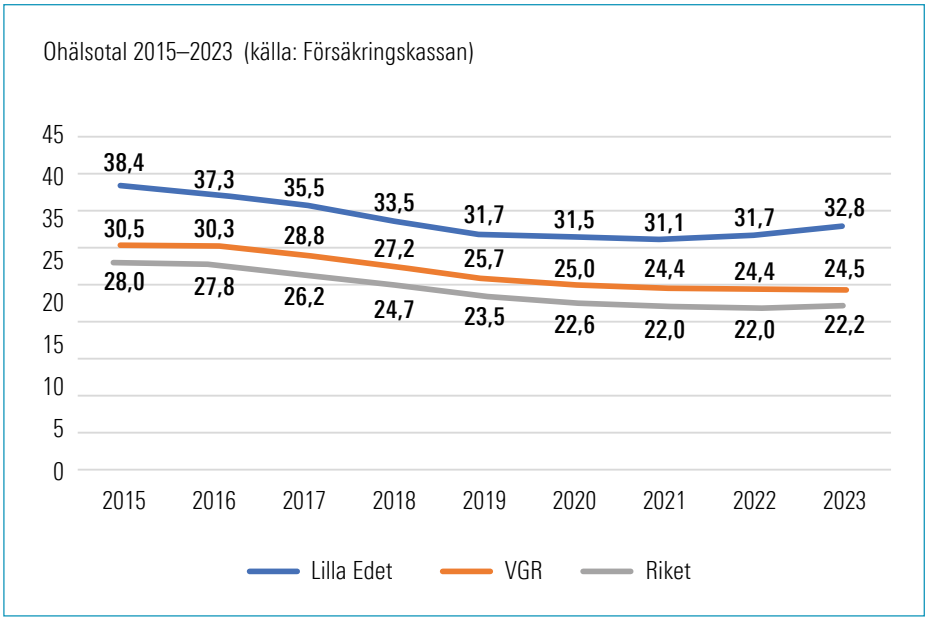

Jämställdhetsredovisning

I Lilla Edets kommun ska kvinnor och män, flickor och pojkar ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Kommuninvånarna ska ha en likvärdig myndighetsutövning, verksamhet, service och fördelning av resurser oavsett kön.

2022 antogs en ny strategi för kommunens jämställdhetsarbete av kommunfullmäktige. I strategin anges att jämställdhetsarbetet i Lilla Edets kommun ska ske genom jämställdhetsintegrering. Med det menas att ett jämställdhetsperspektiv ska finnas med vid all planering, i allt beslutsfattande, vid genomförande och uppföljning. På så sätt blir jämställdhet en del av det ordinarie uppdraget för förtroendevalda, chefer och medarbetare. Jämställdhetsintegrering motverkar att jämställdhetsarbetet bedrivs i projekt vid sidan av annan verksamhet.

För att få stöd i arbetet med att jämställdhetsintegrera kommunens verksamheter deltar Lilla Edets kommun i SKR:s *Modellkoncept för jämställdhet* under 2023–2024. *Modellkoncept för jämställdhet* är en modell som kommuner och regioner kan använda sig av för att, tillsammans och genom ömsesidigt lärande, göra förbättringar i sin styrning och ledning utifrån områden som är relevanta för den enskilda kommunen eller regionen. Under 2023 fokuserades arbetet i Lilla Edets kommun på att identifiera och genomföra förbättringar inom jämställdhetsområdet i kommunövergripande styrning och ledning. I praktiken innebar det att bland annat öka kunskap och kompetens bland förtroendevalda och chefer, samt bereda för att nämnderna framöver ska tillämpa *gender budgeting* vid framtagandet av verksamhetsplaner genom att redovisa och analysera individbaserad statistik med kön som indelningsgrund. Under 2024 fortsätter det övergripande förbättringsarbetet och involverar även förbättringsarbete inom socialnämndens verksamhetsområden.

Jämställdhetsarbetet i kommunen har både ett externt och ett internt fokus. Internt har arbetet med bland annat *Heltidsresan* pågått under året med syftet att öka andelen heltidsanställda i kommunen. En jämförelse mellan anställda kvinnor och män i kommunen visar att kvinnor i högre grad är deltidsanställda än vad män är. Det påverkar kvinnors förutsättningar till egen försörjning samt deras villkor att kombinera hem– och omsorgsarbete med lönearbete.

Det externa jämställdhetsarbetet i kommunen har under de senaste åren haft ett tydligt fokus på att förebygga våld i nära relation och det arbetet har fortgått under 2023. Våldsprevention med *Lilla Edet en kommun fri från våld* har varit i fokus och kommunen arbetar särskilt med tidiga insatser. Här finns en bred samverkan med samarbeten med andra kommuner, Länsstyrelsen, Polismyndigheten, regional hälso- och sjukvård och också internt över sektorsgränserna. Under året har arbetet uppmärksammats med bland annat informationskampanjer till invånarna och ungdomssamverkansgruppen har utbildat i *Våldspyramiden* samt erbjudit föräldracaféer för att stötta föräldrar i sitt föräldraskap. Kommunen har även uppmärksammat det våldsförebyggande arbetet under bland annat *Anhörigdagen* och under vecka 47, då den nationella kampanjveckan *En vecka fri från våld* pågick.

Befolkning och boende

Vid årets slut var 14 426 personer folkbokförda i kommunen, vilket var i likvärdig nivå med 2022. Diagrammet nedan visar folkmängden i kommunen de senaste tio åren. Bortsett från åren 2022 och 2023 har befolkningsutvecklingen varit positiv under perioden. Befolkningsmängden har ökat från 13 031 år 2014 till 14 426 år 2023, vilket motsvarar en ökning om cirka 11 procent.

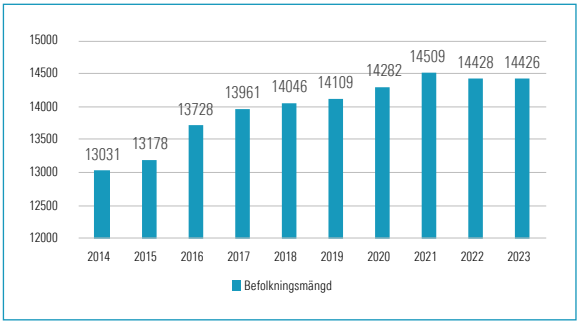

Befolkningsmängden varierar till följd av antalet inflyttningar till och utflyttningar från kommunen samt antalet födda och avlidna. Om antalet som flyttat till kommunen är fler än antalet som flyttat från kommunen samt om antalet födda är fler än antalet avlidna, så påverkar det befolkningsutvecklingen positivt och innebär att befolkningsmängden ökar. Sett till de senaste tio årens födda och avlidna har antalet födda legat på högre nivåer än antalet avlidna för samtliga år. Sett till antalet in- och utflyttade under de senaste tio åren har antalet inflyttare till kommunen varit fler än antalet utflyttare under samtliga år med undantag för åren 2022 och 2023.

I diagrammen nedan redovisas födelsenetto respektive flyttnetto. Det vill säga differensen mellan antalet födda och avlidna samt inflyttade och utflyttade i kommunen under de senaste tio åren.

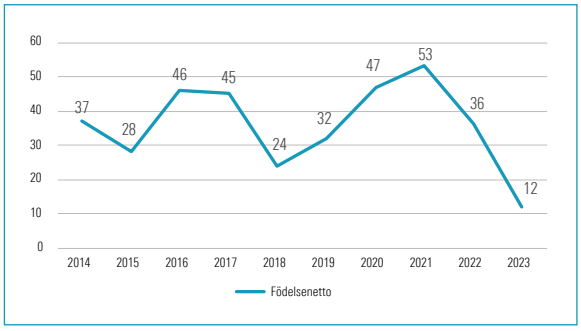

Antalet födslar har sedan 2013 varierat mellan 125–176 födda barn per år. Antal döda i kommunen har sedan 2013 varierat mellan 110–146 per år. Diagram 4 nedan visar hur differensen mellan de två, födelseöverskottet, varierat sedan 2013.

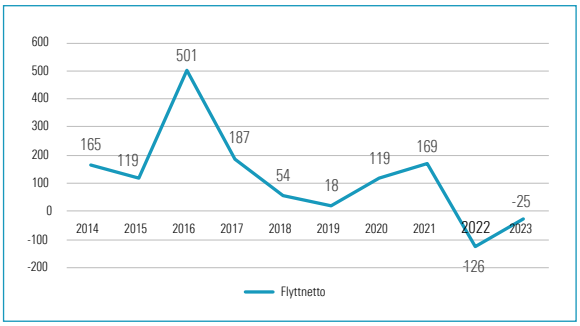

Diagrammet nedan visar antalet färdigställda lägenheter i nybyggda hus i kommunen mellan 2014–2022. Statistik för 2023 publiceras av Statistikmyndigheten SCB i maj.

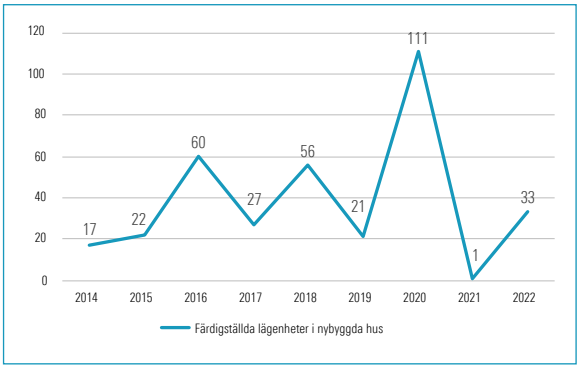

Takten i det framtida bostadsbyggandet beror på flera saker. En av kommunens viktigaste uppgifter är att detaljplanera marken i kommunen och på så vis skapa förutsättningar för ett hållbart bostadsbyggande. Kommunens arbete med att detaljplanera mark är främst inriktat på Lödöse, särskilt de delar av orten som ligger mellan befintlig bebyggelse och pendeltågsstationen.

Tidplan för strategisk planering och detaljplanering finns framtagen fram till 2033.

Pågående planarbete pågår främst i Lödöse och Ström. Framtida utbyggnadstakt i Lödöse är beroende av avloppskapaciteten där. Inflyttning i bostäder och lägenheter i planlagda områden bedöms kunna påbörjas cirka 2–3 år efter att detaljplanerna vunnit laga kraft.

Källa: Statistikmyndigheten SCB:s befolkningsstatistik och boendestatistik.

Näringsliv

Lilla Edets kommun är en av 13 medlemskommuner som ingår i Business Region Göteborg. Gemensam målsättning är att verka för en stark tillväxt, hög sysselsättning samt ett mångsidigt näringsliv i regionen.

Lilla Edet Företagscentrum ekonomiska förening har uppdraget att ansvara för kommunens näringslivsfrågor och i det uppdraget ingår även närturismen. Styrelsen i Företagscentrum består av nio ledamöter varav tre är politiskt tillsatta genom beslut i kommunfullmäktige. Övriga sex ledamöter är näringsidkare i kommunen och näringslivsutvecklaren samt handelsutvecklaren realiserar föreningens planer och beslut.

Vid december månads utgång 2023 fanns det 1329 företag, vilket är 17 fler än 2022. Tre av fem företag är enskilda näringsidkare (704 företag) och 557 driver aktiebolag. Byggverksamhet (282 företag) samt jordbruk, skogsbruk, fiske (244 företag) är de två dominerande branscherna som tillsammans utgör cirka 40 procent av alla registrerade företag i kommunen. Därefter är verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik tredje största branschen med 129 företag. Ungefär sex av tio företag saknar anställda (765 företag). Två av tio företag har 1–4 anställda (255 företag). Färre än ett av tio företag har fler än fem anställda (98 företag). Endast fem företag har fler än 50 anställda.

Under 2023 har 97 nya företag registrerats inom Lilla Edets kommun. Det är en minskning med 19 företag från 2022. De dominerande branscherna är byggverksamhet (16 företag), verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik (13 företag) och handel (12 företag). Åtta företag i Lilla Edets kommun har gått i konkurs under 2023.

Näringslivstrategiska programmet

I december 2021 antog kommunfullmäktige Lilla Edets Näringslivsstrategiska program. Liknande program antogs av de 13 kommunerna i Göteborgsregionen som är grunden för det fortsatta arbetet för att förbättra företagsklimatet inom regionen. I det näringslivsstrategiska programmet finns handlingsplaner, som bland annat har mynnat ut i att kommunen har kunnat korta ner handläggningstiderna inom vissa myndighetsområden. Andra exempel på konkreta aktiviteter programmet har banat väg för är interna utbildningar som handlar om företagens villkor i vår kommun. Utbildningarna erbjuds alla chefer samt anställda med företagskontakter i sitt arbete.

Arbetet med handlingsplanen för programmet fortgår och samtidigt genomförs aktiviteter.

I arbetet deltar tjänstepersoner från samtliga sektorer.

Foto: Pexel

Företagsklimatet i Lilla Edets kommun

I april presenterade *Sveriges Kommuner och Regioner*, SKR, årets resultat i *Insikt*. *Insikt* är en årlig undersökning där företagare som haft ärenden hos kommunen skattar servicenivån. Det är kommunernas myndighetsutövning inom områdena bygglov, brandskydd, markupplåtelse, miljö- och hälsoskydd, livsmedelskontroll och serveringstillstånd som mäts och visar ett Nöjd-Kund-Index (NKI) för Sveriges kommuner. De som svarat på enkäten är företagare som haft ett avslutat ärende hos kommunen under förra året.

Lilla Edets kommun har idag plats 23 av 207 kommuner samt 13 förbund/gemensamma förvaltningar som deltagit i undersökningen 2022. Året dessförinnan hade Lilla Edets kommun plats 66. Kommunens totala NKI är 81 (max 100) och är enligt betygsskalan ett mycket högt betyg. Det är en höjning med 43 platser i rankingen och NKI +4. Ett godkänt NKI är mellan 62–69. Genomsnittliga NKI för Sverige är 75.

Företagarna har betygsatt serviceområdena information, tillgänglighet, bemötande, kompetens, rättssäkerhet och effektivitet. Tillgänglighet, bemötande, kompetens, rättssäkerhet och effektivitet fick mycket höga betyg med NKI mellan 82–89. Detta tätt följt av information som landar på NKI 78, vilket är ett högt betyg.

Upphandlingen deltog för första gången i undersökningen och tog sig till täten direkt. De landade på ett NUI (Nöjd Upphandlings Index) på 74 och knep en fjärdeplats i Sverige.

Glädjande nog gör resultatet av Insikt totalt att Lilla Edets kommun kom på förstaplatsen i Göteborgsregionen.

Svenskt Näringsliv

Rankingen grundar sig på statistik och enkätfrågor till företagare i kommunen. 2023 steg Lilla Edets kommun med 28 platser i rankingen till plats 230. Under de senaste fjorton åren har kommunens ranking gått upp och ner; som sämst plats 267 och som bäst 209. Bäst placering i rankingen har kommunen av marknadsförsörjning (inkomster som kommer från den privata sektorn), där vi landar på plats 57 och området entreprenader (att kommunen lägger ut arbeten på entreprenad, vilket stimulerar marknaden och affärsmöjligheterna för företag) på plats 92.

Inom samtliga områden förutom två områden i undersökningen stiger Lilla Edets kommun i enkätsvaren. Områdena är sammanfattande omdöme, medarbetare med relevant kompetens, vägnät, tåg och flygförbindelser, kommunpolitikers attityder, kommunens service och bemötande, negativ påverkan av brottslighet/otrygghet och tjänstemännens attityder, konkurrens från kommunens verksamheter, dialog med kommunens beslutsfattare, kommunens information till företagen, företagsamhet, kommunalskatt och kommunens upphandling. Mobilnät och bredband samt allmänhetens attityder är de två områden där kommunen har ett oförändrat resultat.

Näringslivsveckor

Två näringslivsveckor har genomförts under 2023 då kommunens företag var i fokus. Under veckorna gjordes ett flertal företagsbesök och nyhetsbrevet Näringsliv gavs ut. Företagsträffar med teman *Få utrymme och kraft för ditt företag att växa med Business Region Göteborgs tillväxtprogram* och *Digital närvaro* genomfördes. Företag från Lilla Edet deltog i en Näringslivsdag arrangerad av GR och BRG. E-tjänsten *Intresseanmälan för verksamhetsmark* lanserades. Nyföretagarcentrum Väst och Coompanion hade rådgivning för de som var intresserade av att starta företag.

Företagsbesök

God kommunikation och dialog mellan kommunen och företagarna är mycket viktigt för en positiv näringslivsutveckling. Varje år genomförs ett flertal möten mellan företagare, fastighetsägare, kommunpolitiker och tjänstepersoner. Företagen är av blandade verksamheter och storlekar. Besöken är givande och informativa vad gäller företagens villkor och hur det fungerar för dem i vardagen. Det har genomförts 21 företagsbesök under året.

Centrumutveckling och handelsutveckling

Kommunstyrelsen har beslutat om en målbild för centrumutveckling i centrala Lilla Edet. Målbilden innebär ett långsiktigt förbättringsarbete där kommun, fastighetsägare och företag tillsammans med små medel, steg för steg förstärker attraktiviteten i centrum. Syftet är att arbeta fram gemensamma strategier för att utveckla, bevara och bredda handeln och besöksnäringen i Lilla Edets kommun via gemensam plats- och centrumutveckling. Den gemensamma målbilden ger större möjligheter för bredare samverkan och stärker företagens möjligheter att utvecklas inom centrumområdet.

Arbetet med handelsutveckling har fortsatt under 2023. Fokus har legat på samverkan mellan handelsföretagen och fastighetsägarna. Tjänsten som handelsutvecklare finansieras gemensamt av fastighetsägare, verksamheter och Lilla Edets kommun. Genomförda aktiviteter har bland annat varit fastighetsägarmöten, höst- och julmarknad, äggjakt, påskris och vinterbelysning.

En nyhet i veckan – information till företagen

Ambitionen är att så ofta som möjligt, helst varje vecka, publicera en nyhet på kommunens webbplats lillaedet.se och Facebook som riktar sig mot näringslivet. 62 nyheter publicerades under 2023 på lillaedet.se. Motsvarande siffra för 2022 var 59 nyheter.

Det var under året något fler inlägg på Facebook, där kommunen ibland delar andras inlägg vidare. Sex nyhetsbrev Näringsliv har publicerats under året.

Lilla Edetdagen

2 september genomfördes Lilla Edetdagen framför allt kring torget i Lilla Edet, men även ute hos företagen. Det var stor uppslutning av företag och föreningar då 15 företag och 14 föreningar deltog.

Framtidskollen med Ung Företagsamhet

I november genomförde Ung Företagsamhet Framtidskollen på Fuxernaskolan tillsammans med Swedbank och Cander Fastighetsservice. Det var en dag som samtliga åttondeklasser deltog i som innehöll tankeväckande föreläsningar på temat utbildning, jobb och privatekonomi. Syftet med Framtidskoll är att förbereda eleverna inför stundande vägval. Kort och gott – att ge dem koll på framtiden.

Årets julgåva

Årets julgåva till medarbetare från Lilla Edets kommun och Edethus var ett gåvobevis som gick att använda hos drygt 30 företag i Lilla Edets kommun. Företagen fick anmäla sig och kontrollerades via upphandlingsenheten.

Utbildningar

Business Region Göteborg erbjuder företagsutveckling genom områdena Starta Smart, Driva Klokt och Utveckla Starkt. Under 2023 genomfördes en insats för att öka antalet företag i BRG:s utvecklingsprogram. Resultatet var att antalet medverkande företag från Lilla Edet ökade från två till fem.

Nyföretagarinformation och rådgivning

Starta eget-informationstillfällen har genomförts tillsammans med Nyföretagarcentrum Väst. Då erbjuds kostnadsfri rådgivning för personer från kommunen som avser starta eget företag. Nyföretagarcentrum Väst erbjuder Lilla Edets kommuninvånare dessutom kunskapskvällar, bokföringskurs, mentorer, nätverk och marknadsföringsaktiviteter.

Företagsnätverk

Företagscentrum är en ekonomisk förening där lokala företag och kommunen är medlemmar. Tillsammans arbetar man för att utveckla näringslivet, handeln, fler etableringar, förbättrat företagsklimat och tillväxt. Företagscentrum har idag 53 medlemmar. Många av företagsaktiviteterna arrangeras av Företagscentrum tillsammans med de andra nätverken.

Företagarna Lilla Edet startades om 2021 med ny styrelse och intressanta evenemang och samma år var de den snabbast växande föreningen i Sverige. Företagarna är ett bra komplement till Företagscentrums verksamhet.

Turism

Broschyren *Upptäck Lilla Edet* tillhandahålls. Broschyrställen med turistinformation hölls aktuella. Regional samverkan sker i *Nätverk för besöksnäringen* genom Göteborg & Co, GR samt Turistrådet Västsverige. Vår sida på Västsveriges webbplats, vastsverige.com, uppdateras kontinuerligt.

Internationella kvinnodagen 8 mars uppmärksammandes med en inspirationsföreläsning och frukost för företagande kvinnor i Lilla Edets kommun. Föreläsare var Frida Jägerbrand och Lidija Beljic, här på bild tillsammans med Julia Färjhage, kommunalråd. Föreläsningen hette "All förändring börjar med en ny tanke".

Arbetsmarknad

Svensk produktivitet dämpades kraftigt under 2023. Produktiviteten har minskat varje kvartal sedan början av 2022, vilket är trenden även i andra länder och beror på sammansättningseffekter i och med pandemin. Givet den svaga konjunkturen går arbetsmarknaden i flera länder oväntat starkt, vilket delvis förklaras av att företag vill behålla personal då det råder brist på många kompetenser. Men det är i längden ohållbart att sysselsättningen utvecklas starkt när BNP utvecklas så svagt, som mönstret sedan fjärde kvartalet 2021 visar. Detta innebär att både antalet arbetade timmar och antalet sysselsatta kommer att behöva anpassas till den allt svagare produktionen. Ett tecken på att arbetsmarknaden börjat anpassa sig till konjunkturförutsättningarna är att Statistikmyndigheten SCB:s arbetskraftsundersökningar nu visar att arbetslösheten slutat minska.

Arbetslösheten bedöms stiga under hela 2024 och toppa i slutet av året (på 8,8 procent). I slutet av 2027 sjunker nivån till 7,7 procent, vilket bedöms vara nära jämviktsarbetslösheten. Ökad medelarbetstid väntas vara en motvikt till de närmaste årens nedgång i sysselsättningen.

Källa: SKR:s ekonomirapport i oktober 2023

Sysselsättning

I november månad 2023 är siffrorna för öppet arbetslösa och sökande i program med aktivitetsstöd, 16–64 år, lägre i Lilla Edets kommun jämfört med Västra Götalands län och riket.

Ungdomsarbetslösheten i kommunen

Vad gäller andelen öppet arbetslösa och sökande i program med aktivitetsstöd, 18–24 år, är utvecklingen i kommunen negativ. Lilla Edets kommun har haft en lägre arbetslöshet för målgruppen i november 2022 och november 2021 jämfört med hela Västra Götalands län. I november 2023 har ett trendbrott skett och ungdomsarbetslösheten i kommunen är högre i jämförelse med Västra Götalands län.

Källa: Arbetsförmedlingens månadsstatistik för sysselsättning: https://arbetsformedlingen.se/statistik/sok-statistik

Andel öppet arbetslösa och sökande i program med aktivitetsstöd, 16–64 år:

	Nov 2023	Nov 2022	Nov 2021	Nov 2020
Riket	6,5%	6,6%	7,2%	8,7%
Västra Götalands län	5,7%	5,8%	6,5%	8,2%
Lilla Edet	4,8%	5,0%	6,1%	7,1%

Andel öppet arbetslösa och sökande i program med aktivitetsstöd, 18–24 år:

	Nov 2023	Nov 2022	Nov 2021	Nov 2020
Riket	8,1%	8,1%	9,1%	11,8%
Västra Götalands län	6,9%	6,9%	8,9%	10,6%
Lilla Edet	7,4%	6,6%	7,7%	11,3%

Källa: Arbetsförmedlingens månadsstatistik för sysselsättning: https://arbetsformedlingen.se/statistik/sok-statistik

Miljöredovisning

Under 2023 har Lilla Edets kommun fortsatt sitt aktiva arbete för en god miljö. Dels sker åtgärder för miljöanpassning och resurshushållning i de egna verksamheterna, dels bidrar tillsyn och utbildning till minskad miljöpåverkan från hushåll och företag. Vi deltar också i regionala och nationella samarbeten. Året inleddes med en utbildning om Agenda 2030 för förtroendevalda och chefer inom projektet Glokala Sverige. Kommunen har sedan tidigare gjort åtaganden inom Ett hållbart Västra Götaland, och under 2023 antogs tio nya regionala klimatlöften. Miljöarbetet utvecklas löpande och ett kvitto är att Lilla Edets kommun under året steg kraftigt i tidningen *Aktuell Hållbarhets* kommunrankning.

Biologisk mångfald

Skötseln av kommunägda grönytor har förändrats för att gynna biologisk mångfald och liekurser för medarbetare har möjliggjort slåtter i egen regi. Kommunen bekämpar invasiva arter och kommunekolog ger rådgivning till allmänheten om hantering.

2023 påbörjades en upprustning av vandringsleder i samarbete med lokala föreningar. Arbetsprocesser för att bevara och utveckla naturvärden i den fysiska planeringen utvecklades också. I december beviljades kommunen statliga LONA-medel för framtagande av ett nytt naturvårdsprogram, vilket kommer att ge bättre underlag till den nya översiktsplanen och framdrift för naturvårdsarbetet.

Utbildning är en annan långsiktig insats. Skolor och förskolor ger elever kunskap och engagemang för djur och natur. Flera förskolor har naturrutor och egna odlingar och på den nya temporära förskolan Stallet finns en sinnesträdgård.

Rent vatten

För att minska övergödning och smittrisker är enskilda avlopp prioriterade inom miljötillsynen. Över 2000 av de drygt 3000 enskilda avloppen är nu inventerade. Kommunen utför miljöövervakning samt samordnar kalkning av försurade sjöar. Under 2023 minskades statlig finansiering för kalkning och därför beslutade samhällsnämnden om extra medel för att motverka försurning i Stendammens åtgärdsområde.

Förberedelserna för en ny sluss i Lilla Edet har intensifierats och kommunen bevakar att negativ miljöpåverkan ska minimeras. *Göta älvs vattenråd* där kommunen ingår har startat ett projekt där markägare stöttas i miljöåtgärder. Tillsyn av miljöfarliga verksamheter har i hög utsträckning riktats mot verksamheter inom Göta älvs vattenskyddsområde.

Foto: Tina Lind

Vatten- och avloppsverksamheten (VA) arbetar löpande med översyn av utrustning och flöden. Säker hantering av dricksvatten och avlopp är en nyckelfråga för fortsatt samhällsutveckling. Under året fattade fullmäktige därför inriktningsbeslut om ett nytt vattenverk i Lilla Edet samt om utbyggnad av Ellbo reningsverk.

Giftfri miljö

Årets tillsyn av miljöfarliga verksamheter innefattade branschvisa besök hos bland annat verkstäder och fordonstvättar, samt en insats mot avfallsbrottslighet. Ett strukturerat arbete för hantering av förorenad mark har också påbörjats. Insatserna bidrar till mer hållbara samhällen, men begränsad ekonomi gör att tillsyn inte kan genomföras i tillräcklig omfattning för att säkerställa låga utsläppsrisker generellt.

Åtgärder fortsätter inom *Ett giftfritt Lilla Edet* för att minska inköp av hälsoskadliga kemikalier i de kommunala verksamheterna. Under året genomgick bland annat samtliga lokalvårdare en miljöutbildning. Andelen ekologisk kost i storköken ligger runt 30 procent, vilket är nära det nationella snittet och i nivå med kommunens livsmedelspolicy.

Resurshushållning och hållbar konsumtion

Under 2023 blev insamling av matavfall införd fullt ut i kommunen vilket var en viktig milstolpe. Återvinningscentralen i Göta utökade öppettiderna samt öppnade för verksamhetsavfall, vilket ökar möjligheterna för miljöanpassad avfallshantering i hushåll och företag. Källsorteringen på grundskolor och i storkök utvecklades i samarbete med Edethus. Under året blev Lilla Edets kommun även medlem i *Håll Sverige Rent*.

Återanvändning och källsortering är ett viktigt inslag i skolundervisningen inom textilslöjd och hem- och konsumentkunskap, liksom på förskolorna. Hundratals barn från skolor och förskolor deltog i vårens nationella skräpplockardagar, en pedagogisk insats för minskad nedskräpning.

Även de sociala verksamheterna arbetar för hållbar resursanvändning. Dagligverksamheten Praktikteamet fick kommunens miljöpris 2023 för sin tillverkning av presentartiklar från återbrukat material, och i LEVA-huset säljs begagnade kläder. Arbetsmarknadsenheten hjälper äldre med transporter till återvinningscentralen. Under hösten invigdes en Work & Makerspace i centrala Lilla Edet där arbetssökande kan träna butiksarbete inom textilhantverk och återbruk.

En viktig insats är kostenhetens arbete för minskat matsvinn. Ett nytt kostdatasystem är infört under året vilket ger utvecklade möjligheter för uppföljning. Måltidernas klimatavtryck har också minskat ytterligare till under 1,4 kg koldioxidekvivalenter per kg livsmedel, vilket är mycket gott ur en nationell jämförelse.

Energi och transporter

Energieffektivisering prioriterades i hela förvaltningen under året, påskyndat av den europeiska elkrisen. Total elanvändning inom VA, gatubelysning och fritidsanläggningar minskade med 9 procent jämfört med 2022. En ny tjänst som fastighetsförvaltare infördes inför året, vilket har förbättrat det systematiska arbetet med underhåll och energieffektivisering. Kommunen köper fossilfri el. Under året startade också den första egna elproduktionen då solceller installerades på två av reningsverken.

Kommunförvaltningen hade under året i medeltal 23 transportbilar och 58,5 personbilar. Personbilarna är främst bränslesnåla elhybrider. Två elbilar finns i VA-verksamheten och praktiska förberedelser pågår för elbilar i fler verksamheter. Den totala körsträckan ökade med 12 procent jämfört med föregående år, beroende på ökade besök inom hemtjänst och hemsjukvård. En satsning som kan minska resbehovet framöver är att hemtjänsten har påbörjat införande av digitala läkemedelspåminnare hemma hos omsorgstagare.

Även arbetspendlingen är en betydande miljöaspekt. För att främja pendling med kollektivtrafik infördes inför 2024 möjlighet för kommunens anställda att köpa Västtrafikkort via löneavdrag.

Gång- och cykeltrafik främjas vid fysiska trafikåtgärder. 2023 byggde kommunen nya gångbanor på Lillgatan och Kullåsgatan samt en ny gång- och cykelväg vid Mårten Torsgatan. Möjlighet för privata aktörer att etablera laddstationer för elfordon på kommunal mark utlystes också.

Energi- och klimatrådgivningen för hushåll och företag förstärktes tillfälligt under året genom extra statliga medel. Inför 2024 är ett nytt samarbetsavtal tecknat med fler ingående kommuner, vilket möjliggör utökning till två tjänster. En ny energiplan med klimatstrategi antogs av fullmäktige i december och blir ett viktigt underlag för det fortsatta arbetet med energi, klimat och transporter.

Skredförebyggande åtgärder

Lilla Edets kommun har många skredkänsliga områden, framför allt utefter Göta älv. Ett skred längs med Göta älv hade påverkat många värden, däribland bebyggelse och viktiga samhällsfunktioner som vägar, järnvägar, farleder, vattenverk och elförsörjning. Till detta kommer mänskliga och samhälleliga konsekvenser. Kommunen har tillsammans med Statens geotekniska institut (SGI) arbetat och arbetar aktivt med att utreda riskområden för att öka stabiliteten i områden med risk för skred.

Kommunen deltar fortsatt i *Delegationen för Göta älv.* Syftet med delegationen är att förbättra stabiliteten kring älven. SGI har i uppdrag att leda delegationen och hantera bidragsansökningar. I delegationen deltar förutom SGI, kommunerna kring Göta älv, Trafikverket, Vattenfall, Sjöfartsverket och Länsstyrelserna i Västra Götaland och Värmland. Två digitala och två fysiska delegationsmöten, varav ett i Lilla Edet, har hållits under året. Från november 2020 kan statligt bidrag beviljas upp till 100 procent av kostnader för stabilitetshöjande utredningar och åtgärder längs med älven. SGI har under året fortsatt att genomföra flera olika geotekniska undersökningar i och kring Göta älv för att öka kunskapen om var det är sämre stabilitet.

För områden där undersökningar är klara har kommunen tillsammans med SGI haft informationsmöten om resultaten för fastighetsägarna. Informationsmöten har hållits för Nedra torp, Nerängen, Edet, Äsperöd, Graveröd och Bondeström.

Den fördjupade geotekniska utredningen kring Gårdaån för området vid Sankt Peders kyrka i Lödöse har fortsatt eftersom det behövts kompletterande undersökningar. Utöver denna geotekniska utredning genomför SGI fördjupade geotekniska utredningar för flera områden i kommunen.

Projektering av Smörkullen har avslutats och skredsäkrande åtgärd har genomförts. Projektet har fått medial uppmärksamhet och var en del i delegationens besök i Lilla Edet. Projektering av Östra berg och Ballsered har inletts och är båda i sitt slutskede. Projekteringarna bedöms färdiga under våren 2024. Projektering av Ivarslund och större delen av Gårdaån kommer påbörjas under våren 2024.

I arbete med projektering och genomförande av skredsäkring bidrar SGI med geoteknisk kompetens och är ett stöd i skredsäkringsprojekten. Ett flertal genomförandestudier, med syfte att klara ut specifika problem innan projektering startar, har initierats. Projektering kan därefter starta när berörda fastighetsägare medgett att kommunen kan starta projekteringen. Dessa områden är Gårdaån, Hjärtum, Smådala, Sörängen och Intagan.

Foto: Per Pixel

God ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagen ska det för den kommunala verksamheten finnas mål och riktlinjer som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. Begreppet ”god ekonomisk hushållning” har både ett finansiellt perspektiv och ett verksamhetsperspektiv.

Enligt kommunfullmäktiges riktlinjer krävs för att under räkenskapsåret ha uppnått god ekonomisk hushållning att:

- samtliga finansiella mål har uppnåtts under räkenskapsåret
- en övervägande del av verksamhetsmålen har uppfyllts under året, eller kommer att uppfyllas under den tidsperiod som anges i målformuleringen.

Utifrån kommunfullmäktiges riktlinjer gör kommunstyrelsen bedömningen att god ekonomisk hushållning inte har uppnåtts under perioden då ett av de finansiella målen inte är uppfyllt.

Måluppföljning

Nämnder och styrelser har under året arbetat för att uppfylla de av kommunfullmäktige fastställda prioriterade målen för 2023. Nedan redovisas uppföljningen av dessa. Grad av måluppfyllelse markeras på en skala mellan 1 och 6 där färgen röd är underkänd, gul varnar och grön är godkänd.

RÖD
Underkänd
Kvalitet och/eller måluppfyllelse ligger på en underkänd nivå utifrån krav och/eller mål.

GUL
Varning
Kvalitet och/eller måluppfyllelse – minskar men är på en godkänd nivå – ökar men uppnår inte riktigt godkänd nivå.

GRÖN
Godkänd
Kvalitet och/eller måluppfyllelse ligger på en godkänd nivå utifrån krav och/eller mål.

Finansiella inriktningsmål

God ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv innebär bland annat att varje generation själv måste bära kostnaderna för den service den konsumerar. Detta innebär att ingen generation ska behöva betala för det som en tidigare generation förbrukat. Kommunen ska ange en tydlig ambitionsnivå för den egna finansiella utvecklingen och ställningen i form av mål. Målformuleringarna bör utgå från vad som i normalfallet är att betrakta som god ekonomisk hushållning, anpassat till kommunens egna förhållanden och omständigheter.

Utifrån principen att varje generation själv ska bära sina kostnader och med hänsyn till kommunens finansiella ställning är de finansiella målen följande:

Redovisat resultat vid 2023 års utgång ska vara lägst 2 procent av verksamhetens nettokostnad

Kommunen behöver stärka sina resultat på sikt. Vid 2023 års utgång ska det redovisade resultatet vara lägst 2 procent av verksamhetens nettokostnad. För att nå dit behöver vi arbeta strategiskt och långsiktigt med effektiviseringar av verksamheterna. Vi måste bromsa kostnadsökningarna för att lyckas. En utgångspunkt att arbeta utifrån är att nettokostnadsökningarna inte får överstiga 2 procent varje enskilt år.

Soliditeten ska öka varje år för att på sikt nå en positiv soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser

Soliditeten är ett mått på kommunens ekonomiska styrka på sikt. Den visar hur stor del av de totala tillgångarna som kommunen äger, det vill säga det egna kapitalet i förhållande till totala tillgångar. De faktorer som påverkar soliditeten är resultatutvecklingen samt tillgångarnas och skuldernas förändring. Strävan är att minska skuldbelastningen och därmed frigöra utrymme på driftsresultatet.

Finansiellt mål nummer ett är inte uppfyllt

Finansiellt mål nr 1	Redovisat resultat är lägst 2 procent av verksamhetens nettokostnad
Varför är detta mål prioriterat?	För att klara det långsiktiga målet om att nå 2 procent i resultat av verksamhetens nettokostnad behöver alla verksamheter ställa om och effektivisera ytterligare då effekterna många gånger är förskjutna i tid.
Vad är problemet/utmaningen idag?	Kommunen har en svag finansiell ställning vilket till stor del beror på flera års svag budgetföljsamhet.
Vilka konkreta resultat är önskvärda inom målområdet?	Resultat över 2 procent av verksamhetens nettokostnader.
Valda strategier för måluppfyllelse	Fokusera på de områden där kommunen ligger högt i strukturkostnadsindex och anpassa de verksamheterna till betydligt lägre nettokostnader.
Prioriterade åtgärder för måluppfyllelse	Förbättrad budgetföljsamhet och förstärkt dialog mellan kommunstyrelsen och nämnderna.

Grad av måluppfyllelse (helår)

Sammanfattande analys och slutsatser som motiverar ovanstående ställningstagande vad gäller måluppfyllelsen

Ett mått på balansen mellan de löpande intäkterna och kostnaderna är resultat före extraordinära poster. Detta benämns också som resultat efter finansiella poster. Detta resultat innehåller alla kommunens löpande kostnader och intäkter och bör i förhållande till verksamhetens kostnader ligga mellan 2 procent och 3 procent över en längre tidsperiod. Med en sådan resultatnivå klarar en genomsnittlig kommun av att finansiera större delen av sina investeringar med skatteintäkter, vilket i sin tur leder till att kommunen kan behålla sin finansiella handlingsberedskap på kort och lång sikt. För att nå målet krävs ett resultat på 2 procent av verksamhetens nettokostnader.

För 2023 uppgick årets budgeterade resultat till 0 inklusive uttag ur resultatutjämningsreserven (RUR) på 7,1 mnkr. Årets resultat visar dock en positiv avvikelse mot budget med 11,8 mnkr men når inte upp till målet på 2 procent. Periodens resultat uppgår till 4,7 mnkr vilket motsvarar 0,5 procent av verksamhetens nettokostnader. En viktig del för att minimera skattehöjningar och/eller minimera nedskärningar är att effektivisera verksamheten genom att göra goda analyser som visar på olika effektiviseringsmöjligheter. Detta kan bland annat åstadkommas genom att utveckla de kommunala beslutsunderlagen. Att utveckla dokument som till exempel budgetdokument, verksamhetsplaner, delårsrapporter och årsredovisningar blir allt viktigare de närmaste åren för att fortsatt bedriva en verksamhet i ekonomisk balans med högsta möjliga effektivitet.

Finansiellt mål nummer två är uppfyllt

Finansiellt mål nr 2	Soliditeten ska öka varje år för att på sikt nå en positiv soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser
Varför är detta mål prioriterat?	Soliditeten är ett mått på kommunens ekonomiska styrka på lång sikt. Minskar skuldbelastningen frigörs därmed utrymme på driftsresultatet.
Vad är problemet/utmaningen idag?	Kommunen har fram till 2021 haft en negativ soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser vilket har lett till ett begränsat finansiellt handlingsutrymme.
Vilka konkreta resultat är önskvärda inom målområdet?	Att årligen förbättra soliditeten och på sikt nå en positiv soliditet.
Valda strategier för måluppfyllelse	Att stärka kommunens årliga resultat genom ökad budgetföljsamhet.
Prioriterade åtgärder för måluppfyllelse	Förbättrad budgetföljsamhet och förstärkt dialog mellan kommunstyrelsen och nämnderna.

Grad av måluppfyllelse (helår)

Sammanfattande analys och slutsatser som motiverar ovanstående ställningstagande vad gäller måluppfyllelsen

Soliditeten inklusive samtliga pensionsförpliktelser uppgår per 2023-12-31 till -1,1 procent jämfört med, - 1,3 procent 2022-12-31. Det viktigaste och vanligaste kapacitetsrelaterade nyckeltalet är soliditet. Soliditeten visar hur stor andel av kommunens tillgångar som har finansierats med eget kapital. Syftet med soliditeten är att bedöma en kommuns långsiktiga betalningsförmåga och dess rörelseriktning. Desto större andel av kommunens tillgångar som utgörs av eget kapital, desto högre är soliditeten.

En kommun med hög soliditet har som regel bättre motståndskraft mot eventuella finansiella förändringar i form av bland annat lägre resultatnivåer under en period. Det egna kapitalets storlek i förhållande till kommunens övriga skulder är även av intresse för banker och kreditinstitut i samband med att kommunen förhandlar om lån eller krediter. Mellan 2020 och 2023 uppvisade Lilla Edets kommun samma utvecklingsmässiga trend som snittet i Västra Götaland. Lilla Edets kommun redovisade en förbättrad soliditet med 10 procentenheter, från –11 procent till -1 procent mellan 2020 och 2023. Soliditeten inklusive samtliga pensionsförpliktelser förbättrades med 0,2 procentenheter mellan 2022 och 2023. Även om soliditeten är fortsatt svag är trenden de senaste åren att soliditeten förbättrats och därför bedöms måluppfyllelsen nå godkänd nivå.

Uppföljning av kommunfullmäktiges målområden

Målområde nr 1	**Bra boende och livsmiljö** **Kommunen befinner sig sedan ett antal år i en stark tillväxtfas som ställer krav på gemensamma processer och långsiktighet för att utveckla attraktiva livsmiljöer. Bostadsbyggande och infrastruktur planeras tillsammans med samhällsservice så att behoven av förskolor, skolor och omsorg tillgodoses.**
Varför är detta område prioriterat?	• Bra boende och livsmiljöer skapar en attraktiv kommun med kommuninnevånare som trivs, är trygga och nöjda. • Det ger ett bra hållbart samhälle att leva, verka och vistas i under alla skeden i livet. • Bra boende och livsmiljöer kan minska segregation och sociala klyftor i samhället.
Vilka olika delområden är särskilt viktiga/väsentliga/ kritiska inom området?	• Befolkningsutvecklingen. • Tillgång till VA, infrastruktur och kollektivtrafik. • Bostäder av olika typer (flerfamiljshus, radhus, villor) med olika upplåtelseformer (hyra, bostadsrätt, äganderätt) i samma område och på olika platser i kommunen. • God utformning av rummen (gator, torg, parker, ytor etc.) mellan byggnaderna med avseende på funktion, estetik och teknik. • Ytor för rekreation, fritid, lek och välbefinnande. • Tillgång till samhällsservice så som skola, förskola, räddningstjänst, bibliotek, vård, handel etc. • Strategiskt planerade verksamhetsområden i förhållande till bostadsområden och kollektivtrafik. • Samordning av platsers funktioner så de kan samutnyttjas mer över tid.
Vilka effekter är önskvärda inom området?	• Ett hållbart samhälle sett till livskvalité, miljö och ekonomi (ekologiskt, socialt, ekonomiskt). • Människor/medborgare som trivs, har god hälsa och känner stolthet över sin kommun. • Samordnade, transparenta och effektiva processer inom kommunen. • Befolkningstillväxt som följer målet för bostadsförsörjning.

Grad av måluppfyllelse (nuläge) 1 2 3 4 **5** 6

Sammanfattande analys och slutsatser som motiverar ovanstående ställningstagande vad gäller måluppfyllelsen

Indikatorn ”Nöjd regionindex” har utgått och kommer inte fortsatt kunna användas för att bedöma målet. Resultatet för de två kvarvarande indikatorerna ”Kommunen en bra plats att bo på” och ”Andelen innevånare 16–84 år som avstår från att gå ut ensam ska minska” används fortsättningsvis. För andelen avlidna. Om antalet som flyttat till kommunen är fler än antalet 16–84 år som avstår från att gå ut ensam finns inget resultat 2023, men mätningen 2021 och 2022 visade på 28 procent för respektive år. På grund av att det saknas mätdata inom detta område 2023 har denna indikator inte varit med i bedömningen av målområdet.

”Kommunen en bra plats att bo på” har förbättrats med 3,4 procent sedan senaste mätningen. År 2021 var det 75,4 procent som ansåg att kommunen var en bra plats att bo på. År 2023 är det 78,8 procent som anser detsamma. Förbättringen tolkas som att de åtgärder som till exempel upprustning av lekplatser, elljusspår, vandringsleder, badplatser, allmän plats i centrala Lilla Edet och aktiviteter i Kulturhuset Eden som genomförts de senaste åren och under 2023 har haft effekt. Bedömningen är att kommuninvånarna börjar märka och se att det händer saker. Det kommer också fler positiva kommentarer i olika sammanhang. På grund av ovanstående bedöms måluppfyllelsen fortsatt på godkänd nivå.

Strategier och åtgärder för att förbättra (eller bibehålla) nuvarande måluppfyllelse

Genom att fortsätta det systematiska arbete som sker genom att ta fram program/planer för olika typer av anläggningar, underhållsplaner för byggnader och anläggningar kommer upprustningen av dessa successivt förbättras. Välhållna gaturum, grönytor, anläggningar och byggnader kommer upplevas positivt och ha en positiv påverkan på bostadsområden och livsmiljön. Bibehålla och utveckla aktiviteter inom kulturområdet, stärka föreningslivet och tillhandahålla bra förskolor och skolor kommer också att stärka känslan av Lilla Edets kommun som en bra plats att bo på. Verksamheterna arbetar mot målet. Men det kommer att ta tid innan kommuninvånarna upplever att det skett stora förändringar och det går att sätta att målet är helt uppnått.

Målområde nr 2	Ökad hälsa och välbefinnande Genom samsyn och samordning av resurser stärker och förbättrar vi hälsoläget i kommunen. Inriktningen på insatserna är förebyggande och har barn och unga och deras familjer i fokus. Barn och unga känner att de får stöd, får synas och får ta plats. En av de viktigaste faktorerna för god hälsa är att klara av skolan. En trygg och bra skolgång tillsammans med en meningsfull fritid lägger grunden till självkänsla, utveckling och inflytande över sin vardag.
Varför är detta område prioriterat?	• Ökad hälsa och välmående ger trygga medborgare. Mår vi bra och inte är otrygga med att vistas utomhus, eller i vissa områden, så ökar engagemanget för att utveckla vårt samhälle tillsammans. • Lilla Edets kommun ligger högt i psykisk ohälsa, lågt i skolresultat (meritvärde åk 9) och har hög andel familjer som upplever våld i nära relation. • Ökad hälsa ger fler medborgare som har förmågan att aktivt bidra till kommunens utveckling på flera områden och nivåer.
Vilka olika delområden är särskilt viktiga/väsentliga/ kritiska inom området?	• Övergripande områden för alla medborgare är hälsosam mat, god sömn och frekvent rörelse samt goda sociala kontaktytor. • Erbjuda vårdnadshavare ökat stöd i att själva kunna agera tryggt i sin föräldraroll. • För äldre motverka ensamhet och stimulera till fortsatt lärande och rörelse. • Tät samverkan, även operativt, mellan flera nämnder och mellan nämnder och föreningsliv.
Vilka effekter är önskvärda inom området?	• Ökad andel godkända betyg i alla ämnen i grundskolan och gymnasieexamen inom tre år samt meningsfull fritid. • Färre familjer i kommunen som behöver särskilt stöd. • Trygga och fysiskt aktiva barn och ungdomar.

Grad av måluppfyllelse (nuläge) 1 2 3 4 **5** 6

Sammanfattande analys och slutsatser som motiverar ovanstående ställningstagande vad gäller måluppfyllelsen

En av resultatindikatorerna för målområdet är att ”Andelen invånare med bra självskattat hälsotillstånd ska öka”. Under flera år har kommunen, jämfört med det nationella snittet, haft ett lågt resultat men det ser nu ut att vända. Statistiken kommer från den nationella folkhälsoenkäten *Hälsa på lika villkor* som genomförs vartannat år, varför siffrorna kommer från 2022. En större andel av invånarna i kommunen skattar sitt hälsotillstånd som bra och kommunens resultat närmar sig rikets resultat där 73,4 procent skattar sin hälsa som bra. I Lilla Edets kommun skattade 67,1 procent sin hälsa som bra under 2022, vilket är en uppgång med 7,4 procentenheter sedan år 2020. Delas resultatet upp på kvinnor och män framkommer det att hälsan ökar i båda grupperna men att män fortsatt skattar sin hälsa högre, något som är generellt för hela riket. Resultatet för Lilla Edets kommun visar att 63,3 procent av kvinnorna (motsvarande riket 71 procent) skattade sin hälsa som bra under 2022, vilket är en förbättring med 7 procentenheter sedan 2020. Bland män i Lilla Edets kommun skattade 71,4 procent (motsvarande riket 75,8 procent) sin hälsa som bra vilket är en ökning med drygt 8 procentenheter sedan 2020.

Vidare finns indikationer på att kvinnor har ökat sin fysiska aktivitet medan män har minskat densamma. Fetma minskar något både bland kvinnor och män. Nedsatt psykiskt välbefinnande ökar något både bland män och kvinnor, liksom besvär av ängslan, oro och ångest.

Under 2023 har fler medarbetare och politiker utbildats inom *MHFA* (mental health first aid), en kurs i första hjälpen vid psykisk ohälsa. Parallellt med den utbildningen har kommunen i samverkan med externa aktörer erbjudit invånarna digitala föreläsningar om psykisk ohälsa och suicidprevention. Detta är exempel på några av de insatser som kommunen har för att öka medvetenhet och kompetens om psykisk ohälsa, liksom hur kommunen kan stärka stödet för de drabbade och hur en medmänniska kan stötta en anhörig.

En annan resultatindikator för målområdet är ”Behörighet till yrkesprogram”, där kommunen under en längre period haft låg behörighet. Den senaste statistiken (VT2023) från Skolverket visar att antalet elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram har ökat från 63,6 procent till 76,7 procent. Uppdelat på kön kan det konstateras att antalet flickor behöriga till yrkesprogram har ökat markant, från 62,7 procent till 86,8 procent. Pojkarnas resultat har också ökat men inte i samma utsträckning, från 64,4 procent till 68,3 procent. Det är för tidigt att säga om det positiva resultatet beror på en specifik årskull eller om det är de åtgärder som skolan vidtagit som gett resultat. Under året har sektor bildning haft ett ökat fokus på studiemotivation, närvaroarbete, ett intensifierat arbete med resultathöjande åtgärder samt

att öka självkänslan hos eleverna för att höja resultaten. Genom *En kommun fri från våld* har kommunen gemensamt kraftsamlat och bland verksamheter inom sektor bildning upplevs en ökad trygghet.

Färre hushåll har haft försörjningsstöd de senaste åren. Överlag har det varit en god arbetsmarknad och lätt att få arbete och de flesta kommuner har sett ett minskat försörjningsstöd. Dessvärre ser socialtjänsten att arbetslösheten har ökat något bland unga i slutet av året, området kommer därför att följas extra under kommande år.

Kommunen har under året också haft flera olika former av föräldraskapsstöd för att stödja vårdnadshavare i föräldrarollen, anknytningen och i att stötta sitt barn till att göra goda val. Exempel på insatser är utökat hembesöksprogram, aktiviteter på familjecentralen, implementering av *Lilla Edet-modellen*, föräldracaféer, föreläsningar med olika teman kring risk- och friskfaktorer för hälsa, universella föräldrastödsprogram men också selektiva och indikerade insatser.

För att arbeta mer med ökad fysisk aktivitet och ett gott välbefinnande har kommunens sektorer fortsatt arbetet inom *Generation Pep*. Under året arrangerades *Klassjoggen* i Lilla Edet så att alla barn och unga skulle ha möjlighet att delta. Engagemanget var stort och det var hög närvaro. Andra aktiviteter har bland annat varit *Upp och hoppa*, schemalagda rastaktiviteter på några skolor, ökat fokus på matmiljön i skolorna, fortsatt fokus på *Hjärnstark junior* i mellanstadiet och prova på aktiviteter med ungdomscoacher.

En annan viktig faktor för hälsan är känslan av sammanhang och tillhörighet. Kommunen erbjuder ett brett urval av aktiviteter och träffar för olika åldersgrupper. På kulturhuset Eden finns aktiviteter inom en rad olika områden. För äldre invånare finns två träffpunkter i kommunen som erbjuder olika former av aktiviteter. Några av kommunens grönytor har utvecklats för mer spontan lek och aktivitet men även sittplatser har tillkommit som möjliggör att fler kan ta sig ut, även om man har behov av att stanna för att vila benen eller ta en pratstund.

Arbete med att förebygga ohälsa och ensamhet bland äldre har fortsatt. Under året togs en rapport om den generella hälsan för målgruppen fram genom analys av statistik och fokusgrupper. Genom rapporten kunde det konstateras att bakgrundsfaktorer så som inkomst, utbildning, hushållsställning och en positiv syn på livet hade en stor inverkan på hälsan, oftast mer än den faktiska åldern. Ett utvecklingsområde som särskilt uppmärksammades var kring hälsosam vikt. Samverkan mellan kostenheten och äldreomsorgen har påbörjats för att öka kompetensen och starta en metod för att få fler i särskilt boende att vilja äta upp mer av det som ligger på tallriken.

Äldreomsorgen har under året haft kompetensutveckling med fokus på bland annat demens, psykisk ohälsa och anhörigstöd. Den senaste brukarundersökningen visar en ökning i trygghet bland äldre inom äldreomsorgen, att färre besväras av ensamhet samt att det är färre äldre som uppger svåra besvär av ängslan.

I tertialrapport 2 fanns en förväntan, utifrån den statistik och uppföljning som fanns, att måluppfyllelsen i slutet av året skulle hamna på en fyra. Prognosen baserades på statistik som visar att folkhälsan blivit något bättre gällande flera parametrar och de flertalet processer och insatser som sektorerna tillsammans arbetar med för att uppnå målet. Sedan tertialrapport 2 så har ytterligare statistik tillkommit som visar att fler är behöriga till yrkesprogram och att det under de senaste åren varit färre personer som haft behov av försörjningsstöd. Den samlade bedömningen av måluppfyllelse i nuläge är fem, godkänd.

Strategier och åtgärder för att förbättra (eller bibehålla) nuvarande måluppfyllelse

I samverkan mellan kommunens sektorer fortsätter arbetet med att stärka barn och ungas hälsa genom att bland annat fortsätta implementera barnkonventionen i våra verksamheter och därmed öka delaktighet och inflytande bland barn och unga. Andra insatser som kommunen erbjuder är bland annat flera former av föräldrastöd, kostnadsfri kulturskola, dialogtillfällen med unga, tjej- och killgrupper inom psykisk hälsa.

Familjecentralen har en uppsökande insats med fokus på att informera om barnets rätt till allmän förskola. Syftet är att ge alla barn tillgång till den pedagogiska stimulans som förskolan kan ge, oavsett vårdnadshavarnas övriga behov av barnomsorg.

Gällande att höja högstadieelevernas skolresultat fortsätter arbetet aktivt efter den handlingsplan som upprättats av sektor bildning. Det sker en ökad samverkan och kommunikation med vårdnadshavare för att tillsammans uppmuntra och stötta barn och unga till en högre självkänsla och framtidstro. De fortsätter också att bemöta barn och ungas olika reaktioner på samhällsfrågor och händelser i omvärlden med kunskap och förståelse. Fler förskolor och skolor har fokus på utomhusaktivitet och rörelseglädje kopplat till *Generation Pep*.

Den psykiska ohälsan är fortsatt hög men det bedrivs ett systematiskt och långsiktigt arbete i samverkan mellan kommun, region och privata aktörer för att förebygga och behandla psykisk ohälsa. Arbetet beskrivs via handlingsplan psykisk hälsa och suicidprevention som är ett gemensamt styrdokument inom närsjukvårdssamverkan. Genom samverkan inom närsjukvårdsgruppen följer vi hälsoläget och stämmer kontinuerligt av processer och insatser inom området.

Målområde nr 3	Hållbar miljö **Alla har ett gemensamt ansvar för att bygga ett hållbart samhälle. Lilla Edets kommun ska vara en kommun i framkant ur ett miljöperspektiv. Vårt miljöarbete bidrar till ett ökat miljöengagemang för att skapa ett mer hållbart levnadssätt i hela kommunen.**
Varför är detta område prioriterat?	• Lokalt har kommunen det samlade ansvaret för att åstadkomma en god livsmiljö. • För att dagens behov ska kunna tillfredsställas utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov. • För att möta behov hos dem som lever, verkar och vistas i Lilla Edets kommun. • För att vara ett gott föredöme för kommuninvånare och andra lokala aktörer.
Vilka olika delområden är särskilt viktiga/väsentliga/ kritiska inom området?	• Klimat och energi. • Omställning till fossiloberoende. • Kemikalier och förorenad mark. • Naturmiljöer. • Samverkan med näringsliv och samhälle. • Kommunikation med medborgarna.
Vilka effekter är önskvärda inom området?	• En giftfri kommun. • Kontinuerligt ökande grad av återvunnet matavfall. • Ekosystemtjänster kartläggs och används som ett underlag vid fysisk planering, exploatering och förvaltning. • Kommunens klimatpåverkan har analyserats och genom aktiva åtgärder minskats kopplat till åtgärder inom *Klimat 2030*. • Värdefull tätortsnära natur skyddas mot exploatering.

Grad av måluppfyllelse (nuläge) 1 2 3 **4** 5 6

Sammanfattande analys och slutsatser som motiverar ovanstående ställningstagande vad gäller måluppfyllelsen

Utifrån gällande indikatorer för uppföljning av målet så kan följande konstateras:

Resultatet i årets mätning *Sveriges miljöbästa kommun* innebar ett kraftigt förbättrat resultat med placering 154 av landets kommuner, vilket ska jämföras med föregående år då vi landade på plats 218. Resultatet är det bästa för kommunen på tio år och visar att det lönar sig med ett strategiskt välorganiserat hållbarhetsarbete. När det gäller övriga indikatorer så ligger kommunen nära medel i ett nationellt perspektiv.

Utsläpp av växthusgaser har en minskande trend, men senast tillgängliga uppgift gäller 2021. Andelen fossiloberoende fordon i kommunorganisationen ligger på en tämligen konstant nivå.

Andelen livsmedel producerade i Sverige som används i kommunens måltidsverksamhet låg på 69 procent under tertial 3, att jämföra med 73 procent tertial 2 och 72 procent tertial 1. En något lägre siffra under årets sista tertial kan förklaras med en lägre tillgång av svensk frukt och grönt jämfört med tidigare under året. Nivån svenskproducerad mat i måltidsverksamheten är tämligen konstant då andelen både 2022 och 2023 uppgick till 71 procent. Uppgift som visar en jämförelse med andra kommuner saknas. Däremot har klimatbelastningen minskat från 1,43 kg CO_2/kg livsmedel till 1,34.

Andelen sjöar med god ekologisk status ligger på en oförändrad nivå (25 procent) sedan flera år och förväntas inte ändras förrän Länsstyrelsen ser över viss klassificering.

I övrigt görs bedömningen av måluppfyllelsen huvudsakligen baserat på de önskade effekter som angetts.

Arbetet med förbättrad kemikaliehantering fortlöper väl, utifrån *Strategi för ett giftfritt Lilla Edet*. Många kommunala verksamhetslokaler ska byggas under de närmaste åren, och då är det viktigt att goda materialval görs etcetera. Det går allmänt åt rätt håll internt. Externt finns problematik med bland annat förorenade markområden.

De kvarvarande sommarabonnenterna har fått sina matavfallkärl under våren/sommaren som planerat. Därmed är matavfallsprojektet genomfört till fullo och avslutat.

Kommunen är, till skillnad för något år sedan, nu i gång med ett aktivt arbete för en minskad klimatpåverkan. Implementering pågår av laddinfrastrukturplanen, för att förbättra möjligheterna för allmänheten att ladda elbilar. Nya klimatlöften har tagits fram och kommunfullmäktige beslutade om en energiplan med klimatstrategi i december. Förberedelser har gjorts för en högre

andel fossilfria fordon i förvaltningens bilflotta. Externt finns stora utmaningar för en minskad klimatpåverkan, framför allt inom transportsektorn, med en hög andel fossildriven privatbilism och låg andel cykel- och kollektivtrafik.

Ett regionalt åtgärdsprojekt pågår för förbättrad vattenstatus i Gårdaån med tillflöden där kommunen medverkar med arbetstid. Fortsatt sker ett stort fokus på enskilda avlopp i miljötillsyn. Det har beslutats om kommunala tillskottsmedel för kalkning av sjöar i samhällsnämnden. Uppföljning av miljöhänsyn i den fysiska planeringen pågår i samband med pågående framtagande av planeringsstrategi. Fortsatt anpassad skötsel sker av kommunägda grönytor för ökad biologisk mångfald. Stort fokus ligger på att tillgängliggöra natur genom översyn av vandringsleders skick och märkning. Statliga medel till framtagande av ett naturvårdsprogram tilldelades kommunen i slutet av året.

Strategier och åtgärder för att förbättra (eller bibehålla) nuvarande måluppfyllelse

Samtliga nämnder och sektorer inom kommunen behöver säkerställa att hänsyn tas till fullmäktiges strategiska mål om hållbar miljö samt kommunens vision om en långsiktigt hållbar samhällsutveckling inför viktiga beslut. En fortsatt förankring och medvetandegörande av målet behövs därför inom kommunens organisation, där kanske snarare tid än pengar är den främsta resursbristen.

Arbetet med *En giftfri kommun* har pågått under några år och uppföljning och utveckling av arbetet sker kontinuerligt. Ytterligare ansträngningar behövs dock ute i verksamheterna för att nå hela vägen.

Att projektet om matavfallsinsamlingen gått i mål är en framgång och borgar för en miljömässigt bättre avfallssortering än tidigare. Nu när matavfallsprojektet är till fullo genomfört kommer en plockanalys utföras under kvartal ett 2024. Beroende av utfallet på analysen kommer lämpliga åtgärder genomföras. Plockanalysen kommer särskilja på lägenheter samt enbostadshus.

Arbetet med genomförandet av den beslutade laddinfrastrukturplanen fortsätter.

Arbetet med genomförande av de tidigare klimatlöftena har gått bra. Detta är åtgärder som ligger i riktning med målets önskade effekt att minska kommunens klimatpåverkan. Sammanfattningsvis kan konstateras att kommunen arbetar med klimatrelaterade uppgifter på ett strategiskt och vinnande sätt, till skillnad för bara något år sedan.

Styrdokument (till exempel naturvårdsprogram som tematiskt tillägg till översiktsplanen) med riktlinjer vid avvägningar mellan motstående intressen och handlingsplan eller motsvarande för att bevara natur och främja naturvårdsarbetet, kommer att ge förutsättningar för en bättre måluppfyllelse. Den senaste tiden har ett bättre underlag för bedömning, så som naturvårdsinventeringar, tagits fram i samband med detaljplanearbete i större utsträckning än tidigare och avsikten är att fortsätta prioritera denna uppgift framöver.

Ekosystemtjänstanalyser behöver arbetas in i samhällsplaneringen. Det finns behov av att utveckla detaljplaneprocessen till att inbegripa analyser av påverkan på ekosystemtjänster i större utsträckning. En förutsättning för detta är att miljöenheten, särskilt kommunekologen och miljöstrategen deltar i ett tidigt skede, vilket har börjat ske den senaste tiden.

Förbättringspotentialen för målet framöver bedöms för närvarande vara störst när det gäller utvecklande av ekosystemtjänster, bevarande och utveckling av naturvärden samt ytterligare åtgärder som minskar klimatpåverkande utsläpp.

Foto: Therése Ottosson.

Målområde nr 4	Attraktivt företagsklimat Fler och växande företag är avgörande för utveckling, tillväxt och en förbättrad välfärd. Ett attraktivt företagsklimat ger människor möjligheten att försörja sig genom eget arbete. Kommunen samverkar aktivt för en ökad service som underlättar och förenklar för företagare.
Varför är detta område prioriterat?	• Med ett aktivt lokalt näringsliv stärks skattebasen och därmed möjligheterna att erbjuda kommuninvånare en bra välfärd och en attraktiv miljö att leva och verka i. • Med ett bra företagsklimat i kommunen blir det lättare att starta och utveckla framgångsrika företag. Fler invånare kommer i arbete och skatteintäkterna ökar. • Skapar fler arbetstillfällen som ger människor möjligheten att försörja sig. • 4 av 5 nya jobb skapas i småföretagen. • 75 procent av skatteintäkterna kommer från privata sektorn i regionen.
Vilka olika delområden är särskilt viktiga/väsentliga/kritiska inom området?	• Tillgång till verksamhetsmark, lokaler och förbättrad infrastruktur . • Service, bemötande och korta handläggningstider till och för våra företag. • Stärka samverkan mellan skola och näringsliv..
Vilka effekter är önskvärda inom området?	• Att kunna erbjuda rätt verksamhetsmark och lokaler samt en infrastruktur som gynnar näringslivet. • Nöjda företag som växer, är lönsamma och anställer fler. • Fler företagsetableringar. • Högre betyg i rankningar som berör kommunens näringsliv.

Grad av måluppfyllelse (nuläge) 1 2 3 4 **5** 6

Sammanfattande analys och slutsatser som motiverar ovanstående ställningstagande vad gäller måluppfyllelsen

Målområdet följs upp genom resultatet i *Insiktsmätningen* samt rankning och sammanfattande omdöme i Svenskt Näringslivs undersökning Företagsklimat.
Resultatet i Insiktsmätningen visade en ökning i Nöjd kundindex (NKI) från 77 till 81, vilket är ett mycket högt betyg. Mätningen visade även att företagare är nöjdare med kommunens myndighetsutövning. Resultatet innebar att Lilla Edets kommun fick en förstaplacering av kommunerna i Göteborgsregionen och plats 23 av de 207 kommuner och 13 förbund/gemensamma förvaltningar som deltog i undersökningen 2022. Målet med indikatorn är att förbättra alternativt behålla resultatet i I*nsiktsmätningen* och det uppfylldes.

Gällande rankingen i Svenskt Näringslivs undersökning steg kommunen med 28 platser, till plats 230. Områden som ökade mest i rankingen är upphandling, politikers attityder, påverkan av brottslighet, information till företagen och dialog med kommunens beslutsfattare. Målet för indikatorn är att förbättra resultatet i rankningen i Svenskt Näringslivs undersökning och det uppfylldes.

Avseende det sammanfattande omdömet i Svensk Näringslivs undersökning steg Lilla Edets kommun i samtliga områden förutom två där det står still. De områden som ökade mest är kommunpolitikers attityder, information till företagen, upphandling, skolans kontakter med lokala näringslivet och påverkan av brottslighet/otrygghet. I det sammanfattande omdömet ökade Lilla Edets kommun från 3.0 till 3.1, vilket är ett godkänt resultat. I och med att kommunen förbättrade sitt resultat uppfylls även målet för denna indikator.

I Svenskt Näringslivs undersökning efterfrågar företagen mer information och dialog med kommunen. Kommunikationen till både etablerade och nystartade företag har förstärkts genom en satsning som inleddes 2022. Kommunikationen har förstärkts med bland annat nyhetsbrev till näringslivet, fler företagsbesök och erbjudanden från samarbetspartners. Under 2023 har 62 nyheter och sex nyhetsbrev publicerats. Under 2023 genomfördes 21 företagsbesök tillsammans med kommunalråden, kommunchef och tjänstepersoner. Flera av de företagare som fick besök driver dessutom andra företag. Om man räknar in även dessa, så är det cirka 35 företag som fått besök under perioden. Två näringslivsveckor har införts med extra fokus på företagandet med företagsbesök, företagsträffar, nyheter och tjänster för företagare. Näringslivsveckan är ett återkommande inslag två gånger om året.

Då samtliga indikatorer till målet är uppfyllda bedöms måluppfyllelsen för nuläget ligga på nivå 5 (godkänd nivå). För att uppnå högre målgradering krävs starkare resultat i Svenskt Näringslivs undersökning.

Strategier och åtgärder för att förbättra (eller bibehålla) nuvarande måluppfyllelse målprognos för helår

Fortsatt arbeta utifrån det näringslivsstrategiska programmet, handlingsprogrammen samt tillhörande aktiviteter. Under året görs en avstämning på genomförda aktiviteter och handlingsprogram-

men uppdateras med nya aktiviteter. Det näringslivsstrategiska programmet går hand i hand med Göteborgsregionens näringslivsstrategiska program och dess regionala mål. Genom Business Region Göteborg genomförs också aktiviteter som stödjer arbetet. I Svenskt Näringslivs undersökning efterfrågade företagarna mer information och dialog med kommunen. Satsningen som inleddes 2022 kommer fortsätta och förstärkas vart efter. Kommunen har god hjälp av Business Region Göteborg och deras expertis och erbjudanden till företag.

Uppdrag 2023 från kommunfullmäktig

Uppdraget är eller beräknas bli färdigställt innan årets slut.

Uppdraget kommer att vara delvis färdigställt vid årets slut.

Uppdraget beräknas inte bli färdigställt innan årets slut.

Uppdrag	Status	Kommentar	Utfall
Öka digitaliseringen • Skapa ett bättre helhetsperspektiv och få bättre effekt av digitaliseringen utifrån digitaliseringsstrategin. • Varje nämnd ska anta en digitaliseringsplan kopplat till strategin. • Kommunen ska fokusera på att utveckla god service och tillgänglighet genom den samlade webbplatsen för *Mina sidor*. • Utbudet av antalet e-tjänster ska öka inom samtliga sektorer. • Kommunens digitala mognad och den digitala kompetensen hos medarbetarna ska öka. • Kommunens verksamheter ska genomföra digitala utbildningar	**Pågående**	Alla nämnder har antagit digitaliseringsplaner kopplat till den övergripande digitaliseringsstrategin. Planerna lägger grunden för respektive nämnds prioriteringar och är underlag för aktiviteter under 2024. Kommunen har 93 aktiva e-tjänster. 51 e-tjänster finns på *Mina sidor*, en ökning med 22 under året. Antalet ärenden som inkommer genom e-tjänsterna på *Mina sidor* har ökat under året, de två populäraste är *Kontaktuppgifter -Vårdnadshavare* och *Rekryteringsprocessen*. Även antalet interna e-tjänster och ärenden inom dem har ökat under året. De mest nyttjade är *Beställning av IT-tillbehör* och *Läkemedelsdelegeringsprov*. Under året har digitala utbildningar inom grunderna för informationssäkerhet och dataskyddsförordningen skett för all personal. Behovet av grundläggande IT kompetens är större än anat varpå fortsatta utbildningssatsningar kommer att ske.	
Verka för ett *Lilla Edet fritt från våld* • Våld i olika former är ett utbrett problem i kommunen och har varit det under en längre tid. Framför allt våld i nära relation är ett stort problem. • Kommunens våldspreventiva arbete tar sin utgångspunkt i Jämställdhetsstrategin och Planen för *En kommun fri från våld*. • Det sektorsövergripande våldspreventiva arbetet ska vara mer samordnat och långsiktigt. Det ska erbjudas kompetensutveckling inom organisationen och till civilsamhället, genomföras kommunikationsinsatser för att nå kommuninvånare samt erbjudas tidiga insatser i våra verksamheter. • Vi ska förebygga våld och fånga upp signaler om utsatthet och våld i ett tidigt skede.	**Pågående**	En bred samverkan inom området är etablerad. Det förebyggande arbetet utifrån *våldspyramiden* fortgår i skolan för att upprätthålla det positiva resultatet vi såg vid senaste mätning (CAN resultat 2022) men också för att fortsätta öka medvetenheten om vad våld är och var man kan få stöd. *LUPP-enkäten* (lokal uppföljning av ungdomspolitiken) har genomförts i åk 8. Enkäten behandlar flera områden bland annat våldsutsatthet och bidrar också till uppföljning inom detta område, svar väntas våren 2024. Fokus under året har varit att öka kompetensen internt för personal som möter våra invånare och för att öka kvalitén i våra insatser. Plan för Lilla Edets kommun i arbetet med *En kommun fri från våld* och arbetet mot våld i nära relation, behandlas av KS i februari 2024.	
Fortsätta *Heltidsresan* • Öka andelen anställda i Lilla Edets kommun som arbetar heltid. • Det långsiktiga målet är att alla som vill jobba heltid ska ges möjlighet att göra det. • Under 2023 ska alla inom socialnämndens verksamheter som vill jobba heltid ges möjlighet till det.	**Pågående**	Då samtliga medarbetare som arbetade deltid inom äldreomsorgen 2022 erbjöds heltid tackade 46 procent (72 personer) ja. I november 2023 skickades erbjudande om heltid ut till medarbetare inom funktionsstöd samt till de inom äldreomsorgen som 2022 inte tackade ja. Inom äldreomsorgen tackade då ytterligare 7 medarbetare ja. Inom funktionsstöd tackade 60 procent (20 personer) ja.	
Fortsätta implementera *Lilla Edet–modellen* • Barn och unga ska få adekvat, individuellt och långsiktigt stöd. Samhällets samlade insatser till barn och unga behöver anpassas till de behov barn och unga har, både när det gäller innehåll och form. Stödet ska utgå från barnens behov i alla lägen och inte begränsas av organisatoriska strukturer. • Under 2022 startades implementeringen av *Lilla Edet-modellen* i kommunens verksamheter kopplat till barn mellan 0–6 år. • Under 2023 ska arbetet med modellen fortsätta utvecklas och fördjupas.	**Pågående**	Under 2023 har *Lilla Edet-modellen* implementerats till barn i förskoleåldern i kommunen. I första skedet valdes två förskolor ut för att inleda arbetet. Alla kommunala förskolor och öppna förskolan har sedan inkluderats. Under hösten utvecklades modellen till att kunna startas även från andra håll än förskola, till exempel från BVC eller föräldrarna själva. I slutet av året har tre familjer arbetat inom ramen för *Lilla Edet-modellen*, varav en avslutats. Under 2024, då modellen prövats ordentligt en tid, är planen att inkludera fristående förskolor och börja implementering i skolan. Den långsiktiga planen är att *Lilla Edet-modellen* ska omfatta alla barn i Lilla Edets kommun 0–16 år.	
Höja frisktalet bland kommunens anställda • Lilla Edets kommun har i dagsläget ett högre sjuktal än övriga kommuner inom Göteborgsregionen. • Under 2023 ska samtliga sektorer fokusera på att höja frisktalet både inom respektive sektor samt i hela förvaltningsorganisationen.	**Pågående**	Frisktalet bland kommunens månadsanställda har, sett till hela organisationen, minskat från 90,7 procent till 90,47 procent. Sett till respektive sektor har frisktalet ökat i sektorerna socialtjänst (0,24 procentenheter) och samhälle (1,7 procentenheter), men sjunkit i sektorerna bildning (0,85 procentenheter) och kommunledning (3,80 procentenheter)	

Ekonomisk ställning

Den finansiella analysen som redovisas i detta avsnitt är en sammanfattning av den finansiella utvecklingen och ställningen i kommunen och koncernen.

Årets resultat uppgår till 4,7 mnkr, vilket är 11,8 mnkr bättre än budgeterat. Resultatet från nämndverksamheten visar ett underskott gentemot budget på 12,5 mnkr. Underskottet grundar sig främst på ökade personalkostnader inom socialtjänsten med anledning av överkapaciteten i samband med heltidsresan och anpassningar till den nya arbetstidslagen som började gälla från och med 1 oktober 2023. Bildningsnämnden gör ett underskott på 2,4 mnkr och detta beror till största delen på personalkostnader inom grundskolan, kostnader för etablering av Stallets förskola, samt kostnadsökningar för lokalhyror och skolskjutsar. Samhällsnämnden och kommunstyrelsen gör båda ett överskott 0,3 respektive 1,4 mnkr.

För att uppnå god ekonomisk hushållning enligt kommunallagens bestämmelser har fullmäktige bland annat beslutat att Lilla Edets kommun ska uppvisa ett resultat på 2 procent av verksamhetens nettokostnader. Årets resultat motsvarar 0,5 procent av verksamhetens nettokostnader vilket innebär att kommunfullmäktiges mål inte uppnås år 2023.

Det resultat som visar kommunens löpande driftsresultat är 4,7 mnkr. I detta resultat har jämförelsestörande poster inkluderats med -15,5 mnkr.

Lilla Edets kommun har ett ansträngt finansiellt läge med svag soliditet vilket begränsar kommunens framtida finansiella handlingsutrymme. De senaste åren har resultatnivån varit god men har präglats av ökade statsbidrag hänförliga till pandemin. Det är därför av största vikt att Lilla Edets kommun fortsätter arbeta med att skapa ett finansiellt utrymme. De närmaste åren förväntas bli utmanande på grund av att kommunen står inför utmaningar kopplat till investeringsbehov, ökat behov hänförligt till befolkningsförändringar samt högre pensionskostnader. Detta innebär att kostnaderna för kommunala tjänster kommer att öka betydligt snabbare i relation till vad dem gjort tidigare.

Kommunkoncernen uppvisar ett positivt resultat på 45,3 mnkr. Det positiva resultatet beror främst på överskott hos kommunens fastighetsbolag AB Edethus. AB Edethus redovisar ett resultat på 41,7 mnkr, Lilla Edets fjärrvärme AB redovisar ett resultat på 1,6 mnkr, och Soltak ett resultat på 2,4 mnkr. Från och med 2023 ingår inte Södra Bohusläns Räddningstjänstförbund i koncern. Detta påverkar i viss mån jämförelsesiffrorna avseende 2022 i koncernen. Från och med 2023 har kommunen samverkan med RSG (Räddningstjänsten Storgöteborg) gällande räddningstjänst. Den andel som kommunen äger i respektive dotterbolag/förbund påverkar kommunkoncernens resultat undantaget Räddningstjänsten Storgöteborg där kommunens ägarandel är för liten för att ingå i koncernen.

Finansen visar ett överskott gentemot budget med 24,4 mnkr. Det största överskottet återfinns inom posterna skatteintäkter och bidrag från utjämningssystemet.

Finansiell analys kommun

Inom den kommunala sektorn används ofta en finansiell analysmodell som utgår från fyra finansiella perspektiv; finansiellt resultat, kapacitetsutveckling, riskförhållanden samt kontroll över den finansiella utvecklingen.

I en finansiell analys är det viktigt att ta hänsyn till både de kortsiktiga och långsiktiga perspektiven, samt utvecklingen över tid. Den finansiella analysen för kommunen nedan visar sammantaget på ett ökat finansiellt handlingsutrymme.

RK-modellen:
Fyra aspekter vid finansiell bedömning

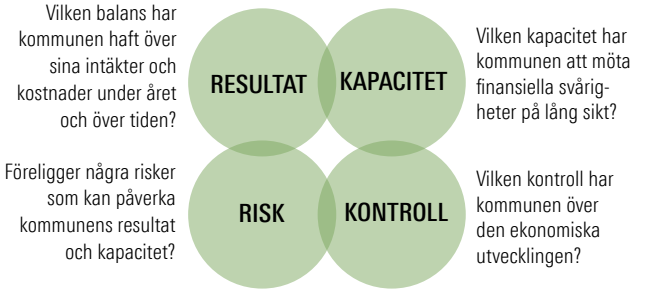

Resultat – Kapacitet

Skatte- och nettokostnadsutvecklingen

	2023	2022	2021
Skatteintäkter och generella statsbidrag	5,6%	5,5%	5,4%
Nettokostnadsutveckling	7,8%	10,8%	1,5%

För en stabil ekonomisk utveckling kan inte verksamhetsresultatet (nettokostnaderna) tillåtas att öka i snabbare takt än skatter och utjämningar. Verksamhetens nettokostnad ökade med 7,8 procent under 2023.

Skatteintäkter och generella statsbidrag ligger på en hög nivå och ökade med 5,6 procent under året, vilket är i nivå med ökningen föregående år.

Årets resultat

Årets resultat	2023	2022	2021
Årets resultat	4,7	22,5	71,7
Jämförelsestörande engångsposter	-15,5	45,6	14,6
Årets resultat exkl jämförelsestörande poster	-10,8	68,1	86,3
Årets resultat i relation till skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning	0,5%	2,3%	7,8%
Årets resultat exkl jämförelsestörande poster i relation till skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning	-1,1%	7,0%	9,3%

Lilla Edets kommun redovisar ett resultat på 4,7 mnkr. När resultatet analyseras är det viktigt att eliminera jämförelsestörande poster av olika slag för att få fram det underliggande löpande driftsresultatet. I resultatet har jämförelsestörande poster inkluderats med -15,5 mnkr.

Verksamhetens intäkter uppgår till 205,4 mnkr, att jämföra med föregående års intäkter på 209,6 mnkr. Det är en minskning med 4,2 mnkr. Minskningen beror på färre statsbidrag än föregående år.

Verksamhetens kostnader har ökat från 1 054,5 mnkr (exklusive jämförelsestörande poster) föregående år till 1 166,5 mnkr i år. Det är en ökning med 10,6 procent. Under 2023 har kommunen generellt sett stora kostnadsökningar med anledning av den höga inflationen. Ökningen är kännbar för kommunens lokalkostnader i form av ökade hyresökningar. Även kostnaden för personal har ökat under 2023 och kan främst härledas till införandet av *Heltidsresan* och lagändring kring arbetstidsmått som försvårat en effektiv schemaplanering inom äldreomsorgen.

VA-verksamheten visar för året ett underskott med 1,9 mnkr. Hänförligt till resultatet är lägre intäkter avseende de rörliga avgifterna till följd av lägre förbrukning. Intäkter för elstöd

har dock gjort att intäkternas bortfall har reducerats en del. Avseende personalkostnaderna har en ny person anställts under senare delen av året, vilket ger lönekostnaderna en avvikelse. Ökade kostnader för konsulter och aktiverade projekt på senare delen av året har gjort att övriga kostnader samt kapitaltjänstkostnader ger en avvikelse.

Driftskostnadsandel (belopp i mnkr)

	2023	2022	2021
Verksamhetens intäkter och kostnader netto	93,3%	91,3%	89,8%
Av- och nedskrivningar	5,3%	5,3%	2,2%
Driftskostnadsandel före jämförelsestörande poster och finansnetto	**98,6%**	**96,6%**	**92,0%**
Finansnetto	1,0%	1,1%	0,3%
Driftskostnadsandel efter finansnetto	**99,5%**	**97,7%**	**92,3%**
Jämförelsestörande poster netto	1,5%	-4,9%	-1,7%
Driftskostnadsandel	**101,1%**	**92,9%**	**90,7%**

En grundläggande förutsättning för att uppnå och vidmakthålla en god ekonomisk hushållning är att balansen mellan löpande intäkter och kostnader är god. Ett väsentligt mått på denna balans är driftkostnadsandel, som innebär att samtliga löpande kostnader inklusive finansnetto relateras till skatteintäkterna. Generellt brukar en driftskostnadsandel på 97–98 procent betraktas som god ekonomisk hushållning. Under dessa förutsättningar klarar de flesta kommuner av att över en längre tidsperiod finansiera sina ersättningsinvesteringar och nödvändiga nyinvesteringar.

Verksamhetens intäkter och kostnader under 2023 tar 93,3 procent av skatteintäkterna i anspråk, en försämring med 2 procentenheter jämfört med 2022. Vidare tog avskrivningarna inklusive nedskrivningar 5,3 procent i anspråk jämfört med föregående år.

Finansnettot är 1,0 procent vilket innebär att de finansiella kostnaderna var lägre än de finansiella intäkterna. Detta innebär att verksamhetens nettokostnader och finansnetto tog 99,5 procent av skatteintäkterna i anspråk. Måttet har försämrats jämfört med föregående år.

De jämförelsestörande posterna uppgick till 0 procent under 2023. Det innebär att kommunens driftskostnadsandel och finansnetto tog 99,5 procent av skatteintäkterna i anspråk, vilket är en försämring jämfört med 2022.

Självfinansieringsgrad av investeringar (belopp i mnkr)

	2023	2022	2021
Investeringsvolym, netto	84,9	78,4	36,4
Investeringsvolym/ bruttokostnader	7,3%	7,1%	3,6%
Investeringar/avskrivningar	156,5%	152,5%	180,2%
Självfinansieringsgrad	69,4%	94,5%	253,0%

Lilla Edets kommuns samlade investeringsvolym enligt investeringsredovisningen uppgick till 79,2 mnkr. I investeringsvolymsnetto ingår ytterligare poster så som köp av fastighet. Inga statliga investeringsbidrag har erhållits under året. Vatten och avlopp samt väghållning är de verksamhetsområden som står för den största delen av investeringarna.

Självfinansieringsgraden (skattefinansieringsgraden) av investeringarna mäter hur stor andel av investeringarna som kan finansieras med de skatteintäkter som återstår när den löpande driften är finansierad. 100 procent innebär att kommunen kan skattefinansiera samtliga investeringar som är genomförda under året. Detta skulle innebära att kommunen inte behöver låna till investeringar och att kommunens långsiktiga handlingsutrymme skulle stärkas. Självfinansieringsgraden av investeringarna uppgick under 2023 till 69,4 procent jämfört med 94,5 procent år 2022. Den minskade självfinansieringsgraden beror på årets låga resultat samt att investeringstakten ökat något. Då kommunens investeringsbehov prognosticeras att öka de kommande åren är det av stor vikt att de årliga resultaten uppfyller de finansiella mål som kommunfullmäktige har antagit.

Risk - Kontroll

Kassalikviditet

	2023	2022	2021
Kassalikviditet	82%	97%	109%

Kassalikviditeten är ett mått på en organisations kortsiktiga betalningsberedskap. En oförändrad eller ökande kassalikviditet i kombination med en oförändrad eller förbättrad soliditet är ett tecken på att kommunens totala finansieringsförmåga förstärkts.

Kommunens kassalikviditet minskade med 15 procentenheter från föregående år och uppgick 2023 till 82 procent. Den minskade likviditeten beror främst på kommunens låga resultat. När likviditeten är 100 procent innebär det att de kortfristiga tillgångarna är lika stora som de kortfristiga skulderna. 2023 var likviditeten 82 procent, vilket innebär att de kortfristiga fordringarna och likvida medel understiger de kortfristiga skulderna.

Soliditet

	2023	2022	2021
Soliditet	16,2%	15,7%	31,7%
Soliditet inkl. ansvarsförbindelse	-1,1%	-1,3%	1,9%

Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme. Den visar hur stor del av kommunens tillgångar som finansierats med egna medel i form av eget kapital. Ett viktigt kriterium för god ekonomisk hushållning är att soliditeten över en längre period inte försvagas utan utvecklas i positiv riktning. Detta innebär att kommunen blir mindre skuldsatt och ökar sitt finansiella handlingsutrymme inför framtiden.

Soliditeten ligger på en relativt låg nivå jämfört med kringliggande kommuner och ser vi tillbaka de senaste 15 åren har soliditeten förbättrats från -40 procent till dagens 16,2 procent. Om skulden som finns i ansvarsförbindelsen räknas med, det vill säga den del av pensionsförpliktelsen som redovisas utanför balansräkningen, så är soliditeten -1,1 procent vilket är en liten förbättring jämfört med föregående år. Det är av största vikt att kommunen fortsätter att stärka sitt finansiella utrymme, eftersom de närmaste åren förväntas bli tuffa eftersom kommunerna står inför utmaningar som fortsatt ökade investeringar och ökade behov hänförliga till befolkningsförändringar samt ökade pensionskostnader. Detta innebär att kostnaden för kommunala tjänster kommer att öka betydligt snabbare än tidigare.

Finansiella nettotillgångar (belopp i mnkr)

	2023	2022	2021
Finansiella nettotillgångar, kommun	-664,2	-631,4	-206,8

I måttet finansiella nettotillgångar ingår alla finansiella tillgångar och skulder i balansräkningen som kommunen beräknar omsätta på 10–20 års sikt, nämligen långfristiga fordringar och placeringar, omsättningstillgångar samt kort- och långfristiga skulder. Måttet är viktigt eftersom det speglar den finansiella handlingsberedskap som ligger någonstans mellan det kortsiktiga kassalikviditetsmåttet och det långsiktiga soliditetsmåttet. De finansiella nettotillgångarna har försämrats under året. Det beror till stor del på ändrade redovisningsprinciper enligt rekommendation från Rådet för kommunalredovisning, RKR, att långtidshyror ska likställas med finansiell leasing. Skulderna har ökat mer än vad omsättningstillgångarna har gjort.

Total pensionsförpliktelse (belopp i mnkr)

	Koncern		Kommun	
	2023	2022	2023	2022
Total pensionsförpliktelse i balansräkningen				
Avsättning inkl särskild löneskatt	16,4	19,6	14,1	12,7
Ansvarsförbindelse inkl särskild löneskatt	191,2	188,8	191,2	188,8
Pensionsförpliktelser som tryggats i pensionsförsäkring	118,3	85,6	118,3	85,6
Pensionsförpliktelser som tryggats i pensionsstiftelse	0	0	0	0
Summa pensionsförpliktelser	**325,9**	**294,0**	**323,6**	**287,1**
Förvaltade pensionsmedel - marknadsvärde				
Totalt pensionsförsäkringskapital	141,7	97,9	141,7	97,9
– varav överskottsmedel	0	0	0	0
Totalt kapital pensionsstiftelse	0	0	0	0
Finansiella placeringar avseende pensionsmedel	0	0	0	0
Summa förvaltade pensionsmedel	**141,7**	**97,9**	**141,7**	**97,9**
Återlånade medel	**184,2**	**196,1**	**181,9**	**189,2**
Konsolideringsgrad	**43,5%**	**33,3%**	**43,8%**	**34,1%**

Kommunens totala pensionsförpliktelse inklusive löneskatt uppgick 2023 till 325,9 mnkr varav 191,2 mnkr avser åtaganden som är intjänade innan 1998, så kallade pensionsförpliktelser i ansvarsförbindelsen. Denna del av åtagandet är inte redovisad i balansräkningen enligt kommunal redovisningslag. Jämfört med

föregående år har det skett en ökning av pensionsförpliktelserna med 31,9 mnkr. Årets pensionsförpliktelse som tryggats i försäkring hos KPA är 118,3 mnkr.

Kommunalskatt

Den primärkommunala skattesatsen i Lilla Edets kommun är 22,37 procent. Regionskatten till Västra Götalandsregionen är 11,48 procent vilket ger en total kommunalskatt på 33,85 procent av den beskattningsbara inkomsten. Vid en jämförelse med andra primärkommuner i Västra Götalandsregionen framgår det att av de 49 kommuner som ingår i regionen så är det tio kommuner som har högre skattesats än vad Lilla Edets kommun har. Spannet sträcker sig mellan 19,96 procent i Partille till 23,38 procent i Munkedal. Genomsnittet i Västra Götalands län är 21,37 procent och i riket 20,67 procent.

Kommunens borgensåtagande för lån (belopp i mnkr)

	2023	2022	2021
Koncernbolag	670,1	670,1	674,1
Utomstående	3,5	3,5	6,7
Egnahem	0,0	0,0	0,0
Summa borgens-åtaganden	**673,6**	**673,6**	**680,8**

Kommunen tecknar i vissa fall borgen för lån till de kommunägda bolagen, men även för andra externa verksamheter. Det innebär att kommunen åtar sig att betala till långivaren om låntagaren inte själv klarar av att göra det. Kommunens samlade borgensåtaganden uppgick 2023-12-31 till 673,6 mnkr. Borgensåtagandet för det helägda dotterbolaget AB Edethus är relativt stort, men bedöms inte innebära någon förlustrisk.

Lilla Edets kommun är medlem i *Kommuninvest ekonomisk förening* som är ett samarbete kring finansiella tjänster, främst upplåning. *Kommuninvest* har cirka 280 medlemmar. Lilla Edets kommun har ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för *Kommuninvest i Sverige AB:s* samtliga förpliktelser. Samtliga 280 kommuner och regioner som är medlemmar i *Kommuninvest* har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga medlemmar i *Kommuninvest ekonomisk förening* har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Detaljerade upplysningar om kommunens borgensåtagande i *Kommuninvest* lämnas i notförteckningen till balansräkningen.

Låneskuld

Den totala låneskulden uppgår vid bokslutstillfället till 225 mnkr. Under 2023 uppgår nyupplåningen till 30 mnkr. En hög kapitalskuld inkräktar på det ekonomiska utrymmet i form av räntekostnader och minskar kommunens finansiella utrymme. Då kommunen inte äger sina verksamhetsfastigheter bör kommunens låneskuld ligga på en betydligt lägre nivå än i dagsläget. För att räntesäkra delar av det upplånade kapitalet används räntederivat. Genomsnittsräntan landar på 1,7 procent (effektiv) jämfört med 1,4 procent föregående år och den genomsnittliga räntebindningen är vid bokslutstillfället 4,24 år jämfört med 5,73 år 2022.

En höjning av både den korta och långa räntan med en procentenhet skulle ge ökade räntekostnader vid fullt genomslag med 2,25 mnkr år 2024. Genom ingångna derivatavtal har ränterisken minskats. En procentenhets höjning av marknadsräntorna innebär att kommunens räntekostnad ökar med 0,4 mnkr år 2024. Realiserbart övervärde i ränteswapar uppgår till 14,8 mnkr vid bokslutstillfället.

Budgetföljsamhet och prognossäkerhet

Årets budgeterade resultat är -7,1 mnkr och utfallet blev 4,7 mnkr, vilket innebär en budgetavvikelse med 11,8 mnkr. Budgetföljsamhet är ett mått på kommunens finansiella kontroll. Budgetavvikelsen bör ligga så nära noll som möjligt. Avvikelser på plus eller minus 1 procent utgör normalt inga större problem utan det är stora negativa budgetavvikelser på nämndsnivå som bör undvikas. Totalt sett redovisar den skattefinansierade nämndverksamheten en negativ avvikelse på 12,5 mnkr jämfört med budget vilket motsvarar 1,3 procent. Den största avvikelsen, 12,3 mnkr, står socialnämnden för, med en procentuell avvikelse mot budget på cirka 3,5 procent. Kommunfullmäktige beslutade dock den 25 oktober 2023 att godta en negativ budgetavvikelse på maximalt 12 mnkr för socialnämnden 2023 på grund av höga kostnader vid införandet av *Heltidsresan* samt den skärpta tillämpningen av arbetstidslagen som innebär att man ska ha elva timmars dygnsvila.

Nämndernas prognossäkerhet är en viktig parameter för kommunens styrning och kontroll. Under året har prognossäkerheten varierat på nämnderna, men från tertial 2 har prognosen legat relativt oförändrad och i samma nivå som helårsresultatet. I tertialrapport 1 redovisades ett prognostiserat underskott för nämndverksamheten på 6,7 mnkr, i tertialrapport 2 prognosticerades ett underskott motsvarande 12,5 mnkr och i controllerrapporten för oktober prognosticerades ett underskott på 11,2 mnkr.

Finansiell analys koncern

Kommunkoncernen uppvisar ett resultat på 45,3 mnkr, vilket är 21,2 mnkr högre än jämfört med föregående år. Koncernen Lilla Edets Kommun omfattar förutom kommunen de tre bolagen AB Edethus, Lilla Edets fjärrvärme AB och Soltak AB. Kommunens ägarandel i AB Edethus är 100 procent, Lilla Edets fjärrvärme AB 50 procent, Soltak 25 procent.

Investeringar i materiella anläggningstillgångar (belopp i mnkr)

	2023	2022	2021
Koncernen	201,5	105,0	62,1
– varav kommun	84,9	79,1	37,4
– varav bolag, proportionerlig andel	116,6	25,9	24,7

Investeringsnivå både inom koncernen liksom kommun har ökat jämfört med föregående år.

Största delen av kommunens investeringar ligger inom vatten- och avloppsverksamheten samt väghållning. AB Edethus står för huvuddelen av bolagens investeringsutgifter, investeringarna består av projekt och underhållsåtgärder avseende befintliga och nya fastigheter.

Nedan följer en finansiell analys av koncernen och den sammanställda redovisningen. I en finansiell analys är det viktigt att ta hänsyn till både de kortsiktiga och långsiktiga perspektiven samt utvecklingen över tid. Den finansiella analysen för koncernen nedan visar sammantaget på ett förbättrat finansiellt handlingsutrymme jämfört med föregående år.

Resultat – Kapacitet

Omsättning och resultat (belopp i mnkr)

	2023	2022
Omsättning koncern (eliminerad)	1 360,3	1 258,4
Omsättning kommun (ej eliminerad)	1 235,2	1 184,5
Omsättning bolag (ej eliminerad, proportionerlig)	210,3	198,4
Resultat koncern (eliminerat)	45,3	24,1
Resultat kommun (ej eliminerad)	4,7	22,4
Resultat bolag (ej eliminerad, proportionerlig)	43,1	1,5

Nettoomsättningen (intäkterna) har stadigt ökat varje år. Ökningen i koncernen 2023 består av att Edethus har sålt fastigheter.

Driftskostnadsandel, koncern

	2023	2022	2021
Verksamhetens intäkter och kostnader netto	84,9%	86,0%	84,1%
Av- och nedskrivningar	8,5%	9,4%	6,3%
Driftskostnadsandel före jämförelsestörande poster och finansnetto	**93,4%**	**95,3%**	**90,4%**
Finansnetto	2,2%	2,2%	1,4%
Driftskostnadsandel efter finansnetto	**95,6%**	**97,5%**	**91,8%**
Jämförelsestörande poster netto	1,4%	-4,8%	-1,7%
Driftskostnadsandel	**97,1%**	**92,9%**	**90,2%**

Koncernens intäkter och kostnader tar 86,8 procent av skatteintäkterna i anspråk, en försämring med 0,8 procentenheter jämfört med 2022. Avskrivningarna inklusive nedskrivningar tog 8,5 procent i anspråk vilket är en minskning jämfört med föregående år.

Finansnettot är 0,3 procent vilket innebär att de finansiella kostnaderna var marginellt högre än de finansiella intäkterna. Detta innebär att verksamhetens nettokostnader och finansnetto tog 95,6 procent av skatteintäkterna i anspråk, vilket ger ett positivt resultat. Måttet har försämrats jämfört med föregående år.

Självfinansieringsgrad av investeringar

	2023	2022	2021
Investeringsvolym (mnkr)	201,5	106,1	62,1
Investeringsvolym/brutto-kostnader	16,7%	9,5%	6,0%
Investeringar/avskrivningar	231,3%	116,4%	106,2%
Självfinansieringsgrad	65,7%	108,6%	217,6%

Koncernens investeringar uppgick till 201,5 mnkr, vilket är en betydande ökning jämfört med föregående år.

Investeringsvolymen i förhållande till bruttokostnaderna har ökat med 7,2 procentenheter jämfört med föregående år. Både kommunen och de övriga bolagen har ökat sin investeringsvolym under 2023.

Självfinansieringsgraden (skattefinansieringsgraden) av investeringarna mäter hur stor andel av investeringarna som kan finansieras med de intäkter som återstår när den löpande driften är finansierad. 100 procent innebär att koncernen kan finansiera samtliga investeringar som är genomförda under året. Detta skulle innebära att koncernen inte behöver låna till investeringar och att det långsiktiga handlingsutrymmet skulle stärkas. Självfinansieringsgraden av investeringarna uppgick under 2023 till 65,7 procent jämfört med 108,6 procent år 2022, vilket är en markant minskning.

Risk - Kontroll

Kassalikviditet

	2023	2021	2021
Kassalikviditet	93%	118%	128%

Kassalikviditeten sjönk något under 2023 jämfört med 2022 och hamnar på under 100 procent. En kassalikviditet under 100 procent innebär att de kortfristiga skulderna är högre än kortfristiga fordringar och likvida medel. Kassalikviditeten är ett mått på koncernens kortsiktiga handlingsberedskap. I detta nyckeltal relateras koncernens omsättningstillgångar som ska omsättas inom ett år till de skulder som ska omsättas inom ett år. Kassalikviditeten bör aldrig analyseras som ett eget nyckeltal utan ställas i relation till soliditetens utveckling. En ökande kassalikviditet i kombination med en oförändrad eller förbättrad soliditet är ett tecken på att koncernens totala finansiella handlingsutrymme har stärkts.

Soliditet

	2023	2022	2021
Soliditet	13,5%	11,8%	18,3%
Soliditet inkl ansvars-förbindelse	3,6%	1,8%	3,0%

Koncernens soliditet ökade under 2023 på grund av det goda resultatet för AB Edethus.

Låneskuld

Koncernens totala låneskuld uppgår till 1 331,2 mnkr vilket innebär en ökning jämfört med 2022. Under året har lån amorterats med motsvarande 26,6 mnkr i koncernen. Av koncernens totala låneskuld står AB Edethus för 659,3 mnkr vilket beror på att övervägande delen av kommunens verksamhetslokaler ägs av AB Edethus. AB Edethus genomsnittliga ränte-bindningstid, inklusive ränteswapar var vid årsskiftet 4,3 år (föregående år 4,6 år) och genomsnittliga räntan var 1,64 procent (föregående år 0,95 procent).

Finansiella nettotillgångar

	2023	2022	2021
Finansiella nettotillgångar	-1 314,1	-1 249,2	-838,7

De finansiella nettotillgångarna har försämrats under året.

Foto: Marita Lövberg.

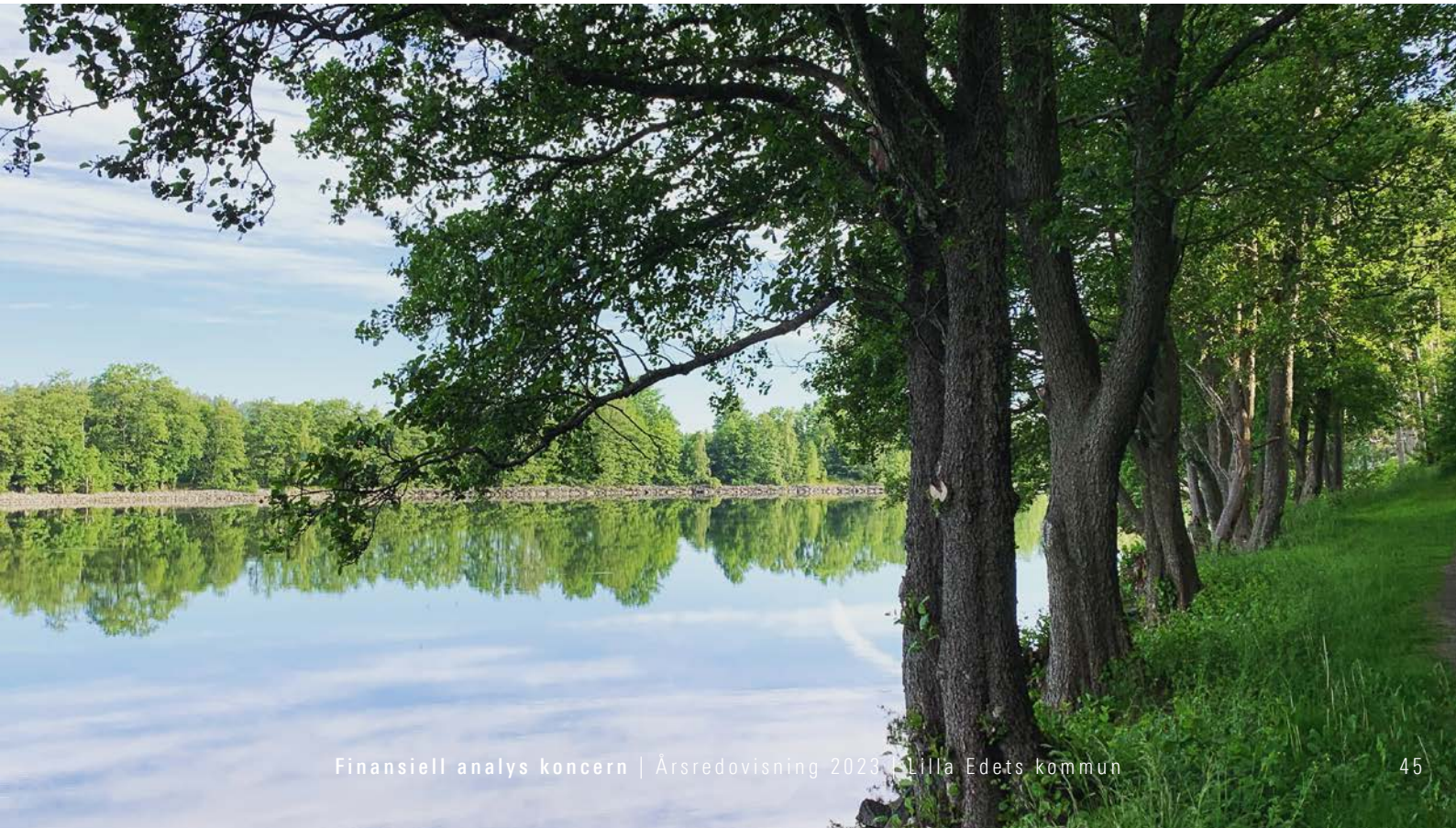

Balanskravsresultat

Enligt 8 kap. 4 § kommunallagen ska kommuner och landsting budgetera så att intäkterna överstiger kostnaderna. Om balanskravsresultatet enligt 11 kap. 10 § Lagen om kommunal bokföring och redovisning är negativt för ett visst räkenskapsår, ska det i förvaltningsberättelsen för det året anges när och på vilket sätt det negativa balanskravsresultatet ska regleras enligt 11 kap. 12 § kommunallagen. Kommunfullmäktige får dock besluta om att en reglering av ett negativt resultat inte ska göras om det föreligger synnerliga skäl, om orealiserade förluster i värdepapper uppstått eller om det finns andra synnerliga skäl. En så kallad balanskravsutredning ska genomföras varje år för att fastställa om balanskravet är uppfyllt. 2023 års balanskravsresultat uppgår till 4,7 mnkr.

Balanskravsutredning (belopp i mnkr)

	2023	2022	2021
Årets resultat enligt resultaträkningen	4,7	22,5	71,7
- samtliga realisationsvinster	0,0	0,0	0,0
+ realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	0,0	0,0	0,0
+ realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	0,0	0,0	0,0
+/- orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0,0	0,0	0,0
+/- återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	0,0	0,0	0,0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	**4,7**	**22,5**	**71,7**
- reservering av medel till resultatutjämningsreserv (RUR)	0,0	-4,0	0,0
Balanskravsresultat	**4,7**	**18,5**	**71,7**

Finansiella rapporter

Resultaträkning

		Kommunkoncern		Kommun	
Belopp i mnkr	**Noter**	**2023**	**2022**	**2023**	**2022**
Verksamhetens intäkter	2,4	330,5	283,5	205,4	209,6
Verksamhetens kostnader	3,4,5	-1 205,0	-1 121,8	-1 166,5	-1 100,1
Avskrivningar och nedskrivningar	6	-87,1	-91,2	-54,2	-51,4
Verksamhetens nettokostnader		**-961,6**	**-929,4**	**-1 015,3**	**-941,9**
Skatteintäkter	7	781,6	739,2	781,6	739,2
Generella statsbidrag och utjämning	8	248,2	235,7	248,2	235,7
Verksamhetens resultat		**68,2**	**45,5**	**14,5**	**33,0**
Finansiella intäkter	9	7,5	2,7	9,1	4,9
Finansiella kostnader	10	-30,4	-24,1	-18,9	-15,5
Resultat efter finansiella poster		**45,3**	**24,1**	**4,7**	**22,4**
Årets resultat		**45,3**	**24,1**	**4,7**	**22,4**

Balansräkning

		Kommunkoncern		Kommun	
Tillgångar (belopp i mnkr)	**Noter**	**2023**	**2022**	**2023**	**2022**
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	11	2,6	2,6	1,9	1,0
Materiella anläggningstillgångar					
- Mark, byggnader och tekniska anläggningar	12	1 417,1	1 400,5	751,5	746,1
- Maskiner och inventarier	13	93,8	90,1	54,6	42,2
- Pågående nyanläggningar	14	104,8	30,6	27,9	13,6
Finansiella anläggningstillgångar	15	15,1	14,0	59,5	57,0
Summa anläggningstillgångar		**1 633,4**	**1 537,8**	**895,6**	**859,9**
Bidrag till statlig infrastruktur	**16**	**0,1**	**0,7**	**0,1**	**0,7**
Omsättningstillgångar					
Varulager, exploateringsfastigheter m.m.	17	25,4	24,7	24,5	23,4
Fordringar	18	188,5	202,6	166,0	185,2
Kortfristiga placeringar		0,0	0,0	0,0	0,0
Kassa och bank		71,1	119,6	18,6	43,8
Summa omsättningstillgångar		**285,0**	**346,9**	**209,2**	**252,4**
Summa tillgångar		**1 918,5**	**1 885,5**	**1 104,8**	**1 113,0**

Balansräkning (forts.)

		Kommunkoncern		Kommun	
Eget kapital, avsättningar & skulder (belopp i mnkr)	**Noter**	**2023**	**2022**	**2023**	**2022**
Eget kapital					
Årets resultat		45,3	24,1	4,7	22,4
Resultatutjämningsreserv		24,0	24,0	24,0	24,0
Övrigt eget kapital		190,5	174,0	150,2	127,8
Summa eget kapital		**259,8**	**222,1**	**178,9**	**174,2**
Avsättningar					
Avsättningar till pensioner	19	16,4	19,6	14,1	12,7
Övriga avsättningar	19	34,1	38,5	29,4	33,1
Summa avsättningar		**50,5**	**58,1**	**43,5**	**45,8**
Skulder					
Långfristiga skulder	20	1 329,7	1 331,2	656,0	656,9
Kortfristiga skulder	21	278,5	274,1	226,5	236,1
Summa skulder		**1 608,2**	**1 605,3**	**882,5**	**893,0**
Summa eget kapital och skulder		**1 918,5**	**1 885,5**	**1 104,8**	**1 113,0**

Kassaflödesanalys

		Kommunkoncern		Kommun	
Belopp i mnkr	**Noter**	**2023**	**2022**	**2023**	**2022**
Den löpande verksamheten					
Årets resultat		45,3	24,1	4,7	22,4
Justering för avskrivning och nedskrivning	6	87,1	91,5	54,2	51,4
Justering för gjorda avsättningar	19	-2,0	1,1	-2,3	-0,3
Justering för övriga, ej likviditetspåverkande poster	25	-68,4	-4,0	-36,4	0,9
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		*62,0*	*112,6*	*20,2*	*74,4*
Ökning (-) minskning (+) av kortfristiga fordringar	18	8,4	-27,9	19,2	-50,7
Ökning (-) minskning (+) av förråd, lager och exploateringsfastigheter	17	-0,6	-2,3	-1,1	-1,6
Ökning (+) minskning (-) av kortfristiga skulder	21	12,1	41,0	-9,6	31,6
Kassaflöde från den löpande verksamheten		**19,9**	**10,8**	**28,7**	**53,7**
Investeringsverksamheten					
Investering i immateriella anläggningstillgångar	11	-1,7	-0,6	-1,3	-0,3
Investering i materiella anläggningstillgångar	12,13,14	-199,8	-105,5	-83,6	-78,8
Investeringsbidrag		0,0	0,7	0,0	0,7
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		23,0	1,0	0,0	0,0
Minskning/Förvärv av finansiella anläggningstillgångar	15	17,2	-0,6	-2,5	-0,6
Kassaflöde från investeringsverksamheten		**-161,2**	**-105,0**	**-87,4**	**-79,0**
Finansieringsverksamheten					
Nyupptagna lån	20	30,0	0,0	30,0	0,0
Amortering av lån	20	-2,6	-26,7	0,0	-20,0
Ökning (-) minskning (+) av långfristiga fordringar		3,5	-0,5	3,5	0,0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		**30,9**	**-27,2**	**33,5**	**-20,0**
Årets kassaflöde		**-48,5**	**-8,8**	**-25,2**	**-45,3**
Likvida medel vid årets början		119,6	128,4	43,8	89,2
Likvida medel vid årets slut		71,2	119,6	18,6	43,8
Förändring av likvida medel		**-48,5**	**-8,8**	**-25,2**	**-45,4**

Noter

Not 1. Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar

Kommunen följer i all väsentlighet *Lagen om Kommunal Bokföring och Redovisning (LKBR)* samt de rekommendationer som lämnas av *Rådet för kommunal redovisning (RKR)*. Redovisning av intäkter sker normalt enligt följande:

- **Omsorgsavgifter,** i samband med faktureringen, vilket för förskoleverksamheten innebär att intäkter redovisas samma månad som brukandet av tjänsten. För övrig omsorgsverksamhet innebär det att intäkten redovisas månaden efter att tjänsten levererats. Vid varje bokslutsperiod periodiseras avgifterna till samma månad som brukandet av tjänsten.
- **Renhållnings- och VA-avgifter,** periodisering för varje aktuell brukarperiod.
- **Anläggnings-/anslutningsavgifter,** 100 procent skuldförs för att intäktsföras i takt med avskrivning av investeringsobjektet.
- **Försäljning av fastigheter,** om det är en anläggningstillgång avförs det bokförda värdet och skillnaden gentemot försäljningspris påverkar resultatet. Om det avser en exploateringsfastighet intäktsförs inbetalningen och kostnad för såld tomt samma period.
- **Specialdestinerade statsbidrag och övriga bidrag,** inkomster som kräver motprestation redovisas som en skuld fram till dess att motsvarande kostnad uppstått. Först då sker intäktsföring.
- **Skatteintäkter, bidrag ur utjämningssystemen och kommunal fastighetsavgift** periodiseras enligt de uppgifter som *Sveriges Kommuner och Regioner, SKR,* redovisar för avsedd period.

Lånekostnader redovisas i enlighet med huvudmetoden och belastar följaktligen resultatet för den period de hänför sig. Inga kostnader för upptagande av lån belastar anskaffningskostnaderna av anläggningstillgångar.

Leasingavtal, de avtal avseende leasing och hyra av lös egendom som tecknats från och med 2019-01-01 redovisar Lilla Edets kommun i enlighet med RKR R5. Samtliga leasingavtal tecknade före 2019-01-01 redovisas som operationella. Finansiella avtal redovisas som anläggningstillgång och förpliktelsen att betala leasingavgiften redovisas som skuld i balansräkningen. Under 2022 ändrade kommunen redovisningsprincip avseende hyresavtal avseende byggnader och fastigheter som har en längre avtalstid än tre år. Hyresavtalen för fast egendom är upptagna som finansiell leasing. Omklassificeringen av hyresavtalen som gjordes 2022 innebar att balansomslutningen ökade både på tillgångs- och skuldsidan. Effekten blir en lägre soliditet samtidigt som resultatet påverkas positivt.

Anläggningstillgångar upptas i balansräkningen till anskaffningsvärdet efter avdrag för planenliga avskrivningar. Avskrivningarna baseras på beräknad livslängd och påbörjas den månad som tillgången tas i bruk. För materiella anläggningstillgångar tillämpas främst följande avskrivningsperioder:

- immateriella anläggningstillgångar 3, 5 eller 10 år
- maskiner och inventarier 3, 5, 10 eller 25 år
- fastigheter, mark och anläggningar 20, 25, 30, 50 eller 70 år

För att tas upp som en anläggningstillgång krävs en livslängd över tre år samt en utgift överstigande ett halvt prisbasbelopp (24 tkr). Från och med 2015 infördes komponentavskrivning på nyinvesteringar och under 2016 genomfördes en genomlysning av historiska tillgångar. Det arbetet fortgick under 2017 och 2018. Programvaror redovisas under immateriella anläggningstillgångar.

Avskrivningstider per anläggningstyp

Programvaror	3-10 år
Datorer och servrar	3-5 år
Övriga maskiner och inventarier	3-25 år
Fordon	5-20 år
Byggnader	25-70 år
Gator, vägar, broar	20-70 år
VA-anläggningar, ledningar	20-50 år
Gatubelysning	20-30 år
Fritidsanläggningar	10-50 år
Parkanläggningar	20-50 år
Mark	ingen avskrivning

Finansiella tillgångar och skulder hanteras enligt fastställd finanspolicy som kortfattat innebär att placering kan ske hos svenska staten, svenska kommuner, svenska banker/hypoteksinstitut och utländska banker med etablerad marknad i Sverige. Upplåning sker i svensk valuta med en struktur där 50 procent av portföljen inte bör förfalla inom det närmaste året och minst tre långivare eftersträvas. Kapitalet upplånas huvudsakligen via Kommuninvest. Genomsnittlig räntebindning får inte understiga ett år och inte överstiga sju år. Standardiserade ränteswapar är tillåtna derivatinstrument.

Kommunens finansiella ställning analyseras med hjälp av den så kallade RK-modellen. Den bygger på de fyra aspekterna finansiellt resultat, kapacitetsutveckling, riskförhållanden och kontroll över den finansiella utvecklingen. Med hjälp av dessa fyra aspekter kan finansiella problem identifieras och klargöra om kommunen har en god ekonomisk hushållning.

Sammanställd redovisning, i den kommunala koncernen ingår samtliga bolag och kommunalförbund vars omsättning minst uppgår till 2 procent av kommunens skatter och statsbidrag. Redovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden, vilket innebär att anskaffningsvärdet av aktier i dotterföretag har avräknats mot det matematiska värdet vid förvärvstidpunkten med proportionell konsolidering. Detta medför att endast den ägda andelen av företaget konsolideras. Förutom kommunen och Soltak AB ingår även det helägda dotterbolaget AB Edethus och Lilla Edets fjärrvärme AB med 50 procent. Affärstransaktioner mellan bolagen och kommunen har eliminerats i samband med upprättandet av balans- och resultaträkning. Någon värdering av tillgångar och avskrivningsprinciper sker inte i och med upprättandet av den sammanställda redovisningen, utan baseras på respektive bolags egna principer.

Not 2. Verksamhetens intäkter	Kommunkoncern		Kommunen	
	2023	**2022**	**2023**	**2022**
Försäljningsintäkter	70,9	58,4	20,7	26,2
Varav försäljningsintäkt exploatering	*3,2*	*1,8*	*3,2*	*1,8*
Taxor och avgifter	75,4	72,1	86,7	81,4
Hyror och arrenden	54,2	51,1	14,4	15,5
Bidrag från staten	75,1	70,4	71,3	69,8
EU-bidrag	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga bidrag	12,3	24,4	12,3	15,0
Försäljning av anläggningstillgångar	37,3	0,5	0,0	0,0
Varav jämförelsestörande, realisationsvinst	*37,3*	*0,0*	*0,0*	*0,0*
Övriga verksamhetsintäkter	5,3	4,8	0,0	0,0
Summa	**330,5**	**281,7**	**205,4**	**207,9**

Not 3. Verksamhetens kostnader	Kommunkoncern		Kommunen	
	2023	**2022**	**2023**	**2022**
Entreprenader, köpt verksamhet	-213,9	-213,8	-221,5	-232,4
Förändring inköp tomter samt värdeförändring	-2,2	-0,1	-2,2	-0,1
Varav jämförelsestörande kostnad exploatering	*-1,2*	*0,0*	*-1,2*	*0,0*
Bidrag	-24,2	-21,8	-24,2	-21,8
Personalkostnader	-740,5	-677,3	-702,1	-631,9
Lokalhyror	-11,4	-13,4	-96,8	-89,7
Fastighet och anläggningskostnader	-57,4	-54,0	-9,1	-10,4
Bränsle, energi, vatten och hyra/leasing	30,4	33,0	33,3	33,2
Förbrukningsmaterial, livsmedel	-34,4	-38,9	-27,0	-28,0
Material, tele, transportmedel	-23,0	-20,1	-6,7	-6,8
Transporter, främmande tjänster	-128,2	-90,6	-110,3	-86,1
Förändring avsättning deponi	0,1	-0,1	0,1	-0,1
Avsättning RSG		-25,8	0,0	-25,8
Skatt och bokslutsdispositioner	-0,3	1,2	0,0	0,0
Summa	**-1 205,0**	**-1 121,8**	**-1 166,5**	**-1 100,1**

Not 4. Jämförelsestörande poster	Kommunkoncern		Kommunen	
	2023	2022	2023	2022
Bland verksamhetens intäkter respektive kostnader ingår följande jämförelsestörande poster				
Reavinster vid försäljning av fastigheter	37,3	0,0	0,0	0,0
Kostnader hänförliga till tidigare räkenskapsår	-15,5	0,0	-15,5	0,0
Avsättning pensionsförsäkring	0,0	-19,8	0,0	-19,8
Avsättning RSG	0,0	-25,8	0,0	-25,8
Verksamhetens nettokostnader	**21,8**	**-45,6**	**-15,5**	**-45,6**

Not 5. Leasing	Kommunkoncern		Kommunen	
	2023	2022	2023	2022
Leasingavgifter lös egendom				
Operationell leasing				
Framtida minimileaseavgifter förfaller enligt följande:				
Inom 1 år	9,8	6,9	3,8	2,8
Senare än 1 år men inom 5 år	11,4	5,6	2,4	1,6
Senare än 5 år	2,2	0,2	0,0	0,0
Summa	**23,4**	**12,7**	**6,2**	**4,4**
Finansiell leasing				
Totala minimileaseavgifter	3,6	1,7	3,6	1,7
Framtida finansiella kostnader	-0,4	0,0	-0,4	0,0
Nuvärdet av minimileaseavgifterna	**3,2**	**1,7**	**3,2**	**1,7**
Nuvärdet av minimileaseavgifterna förfaller enligt följande:				
Inom 1 år	1,0	0,7	1,0	0,7
Senare än 1 år, men inom 5 år	2,2	1,0	2,2	1,0
Senare än 5 år	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa	**3,2**	**1,7**	**3,2**	**1,7**

Forts. Leasing	Kommunkoncern		Kommunen	
	2023	2022	2023	2022
Leasingavgifter fast egendom				
Operationell leasing				
Framtida minimileaseavgifter förfaller enligt följande:				
Inom 1 år	40,4	4,5	40,4	4,5
Senare än 1 år, men inom 5 år	136,2	15,8	136,2	15,8
Senare än 5 år	126,2	9,7	126,2	9,7
Summa	**302,9**	**30,0**	**302,9**	**30,0**
Finansiell leasing				
Totala minimileaseavgifter	449,2	495,9	449,2	495,9
Framtida finansiella kostnader	-63,8	-75,6	-63,8	-75,6
Nuvärdet av minimileaseavgifterna	**385,4**	**420,3**	**385,4**	**420,3**
Nuvärdet av minimileaseavgifterna förfaller enligt följande:				
Inom 1 år	36,3	34,9	36,3	34,9
Senare än 1 år, men inom 5 år	124,5	139,4	124,5	139,4
Senare än 5 år	224,6	246,1	224,6	246,1
Summa	**385,4**	**420,3**	**385,4**	**420,3**

Not 6. Avskrivningar	Kommunkoncern		Kommunen	
	2023	2022	2023	2022
Avskrivningarna är planenliga och beräknas på tillgångarnas anskaffningsvärde.				
Immateriella tillgångar	-1,7	-3,8	-0,4	-0,3
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	-36,7	-39,3	-14,6	-13,6
Maskiner och inventarier	-17,7	-17,0	-8,2	-6,5
Nedskrivning av anläggningstillgång	0,0	0,0	0,0	0,0
Avskrivning leasingavtal	-31,0	-31,0	-31,0	-31,0
Summa	**-87,1**	**-91,2**	**-54,2**	**-51,4**

Not 7. Skatteintäkter	Kommunkoncern		Kommunen	
	2023	2022	2023	2022
Preliminär kommunalskatt	766,5	718,1	766,5	718,1
Slutavräkning föregående år	3,8	4,5	3,8	4,5
Preliminär avräkning innevarande år	11,4	16,6	11,4	16,6
Summa	**781,6**	**739,2**	**781,6**	**739,2**

Not 8. Generella statsbidrag och utjämning	Kommunkoncern		Kommunen	
	2023	2022	2023	2022
Inkomstutjämning	177,1	173,8	177,1	173,8
Kommunal fastighetsavgift	39,4	37,4	39,4	37,4
Kostnadsutjämning	-9,6	-12,9	-9,6	-12,9
Bidrag för LSS-utjämning	1,7	-4,8	1,7	-4,8
Regleringsbidrag	33,8	40	33,8	40,0
Regleringsavgift		0		0
Införandebidrag		0		0
Generella bidrag från staten	5,7	2,2	5,7	2,2
Summa	**248,2**	**235,7**	**248,2**	**235,7**

Not 9. Finansiella intäkter	Kommunkoncern		Kommunen	
	2023	2022	2023	2022
Utdelningar på aktier och andelar	0,7	0,0	0,7	0,3
Ränteintäkter	6,7	2,7	5,4	1,7
Borgensavgift dotterbolag	0,0	0,0	3,0	2,9
Summa	**7,5**	**2,7**	**9,1**	**4,9**

Not 10. Finansiella kostnader	Kommunkoncern		Kommunen	
	2023	2022	2023	2022
Räntekostnader	-18,5	-10,9	-6,9	-2,2
Räntedel på leasingskulder	-11,8	-13,1	-11,8	-13,1
Övriga finansiella kostnader	-0,2	-0,1	-0,1	-0,2
Summa	**-30,4**	**-24,1**	**-18,9**	**-15,5**

Not 11. Immateriella anläggningstillgångar	Kommunkoncern		Kommunen	
	2023	2022	2023	2022
Förvärvade immateriella anläggningstillgångar				
Ingående anskaffningsvärde	27,4	26,9	3,0	2,7
Inköp/överfört från pågående nyanläggning	1,6	0,5	1,3	0,3
Utgående anskaffningsvärde	**29,0**	**27,4**	**4,3**	**3,0**
Ingående ackumulerade avskrivningar	-24,7	-20,9	-2,0	-1,7
Årets avskrivningar	-1,7	-3,8	-0,4	-0,3
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-26,4**	**-24,7**	**-2,4**	**-2,0**
Ingående ackumulerade nedskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Utgående ackumulerade nedskrivningar	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
Utgående bokfört värde	**2,6**	**2,7**	**1,9**	**1,0**
Avskrivningstider (genomsnittliga)			**7,6**	**4,4**

Not 12. Mark, byggnader och tekniska anläggningar	Kommunkoncern		Kommunen	
	2023	2022	2023	2022
Ingående anskaffningsvärde	1 704,0	1 648,4	631,5	581,2
Inköp/överfört från pågående nyanläggning	101,5	73,0	50,5	50,3
Försäljningar	-11,5	-5,1	0,0	0,0
Utrangeringar	-0,3	0,0	-0,3	0,0
Omklassificeringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Utgående anskaffningsvärde	**1 793,7**	**1 716,3**	**681,7**	**631,5**
Ingående ackumulerade avskrivningar	-653,2	-616,6	-236,8	-223,4
Försäljningar	6,4	2,6		0,0
Utrangeringar	0,3	0,0	0,3	0,0
Överföringar	0,0	0,0		0,0
Årets avskrivningar	-37,2	-39,0	-14,6	-13,4
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-683,7**	**-652,9**	**-251,1**	**-236,8**
Ingående ackumulerade nedskrivningar	-14,2	-14,6	0,0	0,0
Försäljningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Utrangeringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Överföringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets nedskrivningar/återföringar	0,4	0,4	0,0	0,0
Utgående ackumulerade nedskrivningar	**-13,8**	**-14,2**	**0,0**	**0,0**
Leasade verksamhetsfastigheter				
Ingående bokfört värde	351,3	381,7	351,3	381,7
Årets avskrivning	-30,4	-30,4	-30,4	-30,4
Utgående bokfört värde	**320,9**	**351,3**	**320,9**	**351,3**
Utgående redovisat värde	**1 417,1**	**1 400,5**	**751,5**	**746,0**
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod			**39,4**	**37,6**

Not 13. Maskiner och inventarier	Kommunkoncern		Kommunen	
	2023	2022	2023	2022
Ingående anskaffningsvärde	273,9	256,8	109,3	85,8
Inköp/överfört från pågående nyanläggning	25,7	26,7	21,4	23,5
Försäljningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Utrangeringar	-0,7	-0,4	-0,5	0,0
Överföringar	1,2	0,0	0,0	0,0
Utgående anskaffningsvärde	**300,1**	**283,1**	**130,2**	**109,3**
Ingående ackumulerade avskrivningar	-188,5	-175,9	-67,1	-59,4
Försäljningar	0,2	0,0	0,0	0,0
Utrangeringar	0,4	0,4	0,4	0,0
Överföringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets avskrivningar	-18,3	-17,4	-8,9	-7,7
Utgående ackumulerade avskrivningar	**-206,3**	**-192,9**	**-75,6**	**-67,1**
Ingående ackumulerade nedskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Försäljningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Utrangeringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Överföringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets nedskrivningar/återföringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Utgående ackumulerade nedskrivningar	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**
Utgående redovisat värde	**93,8**	**90,2**	**54,6**	**42,2**
Bedömd genomsnittlig nyttjandeperiod			**9,3**	**7,6**

Not 14. Pågående projekt avseende materiella anläggningstillgångar	Kommunkoncern		Kommunen	
	2023	2022	2023	2022
Ingående balans	30,6	35,2	13,3	16,9
Årets investeringar	187,0	20,3	83,2	2,2
Överföring färdigställda projekt till byggnader och tekniska anläggningar samt maskiner och inventarier	-112,8	-24,9	-68,8	-5,5
Utgående balans	**104,8**	**30,6**	**27,7**	**13,6**

Not 15. Finansiella anläggningstillgångar	Kommunkoncern		Kommunen	
	2023	2022	2023	2022
Andelar i koncernföretag:				
AB Edethus	0,0	0,0	45,0	45,0
Lilla Edets Fjärrvärme AB	0,0	0,0	1,0	1,0
Soltak AB	0,0	0,0	0,9	0,9
Summa andelar i koncernföretag	**0,0**	**0,0**	**46,9**	**46,9**
Andelar i övriga företag:				
Kommuninvest	1,0	1,0	1,0	1,0
RSG insatskapital	2,5	0,0	2,5	0,0
Summa andelar i övriga företag:	**3,5**	**1,0**	**3,5**	**1,0**
Långfristig utlåning				
Förlagsbevis Kommuninvest	9,1	9,2	9,1	9,1
Summa långfristig utlåning	9,1	9,2	9,1	9,1
Uppskjuten skattefordran	2,4	3,8	0,0	0,0
Utgående balans	**15,0**	**14,0**	**59,5**	**57,0**

Not 16. Bidrag till statlig infrastruktur	Kommunkoncern		Kommunen	
	2023	2022	2023	2022
Avfarten Ale Alvhem 2009-2023	7,0	7,0	7,0	7,0
E20 Mariestad-Vårgårda 2015-2024	0,9	0,9	0,9	0,9
Ackumulerad upplösning	-7,3	-6,7	-7,3	-6,7
Årets upplösning	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6
Utgående balans	**0,1**	**0,7**	**0,1**	**0,7**

Not 17. Exploateringsfastigheter	Kommunkoncern		Kommunen	
	2023	2022	2023	2022
Ingående värde	23,4	21,8	23,4	21,8
Årets anskaffning	3,2	1,7	3,2	1,7
Kostnader sålda tomter	-1,0	-0,1	-1,0	-0,1
Värdereglering	-1,1	0,0	-1,1	0,0
Utgående balans	**24,5**	**23,4**	**24,5**	**23,4**

Not 18. Fordringar	Kommunkoncern		Kommunen	
	2023	2022	2023	2022
Kundfordringar	23,7	17,1	10,9	8,2
Fordringar mot staten	40,9	52,5	40,9	38,1
Fordran koncernföretag	0	0	2,0	0,4
Övriga fordringar	4,2	1,3	0,1	29,5
Förutbetalda kostnader	57,7	83,4	50,9	44,1
Upplupna intäkter	41,5	27,1	40,7	43,6
Momsfordran	20,5	21,3	20,5	21,3
Utgående balans	**188,5**	**202,7**	**166,0**	**185,2**

Foto: Linda Holmer Nordlund

Not 19. Avsättningar till pensioner och liknande förpliktelser	Kommunkoncern		Kommunen	
	2023	2022	2023	2022
Ingående avsättning till pensioner inkl. löneskatt			**11,6**	**12,0**
Nyintjänad pension, varav				
- intjänad PA-KL			1,5	0,1
- förmånsbestämd ålderspension			0,0	0,0
- särskild avtalspension			0,0	0,0
- efterlevandepension			0,0	0,0
- övrigt			0,0	0,0
Årets utbetalningar			-0,8	-0,7
Ränte- och beloppsuppräkning			0,9	0,2
Ändring av försäkringstekniska grunder				
Övrig post			-0,7	0,1
Minskning av avsättning genom tecknande av försäkring/Överföring till stiftelse				0,0
Ökning/minskning av avsättning med anledning av värdeförändring på stiftelsens tillgångar				0,0
Förändring av löneskatt			0,3	-0,1
Utgående avsättning till pensioner			**12,8**	**11,6**
Pensionsavsättning förtroendevalda			1,3	1,1
Summa avsatt till pensioner inkl. löneskatt	**16,4**	**19,6**	**14,1**	**12,7**
Övriga upplysningar avseende pensioner				
Förpliktelse som tryggats genom försäkring			118,3	85,6
Överskottsmedel i försäkringen			0,0	0,0
Aktualiseringsgrad			97,0%	97%
Antal förtroendevalda med rätt till visstidspension enligt PBF			0	0
Antal förtroendevalda med rätt till omställningsstöd enligt OPF-KL			36	35
Antal anställda med rätt till visstidspension			0	0
Övriga avsättningar				
Avsättning för återställande av deponi	7,3	7,3	7,3	7,3
Avsättning till Räddningstjänsten Storgöteborg	22,1	25,8	22,1	25,8
Uppskjuten skatt obeskattade reserver	4,7			
Summa övriga avsättningar	**34,1**	**33,1**	**29,4**	**33,1**

Not 20. Långfristiga skulder	Kommunkoncern		Kommunen	
	2023	2022	2023	2022
Ingående balans banklån	871,4	891,6	195,0	215,0
Nyupptagna lån	30,0	0,0	30,0	0,0
Amortering av lån	-2,6	-22,8	0,0	-20,0
Utgående balans banklån	**898,8**	**868,8**	**225,0**	**195,0**
Långfristig skuld finansiell leasing	388,6	422,0	388,6	422,0
Övriga långfristiga skulder	42,3	40,3	42,4	39,9
Summa långfristiga skulder	**1 329,7**	**1 331,1**	**656,0**	**656,9**

Den långsiktiga finansieringen, det vill säga både kort- och långfristiga skulder som förväntas kvarstå över tid, är föremål för risker/möjligheter vid förändringar av marknadsräntorna. För att hantera dessa risker/möjligheter används finansiella derivatinstrument, så kallade ränteswapar. På detta sätt kan räntebindningen och kapitalbindningen hanteras med full flexibilitet. Förutsättningar skapas för att, när som helst, förändra räntebindningstiden och bättre möta förändringar på räntemarknaden. Riktlinjer och ramar för riskhanteringen är fastlagda i en av styrelsen beslutad finanspolicy.

Per bokslutsdagen finns ränteswapar som totalt uppgår till 165 mnkr (jämfört med 165 föregående år). Den genomsnittliga räntebindningstiden för den totala skuldportföljen uppgår till 4,24 år (5,73) och den genomsnittliga effektiva räntan uppgår till 1,73% (1,40). Marknadsvärdet på ränteswaparna uppgår till 14,8 mnkr (24,6).

Marknadsvärdet representerar den kostnad/intäkt som skulle uppstå om man avslutar avtalen i förtid. Analogt skulle motsvarande marknadsvärde (så kallad ränteskillnadsersättning) uppstå om man i stället valt att använda långa räntebindningar på de enskilda lånen. Om respektive ränteswapavtal kvarstår till och med sitt slutförfallodatum så kommer undervärdet/övervärdet att löpande elimineras.

Så kallad säkringsredovisning tillämpas avseende derivat, bland annat innebärande att värdeförändringar i derivatavtal inte redovisas över resultaträkningen. Det ska finnas en ekonomisk relation mellan säkringsinstrumentet och den säkrade posten. Säkringsförhållandet ska vara effektivt och dokumenteras när säkring ingås. Uppföljning av ekonomisk relation och effektivitet sker löpande via rutiner för finansiell rapportering. Särskild dokumentation är upprättad som bland annat fastlägger strategier och mål för riskhanteringen.

Nedan framgår den långsiktiga finansieringens förfalloprofil, i mnkr, (inklusive ränteswapar) avseende räntebindningen.

	23-12-31	22-12-31
Inom 0-1 år	75	30
Inom 1-2 år	0	15
Inom 2-3 år	0	0
Inom 3-4 år	0	0
Inom 4-5 år	20	0
Inom 5-6 år	40	20
Inom 6-7 år	60	40
Inom 7-8 år	30	60
Inom 8-9 år	0	30
Inom 9-10 år	0	0
Summa	**225**	**195**

Not 21. Kortfristiga skulder	Kommunkoncern		Kommunen	
	2023	2022	2023	2022
Avgiftsbestämd ålderspension	16,8	27,8	16,8	27,2
Löneskatt avgiftsbestämd ålderspension	4,1	4,4	4,1	4,2
Summa	**20,9**	**32,2**	**20,9**	**31,4**
Leverantörsskulder	160,3	94,5	117,8	100,4
Upplupna kostnader o förutbet. intäkter	39,7	81,1	31,9	48,3
Semesterlöneskuld	36,2	35,0	36,2	34,2
Personalens källskatt	9,4	9,4	9,1	8,9
Statsbidrag, skol-, social- och miljöprojekt	4,6	5,2	4,6	5,2
Momsskuld	0,1	0,1	0,1	0,0
Förutbet. skatteintäkter	0,0	0,0	0,0	0,0
Skuld koncernföretag	0,0	0,0	0,6	0,7
Skredrelaterat	5,3	7,0	5,3	7,0
Övriga skulder	2,0	9,8	0,0	0,1
Utgående balans	**278,5**	**274,2**	**226,5**	**236,1**

Not 22. Borgens- och ansvarsförbindelser	Kommunkoncern		Kommunen	
	2023	2022	2023	2022
Lilla Edets kommun har gått i borgen för Kommuninvest på samma vis som alla övriga kommuner som är medlemmar. Se även Kassaflödesanalys/Finansiella risker.				
Borgen för dotterbolag	0,0	0,0	670,1	670,1
Borgen för utomstående	3,5	3,5	3,5	3,5
Summa	**3,5**	**3,5**	**673,6**	**673,6**

Not 23. Pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland skulder eller avsättningarr	Kommunkoncern		Kommunen	
	2023	2022	2023	2022
Beräkningen sker enligt RKR. Inga särskilda pensionsavtal finns för tjänstemän.				
Ingående ansvarsförbindelse för pensioner inkl löneskatt	188,8	208,2	188,8	208,2
- Ränte- och basbeloppsuppräkning	12,7	4,9	12,7	4,9
- Årets utbetalningar	-9,0	-10,3	-9,0	-10,3
- Övrig post	-1,8	0,7	-1,8	0,7
Tecknande av försäkring/överföring till stiftelse	0,0	-10,9	0,0	-10,9
- Förändring av löneskatt	0,5	-3,8	0,5	-3,8
Utgående ansvarsförbindelse för pensioner inklusive löneskatt	**191,2**	**188,8**	**191,2**	**188,8**

Not 24. Derivatinstrument, marknadsvärder	Kommunkoncern		Kommunen	
	2023	2022	2023	2022
Ränteswapar	36,6	75,0	14,8	24,6
Valutaterminskontrakt	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa	**36,6**	**75,0**	**14,8**	**24,6**

Not 25. Justering för poster som inte ingår i kassaflödet	Kommunkoncern		Kommunen	
	2023	2022	2023	2022
Upplösning av bidrag till statlig infrastruktur	0,5	0,8	0,5	0,8
Upplösning periodiserade intäkter	0,0	0,2	0,0	0,2
Aktiverat arbete	-1,5	0,0	-1,5	0,0
Justering finansiell leasing	-35,1	0,0	-35,1	0,0
Justering för reavinst/reaförlust	-32,5	0,0	0,0	0,0
Övriga poster	0,9	0,0	-0,3	0,0
Justering för uppskjuten skatt	-0,7	-5,0	0,0	0,0
Summa	**-68,4**	**-4,0**	**-36,4**	**0,9**

Not 26, Särredovisningar

Särredovisning har upprättats enligt lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster, se avsnitt VA- och avfallsverksamheten.

Särredovisning har även upprättats för de kommunala bolagen.

- AB Edethus, tel. 0520-494 100, www.edethus.se
- Lilla Edets Fjärrvärme AB, tel. 0520-146 00, www.lillaedetsfjarrvarme.se
- Soltak AB, tel. 0771-180 810, www.soltakab.se

Not 27, Räkenskapsrevision

Total kostnad för räkenskapsrevision: 184 tkr. Kostnaderna för räkenskapsrevision avser kostnader för granskning av bokföring, delårsrapport samt årsredovisning för räkenskapsår 2023.

Den totala kostnaden för revision uppgår till 505,8 tkr för år 2023.

Nyckeltal

	Kommunkocern		Kommunen	
Resultat - Kapacitet	**2023**	**2022**	**2023**	**2022**
Verksamhetens nettokostnader / skatteintäkter och generella statsbidrag	85%	86%	93%	91%
Planenliga avskrivningar / skatteintäkter och generella statsbidrag	8%	9%	5%	5%
Finansnettos andel av skatteintäkter och generella statsbidrag	2%	2%	1%	1%
Kostnadernas andel av skatteintäkter och generella statsbidrag	**96%**	**98%**	**100%**	**98%**
Årets resultat / skatteintäkter och generella statsbidrag	**4%**	**2%**	**0%**	**7%**
Årets resultat / eget kapital	**17%**	**11%**	**3%**	**13%**
Självfinansieringsgrad av nettoinvesteringar	**66%**	**109%**	**69%**	**95%**
Investeringsvolym / nettokostnader	**21%**	**11%**	**8%**	**8%**
Avskrivningar / nettoinvesteringar	**43%**	**87%**	**64%**	**66%**
Soliditet	**14%**	**12%**	**16%**	**16%**
Förändring av eget kapital	17%	22%	3%	14%
Soliditet inkl. hela ansvarsförbindelsen avseende pension	**4%**	**2%**	**-1%**	**-1%**
Total skuld- och avsättningsgrad	**86%**	**88%**	**84%**	**84%**
varav avsättningsgrad	3%	3%	4%	4%
varav kortfristig skuldsättningsgrad	15%	15%	21%	21%
varav långfristig skuldsättningsgrad	69%	71%	59%	59%
Skattesats	**33,85 kr**	**33,85 kr**	**33,85 kr**	**33,85 kr**
varav primärkommunal, Lilla Edets kommun	22,37 kr	22,37 kr	22,37 kr	22,37 kr
varav landstingskommunal, Västra Götalandsregionen	11,48 kr	11,48 kr	11,48 kr	11,48 kr
Risk - Kontroll	**2023**	**2022**	**2023**	**2022**
Kassalikviditet	**93%**	**93%**	**82%**	**97%**
Balanslikviditet	**102%**	**127%**	**92%**	**107%**
Borgensåtaganden / verksamhetens kostnader	**0%**	**0%**	**58%**	**61%**
Rörelsekapital	**6 mnkr**	**73 mnkr**	**-17 mnkr**	**16 mnkr**
Finansiella nettotillgångar	**-1 308 mnkr**	**-1 244 mnkr**	**-614 mnkr**	**-630 mnkr**

Drift- och investeringsredovisning

Driftsredovisning

Kommunen uppvisar ett resultat på 4,7 mnkr för år 2023 (föregående år 22,4 mnkr) vilket är 11,8 mnkr bättre än budgeterat.

Nämndernas nettokostnader uppgår till 967,6 mnkr (föregående år 915,8 mnkr) vilket är 12,7 mnkr högre än budgeterat, motsvarande 1,3 procent.

Räkenskapsschema för driftredovisning, netto Mnkr

Driftredovisning per nämnd	Intäkter		Kostnader		Nettokostnader		Budgetnetto	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	Budget avikelse
Bildningsnämnden	46,1	48,8	-456,6	-434,4	-410,5	-385,6	-408,1	-2,4
Socialnämnden	73,1	75,7	-442,9	-426,5	-369,8	-350,8	-357,5	-12,3
Samhällsnämnden	78,8	75,0	-164,3	-155,7	-85,5	-80,7	-85,8	0,3
Varav avgiftskollektiv, VA och Avfall	64,7	59,6	-64,7	-59,6	0,0	0,0		
Kommunstyrelsen	33,5	23,3	-132,3	-118,3	-98,8	-95,0	-100,2	1,4
Revision	0,0	0,0	-0,6	-0,9	-0,6	-0,9	-0,8	0,2
Överförmyndarnämnd	0,0	0,0	-1,6	-1,6	-1,6	-1,6	-1,7	0,1
Kommunfullmäktige med flera*	0,0	0,4	-0,8	-1,6	-0,8	-1,2	-0,9	0,2
Summa nämnder	**231,5**	**223,2**	**-1 199,1**	**-1 139,0**	**-967,6**	**-915,8**	**-955,0**	**-12,5**
Justeras: Poster som ej är hänförbara till verksamhetens intäkter och kostnader enligt resultaträkning	1 053,6	1 020,0	-81,3	-81,8	972,3	938,3	947,9	24,4
Verksamhetens intäkter och kostnader enligt resultaträkning	**1 285,1**	**1 243,2**	**-1 280,4**	**-1 220,8**	**4,7**	**22,4**	**-7,1**	**11,8**

Nämndernas nettokostnader har ökat med 5,4 procent jämfört med föregående år (föregående år var ökningen 9,6 procent). Totalt för den skattefinansierade nämndverksamheten uppgick avvikelsen mot budget till -12,5 mnkr.

Bildningsnämnden redovisar ett underskott mot budget på 2,4 mnkr. Avvikelsen beror på högre personalkostnader inom grundskolan, kostnader för etablering av Stallets förskola, samt kostnadsökningar för lokalhyror och skolskjutsar.

Socialnämnden har en negativ budgetavvikelse som uppgår till 12,3 mnkr. Underskottet hänförs främst till höga personalkostnader kopplat till nya arbetstidsregler och *Heltidsresan*. Kommunfullmäktige beslutade den 25 oktober 2023 att godta en negativ budgetavvikelse 2023 på maximalt 12 mnkr för socialnämnden på grund av puckelkostnader vid införandet av heltidsresan och den skärpta tillämpningen av arbetstidslagen.

Samhällsnämnden redovisar ett marginellt överskott mot budget på 0,3 mnkr.

Kommunstyrelsen redovisar en positiv budgetavvikelse på 1,4 mnkr. Den positiva avvikelsen beror på lägre personalkostnader på grund av vakanser samt lägre kostnader för köp av verksamhet inom räddningstjänsten.

Semesterlöneskuldens förändring uppgick till 0,8 mnkr, vilket innebar ett positivt överskott på 2,3 jämfört med budget. Det beror dels på att kommunens personal i hög grad har tagit ut sin semester under året, dels på att personal som slutat har fått sina inarbetade semesterdagar utbetalade.

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning har ökat med 5,6 procent (föregående år var ökningen 5,5 procent). Det är framför allt ökningen av skatteintäkter och slutavräkningen för 2022 som bidrar till den positiva utvecklingen under 2023.

Investeringsredovisning

	Årets investeringar		
Investeringsredovisning 2023-12-31, tkr	**Årsbudget**	**Utgifter**	**Avvikelse**
Kommunstyrelsen			
Oförutsett	500	631	-131
Skoldatorer	2 500	2 460	40
Admin-datorer	1 650	1 624	26
Internetförbindelser	300	219	81
Digitalisering	2 500	767	1 733
E-arkiv	1 600	0	1 600
Mätinstrument	500	500	0
Laddstolpar elbilar	700	0	700
Cirkulationsplats	1 210	1 371	-161
Totalförsvar	500	507	-7
Sömlösdatabas	950	124	826
Bildningsnämnden			
Reinvestering och volym	5 650	3 408	2 242
Socialnämnden	2 500	465	2 035
Kost			0
Centralkök fsk/grsk	190	113	77
Omsorg	90	149	-59
Möbler och köksutrustning volymökning och nybyggnation	300	74	226
Stadsmiljö, Planerat underhåll			0
Gata	6 000	8 043	-2 043
Dagvattenanläggningar	500	707	-207
Stadsmiljö, Trafikåtgärder			0
Gång- och cykelbanor	2 000	1 603	397
Trafiksäkerhet/tillgänglighet	1 000	397	603
Stadsmiljö, Offentliga rum			0
Lekplatser	6 400	6 582	-182
Upprustning torg/gata	8 650	618	8 032
Urbana stråk/miljöer	2 000	0	2 000
Personalbyggnad Ellbo ARV	1 000	0	1 000
Stadsmiljö, ofördelat anslag	2 000	1 525	475
Anläggningar, Fritid			0
Konstgräs Strömsvallen	3 500	0	3 500
Upprustning badplatser	800	268	532
Upprustning Ekaråsen	1 000	0	1 000
Underhållsåtgärder	1 000	498	502
Personalbyggnad Ellbo avloppsreningsverk	2 000	0	2 000
Byggnader och lokaler			0
Reservkraftverk	2 200	0	2 200
Övriga investeringar, byggnader och lokaler	3 000	1 867	1 133

Fortsättning

Investeringsredovisning 2023-12-31, tkr	Årsbudget	Utgifter	Avvikelse
		Årets investeringar	
Miljö och Bygg	0	26	-26
Lokalvård/Vaktmästeri	0	35	-35
VA, Nyinvesteringar			0
Singelserviser, exkl. anslutningsavg.	1 000	434	566
VA, Förnyelse			0
Rörnät	25 000	25 279	-279
Övriga VA-anläggningar	5 050	5 419	-369
Planerat underhåll vattenanläggningar	500	732	-232
Planerat underhåll avloppsanläggningar	9 650	10 001	-351
VA, ofördelat anslag, oförutsett	3 000	2 988	12
VA, Övriga VA-investeringar			0
Personalbyggnad Ellbo avloppsreningsverk	9000	753	8 247
Projektering reservoar Lödöse	300	201	99
Förstudie nya VA-verk	1000	0	1 000
VA, Exploateringsinvesteringar			0
Lödöse, Norra Gossagården	500	0	500
Singelserviser 2023	0	-1 736	1 736
Avfall, nyinvestering			0
Ny ÅVC	50 000	0	50 000
Avfalls-investeringar			0
ÅVC, drift och underhåll	50	0	50
Digitalisering ÅVC, utveckling IT-system	50	0	50
Digitalt fordonssystem	1000	163	837
Ofördelat anslag	500	426	74
Summa projekt	**171 290**	**79 241**	**92 049**

Samhällsnämnden står för 67,2 mnkr av kommunens totala investeringar och 44 mnkr av samhällsnämndens investeringar härrörs från VA-verksamheten. Inom VA är förnyelse av rörnät den största utgiftsposten om 25,3 mnkr. Det har också förekommit underhåll inom VA-verksamheten om 10,7 mnkr där det bland annat har slutförts investeringar avseende solcellsanläggningar i Lödöse och Ellbo reningsverk. Vidare har förprojektering kring Biosteg på Ellbo belastat investeringsutfallet med 2,4 mnkr.

Inom stadsmiljö är det totala investeringsutfallet 20,3 mnkr. Där har investeringar inom gata belastat utfallet med omkring 8 mnkr, vilket avser förnyelseutgifter av vägar. Dessutom har lekplatsen på Ströms slottspark färdigställts vilket har belastat årets investeringsutfall med 6,6 mnkr och för projektet som helhet landade det totala investeringsutfallet på 7,1 mnkr.

Bildningsnämndens investeringar härleds till inredning av paviljongerna på Strömskolan, där det blir fler klassrum eftersom det blir fler elever och därav behövs ytterligare inredning. Kulturhuset Edens investeringsutrymme har använts till reinvesteringar av uttjänta utlåningsstationer i biblioteken i Lilla Edet och Lödöse, samt belysning i biblioteket i Lilla Edet, teknikutrusning i Edetsalongen och Stora salongen samt möbler i Kulturhuset Eden. Budgeten har överskridits med 1,1 mnkr vilket beror på att satsningar har gjorts på enheter som inte fanns med i budgeten samt att vissa investeringsprojekt har blivit dyrare än beräknat.

Not till drift- och investeringsredovisning

Upplysning om drift- och investeringsredovisningens uppbyggnad

Den ekonomiska styrningen sker bland annat genom att kommunfullmäktige i budget anvisar resurser till kommunstyrelsen och nämnderna för verksamhet och investeringar. Kommunfullmäktiges budget utgör därmed en gräns för omfattningen av verksamheten och investeringarna. Ekonomisk plan och budget beslutas av kommunfullmäktige i juni inför varje verksamhetsår. Nämnderna och kommunstyrelsen upprättar därefter specificerade internbudgetar för sina ansvarsområden i november.

Driftbudget

Kommunfullmäktige tilldelar nämnderna nettoanslag för att bedriva de verksamheter som nämnderna ansvarar för. Det innebär att anslagen ska täcka de kostnader som återstår när intäkter i form av taxor, avgifter och bidrag inte täcker verksamhetens kostnader fullt ut. Nettoanslagen beslutas av kommunfullmäktige på nämndnivå. Omdisponering av anslag mellan nämnder samt tilläggsanslag kan endast beslutas av kommunfullmäktige under året.

Nämnderna fördelar kommunfullmäktiges nettoanslag i sin internbudget. Det sker brutto uppdelat på intäkter och kostnader samt på de delverksamheter och organisatoriska enheter som respektive nämnd bestämmer. Omdisponering av dessa anslag under året får ske genom nämndbeslut, så länge de inte påverkar fullmäktiges nettoanslag.

Ekonomin för den löpande verksamheten har en treårig planeringshorisont, där det första året utgör budgetåret och de därefter följande två åren utgör planeringsår.

Investeringsbudget

Kommunfullmäktige tilldelar nämnderna anslag som binds på varje enskilt investeringsprojekt. Kommunfullmäktige tilldelar också nämnderna ramanslag för vissa investeringstyper, till exempel inventarier. Dessa ramar fördelar respektive nämnd i sin internbudget efter behov.

Investeringarna har en treårig planeringshorisont, där det första året utgör budgetåret och de två följande åren utgör planeringsår. Den beslutade totalutgiften för investeringsprojekt, vars planerade genomförandetid omfattar flera år, fördelas på anslag för budgetåret och respektive planeringsår. Budgetavvikelser i pågående investeringsprojekt samt ej genomförda projekt kan överföras till kommande års investeringsbudget på nämndens begäran. Ej förbrukade investeringsmedel som ingår i ramanslag överförs normalt inte som tilläggsanslag i nästa års budget.

Bolagen

Den löpande verksamheten i kommunens bolag finansieras med deras egna försäljningsintäkter och – när så är nödvändigt – med koncernbidrag. Bolagens verksamhet får endast i undantagsfall finansieras med skatter.

Bolagens investeringar och deras finansiering regleras genom att fullmäktige för varje bolag årligen beslutar om en investeringsram och ett lånetak för kommande budgetår och de fyra efterföljande planeringsåren.

Upplysning om tillämpade internredovisningsprinciper

Driftredovisningens intäkter och kostnader ska spegla respektive nämnds och verksamhets ekonomiska relationer till sin omvärld, där de andra nämnderna och verksamheterna utgör en del av omvärlden. Det innebär att jämfört med resultaträkningens intäkter och kostnader, som endast innehåller kommunexterna poster, har driftredovisningen påförts även kommuninterna poster, som köp och försäljning mellan nämnder och verksamheter. Omvänt finns det poster i resultaträkningen som inte ingår i driftredovisningen eller som simuleras kalkylmässigt.

Poster som finns i resultaträkningen, men inte i driftredovisningen, är skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning, finansiella intäkter och kostnader samt extraordinära poster. Poster som kalkylmässigt simuleras i driftredovisningen är:

- **personalomkostnader**, i form av arbetsgivaravgifter, avtalspension och löneskatt. Dessa kalkyleras schablonmässigt till att uppgå till 39,5 procent av lönekostnaden.
- **Kapitalkostnader**, i form av avskrivningar och ränta på bundet kapital. Kapitalkostnaderna beräknas enligt rak nominell metod, vilket innebär att kostnaden består av linjär avskrivning på anläggningstillgångarnas avskrivningsbara värde och ränta på tillgångarnas bokförda restvärde. Den internt beräknade räntan har satts till 2,4 procent, vilket motsvarar kommunens genomsnittliga ränta på externa lån. För information om avskrivningstider: se avsnittet redovisningsprinciper.

Gemensamma kostnader fördelas mellan kommunens olika verksamheter genom interndebitering. De största posterna som interndebiteras är:

- **Transport/bil**: debitering sker av bilpoolen till självkostnad, beräknad på milkostnad för olika fordon.
- **Kost**: debitering sker av kommunens produktionskök till självkostnad, beräknad på portionspris.
- **IT och telefoni**: debitering sker av digitaliseringsenheten beräknad på antal användare utifrån självkostnadsprincip.
- **Städ**: debitering sker av kommunens lokalvårdsenhet utifrån kvadratmeter och timpris.

Investeringsredovisningens utgifter består av kommunexterna utgifter och utgifter för egen anläggningspersonals timkostnader.

Beskrivning av drift- och investeringsredovisningens samband med årsredovisningens övriga delar

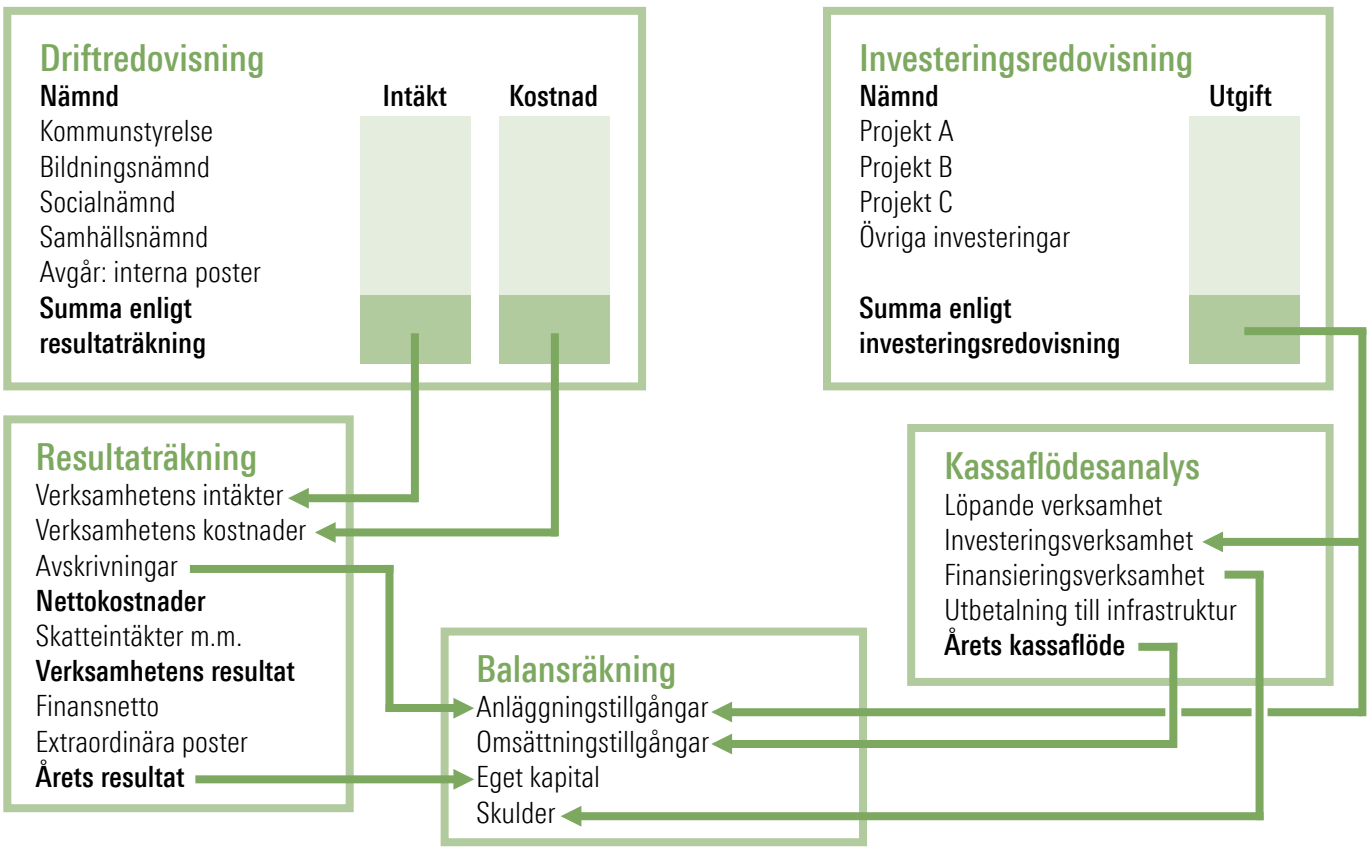

Foto: iStock

Exploateringsredovisning

Exploateringsekonomi i kommunen utgör en affärsekonomi där kommunens beslut om utgifter över tid kan balanseras mot inkomster. Inkomsterna och utgifterna för respektive exploateringsprojekt för året 2023 redovisas närmare i tabellen nedan.

Exploateringsredovisning 2023-12-31 tkr	Ackumulerat tom 2022		Utfall 202312		Budget 2023		Budget 2024		Budget 2025	
Exploateringsprojekt	**Inkomst**	**Utgift**	**Inkomst**	**Utgift**	**Inkomst**	**Utgift**	**Inkomst**	**Utgift**	**Inkomst**	**Utgift**
Lödöse										
Norra Gossagården		-3 439		-1 198		-1 000	20 000	-17 000	6 000	-5 000
del av Tingberg 14:1		-1 107		-1 092	0	-1 000	0	-1 000		-17 000
Rådjursvägen					0		0	-1 000		-1 000
Lödöse S. Gossagården								-1 000		-1 000
Kvarnkontoret	66	-108								-500
Verksamhetsplan I		-33		-175		-1 000		-1 000		-1 000
Ström										
Södra Stallgärdets förskola		-1 076		-89		-500		-1 000		
Södra Stallgärdets bostäder		-31		-553		-1 000	6 500			
Strömsparken och ev. sluss						-1 000		-1 000		-1 000
FÖP ström						-1 000		-1 000		
Östra Berg				3		-1 000		-2 000		-1 000
Lilla Edet										
Edet Stommen						-1 000		-1 000		-1 000
Spånkajen								-1 000		
Bondevägen								-5 000		
Nygård										
Förtätning								-1 000		-1 000
Ospecificerat										
Bostadsändamål	180					-500		-500		-500
Verksamhetsmark						-500		-500		-500
Summa	**246**	**-5 794**	**0**	**-3 110**	**0**	**-9 500**	**26 500**	**-35 000**	**6 000**	**-30 500**

Totalt har två tomter sålts under året, utöver det så har det skett en markförsäljning avseende Centralen 4.

Tomtförsäljningar från exploateringsprojekt påverkar kommunens resultat genom att intäkter matchas mot kostnader för framtagandet av tomterna. Överskotten från exploateringsprojekt uppgår för året till 819 tkr. Markförsäljningar utöver exploateringsprojekten påverkar resultatet direkt. Resultaten från samtlig markförsäljning framgår av tabellen nedan.

Resultatpåverkan 2023-12-31 tkr

	Intäkter	Kostnader	Resultat
Centralen 4	2 500	-961	1 539
Ny Tomt	530	-85	445
Södra Stallgärdets förskola		-1 165	-1 165
Summa	**3 030**	**-2 211**	**819**

VA- och avfallsverksamheten

VA och avfall ingår som en del i sektor samhälles verksamhetsområde.
Kommunens uppdrag är att producera och leverera dricksvatten och behandla avloppsvatten på ett miljöriktigt sätt. Lilla Edets kommun ansvarar också för insamling av hushållsavfall. Verksamheten är avgiftsfinansierad.

VA-verksamheten

VA-verksamheten visar för året ett underskott med -1991 tkr jämfört med budget och fördelas enligt nedanstående verksamheter.

Hänförligt till resultatet är lägre intäkter avseende de rörliga avgifterna till följd av lägre förbrukning. Intäkter för elstöd har dock gjort att intäkternas bortfall har reducerats en del. Avseende personalkostnaderna har en ny person anställts under senare delen av året vilket ger lönekostnaderna en avvikelse. Ökade kostnader för konsulter och aktiverade projekt på senare delen av året har gjort att övriga kostnader samt kapitaltjänstkostnader ger en avvikelse.

I och med att VA-verksamheten gör ett underskott på -1 991 tkr resulterar det i att det egna kapitalet blir -2 063 tkr.

Avvikelser, VA-verksamheten

(tkr)	Specificering
Intäkter VA-verksamhet	1 191
Vattenproduktion	8 357
Rörnät	-18 949
Avloppsverksamhet	5 761
Dagvatten	5 512
VA-nyutveckling	-24
Kundtjänst	-3 839
Årets resultat	**-1 991**

Nedanstående tabell visar en resultaträkning för perioden 2020–2023.

Resultaträkning (tkr)	2023	2021	2021	2020
Verksamhetens intäkter	42 904	40 952	37 916	35 470
Verksamhetens kostnader	-29 856	-27 956	-24 295	-22 702
Avskrivningar	-9 061	-8 011	-7 687	-7 209
Nedskrivningar	0	0	0	0
Finansiella kostnader	-5 978	-5 265	-4 367	-4 389
Verksamhetens nettokostnad	**-1 991**	**-280**	**1 567**	**1 170**

Nedanstående tabell visar utvecklingen av det egna kapitalet för VA-verksamheten för åren 2020–2023.

Balanserat resultat (tkr)	2023	2022	2021	2020
Ingående balans	-72	208	-1 359	-5 060
Årets resultat VA-verksamheten	-1 991	-280	1 567	1 170
Återställande av tidigare års underskott (skattefinansierat)				*2 531*
Utgående balans	**-2 063**	**-72**	**208**	**-1 359**

Avfallsverksamheten

Ökade lönekostnader är en bidragande orsak till att resultatet är högre än budgeterat. Återvinningscentralen har varit öppen på måndagar för verksamheter, vilket den inte har varit tidigare. Intäkterna för detta har inte täckt personalkostnaderna. Vidare har omkostnader vid reparation för insamlingsfordon ökat markant under december månad. En stor orsak till detta är att det varit mycket svårt att få tag i reservdelar i samband med att det nederländska moderbolaget som tillverkar påbyggnaden försattes i konkurs i december. Detta har medfört att verksamheten tvingats att använda avfallsbilarna med ett fack i dubbla turer, vilket inneburit ökade drivmedelskostnader samt personalkostnader. En bilförsäljning har varit budgeterad under året, men försäljningen har inte realiserats på grund av reparationsbehoven. Det har dessutom funnits behov av att köpa varma arbetskläder till följd av det kalla vädret.

Avfallsverksamhetens resultat för året innebär att det egna kapitalet minskar med -1675 tkr. Det gör att avfallsverksamheten vid utgången av 2023 har ett överskott i det egna kapitalet på 45 tkr.

Avfallsverksamheten visar för året ett underskott på -1 675 tkr.

Belopp i tkr	Avvikelse
Omhändertagande	14 763
Slam, enskilda avlopp	-287
Insamling	-7 386
ÅVC	-6 204
Kundtjänst	-2 561
Årets resultat	**-1 675**

Nedanstående tabell visar en resultaträkning för perioden 2020–2023.

Resultaträkning (tkr)	2023	2022	2021	2020
Verksamhetens intäkter	18 831	18 873	17 955	15 716
Återföring eget kapital, driftprojekt				
Återföring eget kapital, extra personal ÅVC				
Verksamhetens kostnader	-19 503	-18 564	-16 423	-15 019
Avskrivningar	-837	-445	-77	-16
Nedskrivningar			0	0
Finansiella kostnader	-166	-98	-16	-8
Verksamhetens nettokostnad	**-1 675**	**-234**	**1 439**	**673**

Nedanstående tabell visar utvecklingen av det egna kapitalet för avfallsverksamheten för åren 2020–2023.

Balanserat resultat (tkr)	2023	2022	2021	2020
Ingående balans	1 720	1 954	515	-158
Återföring balanserat resultat, driftprojekt	-72	208	-1 359	-5 060
Återföring eget kapital, extra personal ÅVC	-72	208	-1 359	-5 060
Årets resultat avfallsverksamheten	**-1 675**	**-234**	**1 439**	**673**
Utgående balans	**45**	**1 720**	**1 954**	**515**

Nämndredovisning

Kommunstyrelsen

Ansvariga
Ordförande: Julia Färjhage (C)
Vice ordförande: Frej Dristig (SD)
Sektorschef: Elisabeth Linderoth

mnkr	2023	2022	2021
Verksamhetens intäkter	33,5	23,3	20,1
Verksamhetens kostnader	-132,3	-118,4	-106,2
Verksamhetens nettokostnad	-98,8	-95,1	-86,2
Nettokostnadsutveckling	3,9%	10,4%	3,8%
Budgetavvikelse	1,4	4,1	3,7
Personalkostnader	-33,4	-31,5	-29,5

Grunduppdrag och ekonomi

Uppföljningen av sammanvägd kvalitet i grunduppdraget för kommunstyrelsen under 2023 visar att målgruppsperspektivet uppnår godkänd nivå (5), verksamhetsperspektivet och medarbetarperspektivet uppnår godkänd kvalitet med varning (4) och ekonomiperspektivet uppnår godkänd kvalitet (nivå 6). Uppföljningen av kommunstyrelsens prioriterade målområde 1, ”Effektiv resursanvändning” uppnår en måluppfyllelse på godkänd nivå 3, med varning, målområde 2, ”Attraktiv arbetsgivare”, visar att uppsatta mål uppfylls till godkänd nivå 4, med varning, och det prioriterade målområdet 3, ”Varumärke, invånardialog och kommunikation för att nå kommunens invånare” under året bedöms uppnå godkänd nivå 5. Det innebär att de prioriterade målområdena bedöms ha en godkänd måluppfyllelse, med viss varning, med nivå mellan 3 och 5.

Foto: Lilla Edets kommun

Personalnyckeltalen visar att antalet tillsvidareanställda inom sektor kommunledning har ökat något jämfört med föregående år. Den totala sjukfrånvaron har ökat jämfört med 2022 och likaså andelen långtidssjukskrivna. Detta gäller både i kommunen i stort samt på sektor kommunledning.

På helåret är budgetavvikelsen ett redovisat överskott på 1,5 mnkr, vilket härrörs framför allt till lägre kostnader avseende köp av verksamhet inom räddningstjänsten samt lägre personalkostnader till följd av vakanser.

Måluppfyllelse

För information kring måluppfyllelse se nämndens årsrapport.

Bildningsnämnden

Ansvariga
Ordförande: Anna Chorell (M)
Vice ordförande: Niclas Ahlberg (SD)
Sektorchef: Karin Hallhagen Bagby

Belopp i mnkr	2023	2022	2021
Verksamhetens intäkter	46,1	48,8	50,9
Verksamhetens kostnader	-456,6	-434,4	-412,3
Verksamhetens nettokostnad	-410,5	-385,64	-361,4
Nettokostnadsutveckling	6,4%	-6,7%	-2,5%
Budgetavvikelse	-2,4	4,3	18,1
Personalkostnader	-237,9	-225,4	-214,2

Foto: Pexel

Grunduppdrag och ekonomi

Inom bildningsnämndens verksamhetsområde har utvecklings- och förbättringsarbete inom verksamheterna skett under 2023. Aktiviteterna som genomförts har valts ut för att nå bildningsnämndens mål och kommunfullmäktiges övergripande mål.

Förskolan har under året arbetat med uppdraget från nämnden: ”Språkutveckling – grunden för livslångt lärande” genom metoden *Före Bornholmsmodellen*, som är en modell för språkutveckling för pedagoger att använda i undervisningen riktat mot barn i förskoleålder. Modellen är ett verktyg för att säkerställa att barnen får förutsättningar att få med sig språkkunskaper de behöver inför skolstart. Förskolan arbetar även bland annat med språkcaféer under ledning av specialpedagoger. På varje förskola finns utvecklingspedagoger som har som uppdrag att kvalitetssäkra verksamheten.

Inom grundskolan har riktade insatser för den fysiska arbetsmiljön för både elever och medarbetare skett, och en åtgärdsplan är under genomförande för att öka elevernas måluppfyllelse på högstadiet. Läs- och språkutvecklande insatser har också genomförts.

Fritidsgården Kosmos har haft öppet under lov och ledigheter som ett led i att nå ungdomar i syfte att öka deras rörelse, aktivitetsutbud och kompensera för familjebakgrundens betydelse.

Inom vuxenutbildningen fick Lilla Edets kommun tillsammans med Ale kommun statsbidrag för *Göta älvdalens LärCentrum*, vilket var ett riktat statsbidrag som delades ut under 2023.

Kulturenheten har vid sidan om sitt ordinarie program med kulturskola och bibliotek hållit i flera omtyckta och uppmärksammade event såsom nationaldagsfirande i Ströms slottspark, allsångskvällar, Klassjoggen, EPA-träff för ungdomar och under hösten arrangerat flera utsålda musikföreställningar. Under hösten 2023 gick föreningen Folkets Hus i konkurs, vilket föranledde att ingen biografverksamhet ägde rum under ett par månader. I december 2023 träffades ett avtal med *Bio Trappan*, som från och med den 22 december ånyo visade film i Salong Eden.

Bildningsnämndens ekonomi har under året visat på ett budgetunderskott, i T1 var underskottet 6,25 miljoner kronor, i T2 3,3 miljoner kronor, och i controllerrapporten i november beräknades underskottet till 1,7 miljoner kronor.

I bokslutet för 2023 uppgår resultatet till -2,4 miljoner kronor för bildningsnämnden, vilket motsvarar 0,6 procent av den totala budgeten. Kostnaderna för helåret 2023 visar en avvikelse mot budget som främst beror på högre personalkostnader inom grundskolan, kostnader för etablering av Stallets förskola, samt kostnadsökningar för lokalhyror och skolskjutsar.

Måluppfyllelse

För information kring måluppfyllelse se nämndens årsrapport.

Samhällsnämnden

Ansvariga
Ordförande: Mona Burås (S)
Vice ordförande: Andreas Freiholtz (SD)
Sektorchef: Karin Holmström

Belopp i mnkr	2023	2022	2021
Verksamhetens intäkter	74,9	67,6	60,8
Verksamhetens kostnader	-155,6	-138,7	-129,8
Verksamhetens nettokostnad	-80,7	-71,1	-69,0
Nettokostnadsutveckling	13,5%	3,0%	6,3%
Budgetavvikelse	-0,4	-1,3	-0,4
Personalkostnader	-62,2	-55,7	-57,9

Foto: Per Pixel

Grunduppdraget är att arbeta för att Lilla Edets kommun ska nå en god och långsiktigt hållbar samhällsstruktur med trivsamma och säkra offentliga miljöer. Nämnden är ansvarig för den offentliga miljön som gator, parker, lekplatser och trafikfrågor. Nämnden ansvarar även för att teknisk försörjning, innefattande bland annat vatten, avlopp och avfall, ska vara robust, säker och miljöanpassad.

Grunduppdrag och ekonomi

Samhällsnämndens ansvar verkställs inom sektor samhälle. Verksamheter som ingår i sektorn är stadsmiljö, lokaler och föreningsstöd, miljö, bygglov, kost, lokalvård och vaktmästeri, vatten och avlopp samt avfall och återvinning.

Bedömning gällande sammanvägd kvalité utifrån nämndens grunduppdrag är att målgrupps-perspektivet och medarbetarperspektivet bedöms vara godkända (nivå 5). Verksamhetsperspektivet och ekonomiperspektivet är graderade som godkända, men med varning (nivå 4). Sektorn behöver fortsätta sitt utvecklingsarbete för att öka kvalitén inom dessa områden.

Gällande nämndens två prioriterade målområden, ”Öka energieffektiviseringen” och ”Öka kunskapen om mat och måltider”, har det skett förbättringar under året. Båda målens måluppfyllelse har ökat och når upp till godkänd nivå (nivå 5 respektive 6). Av nämndens fyra uppdrag till sektorn har två, ”Bidra till utveckling av centrala Lilla Edet” och ”E-tjänster”, genomförts under året. Det tredje, som gäller underhållsplaner, är delvis färdigställd. Det fjärde uppdraget, som innebär att ”Stötta så att minst 15 hus kan byggas på lämpliga platser utanför detaljplanelagt område”, har förhandsbesked för tio bostadshus beviljats. Men på grund av konjunkturen och få sökta ärenden har det inte gått att uppfylla uppdraget.

Utfallet 2023 är ett överskott om 0,3 mnkr mot budget för samhällsnämndens skattefinansierade verksamheter. De främsta orsakerna är överskott på drygt 1,2 mnkr inom stadsmiljö, överskott på 0,6 mnkr för lokaler/föreningar och ett mindre underskott på övriga verksamheter med undantag från kostenheten som redovisar ett underskott på cirka 1,7 mnkr. Verksamheterna har under året jobbat med olika åtgärder för att hantera det negativa resultatet. Åtgärderna har medfört att det tidigare prognosticerade underskottet för helåret har kunnat hanteras.

För taxefinansierad verksamhet redovisar utfallet för perioden ett underskott på 3,7 mnkr. VA-verksamheten redovisar ett underskott på 2 mnkr. Avfallsverksamheten redovisar ett underskott på 0,7 mnkr i förhållande till budget och -1,7 mnkr som helhet.

Samhällsnämndens skattefinansierade verksamheter står fortsatt inför utmaningar på grund av prisökningar, konjunktursvängningar i form av intäktsbortfall och något begränsade personella resurser inom vissa verksamheter. Samtidigt dras verksamhetens anläggningar med underhållsskulder och det finns svårigheter att få framdrift i flera investeringsprojekt. Utmaningarna kring framdriften berör både skatte- och avgiftskollektivet.

Måluppfyllelse

För information kring måluppfyllelse se nämndens årsrapport.

Socialnämnden

Ansvariga
Ordförande: Zara Blidevik (M)
Vice ordförande: Lorentz Lindell (SD)
Sektorchef: Lotte Mossudd

Belopp i mnkr	2023	2022	2021
Verksamhetens intäkter	73,1	75,7	75,2
Verksamhetens kostnader	-442,9	-426,5	-388,9
Verksamhetens nettokostnad	-369,8	-350,8	-313,7
Nettokostnadsutveckling	5,4%	11,8%	4,4%
Budgetavvikelse	-12,3	-18,8	-1,4
Personalkostnader	-294,9	-276,2	-261,1

Foto: Freepik

Grunduppdrag och ekonomi

Socialnämnden redovisar för 2023 ett underskott på 12,3 mnkr, vilket motsvarar en budgetavvikelse på cirka 3,5 procent.

Kommunfullmäktige beslutade 25 oktober 2023 att godta en negativ budgetavvikelse 2023 på maximalt 12 mkr för socialnämnden på grund av puckelkostnader vid införandet av heltidsresan och den skärpta tillämpningen av arbetstidslagen. Den negativa avvikelsen för 2023 är dock tyvärr 0,3 mnkr högre. Projekt kopplade till medel från kommunakuten har medfört kostnader 2023 till ett värde av cirka 0,4 mnkr som nämnden inte får kompensation för förrän under 2024 efter beslut från Kammarkollegiet. Övergripande verksamhetsområde visar för 2023 ett överskott på 2,8 mnkr. Detta beror huvudsakligen på högre intäkter för mottagande av flyktingar från Ukraina och lägre kostnader för färdtjänst.

Äldreomsorgen redovisar för året ett överskridande med 15,9 mnkr, vilket härleds till högre kostnader för personal än budgeterat. De högre personalkostnaderna beror främst på anpassningar kopplat till nya arbetstidsregler och kostnader kopplade till heltidsresan. Ny arbetstidslagstiftning tillsammans med heltidsresan gör att tiden inom äldreomsorgens verksamheter varit svår att planera och prognostisera för. Övriga kostnader så som drivmedel, inkontinenshjälpmedel och annat förbrukningsmaterial visar negativ avvikelse som till stor del kan hänföras till prisökningar som beror på inflationen.

Funktionsstöd redovisar ett överskott på 4,7 mnkr för året. Det positiva resultatet beror främst på minskade kostnader för externa placeringar och personlig assistans.

Individ- och familjeomsorgen står för 3,9 mnkr av socialnämndens överskridande. Detta beror huvudsakligen på högre kostnader än budgeterat för försörjningsstöd och externa placeringar av både barn och vuxna. För att minska överskridandet har verksamheterna arbetat aktivt med att minska kostnaderna och vakanshålla tjänster i den mån det har varit möjligt. I relation till det prognostiserade underskottet på 6,2 mnkr som tidigare presenterats innebär detta att verksamheten har sänkt kostnaderna och minskat överskridandet med 2,3 mnkr.

Lilla Edets kommun fick avslag på statsbidrag i syfte att minska andelen timanställda inom äldreomsorgen på grund av att kommunen inte uppfyllde de villkor som ställdes.

Socialnämnden har tre prioriterade mål; ”Personal med rätt kompetens”, ”Minskat behov av mer omfattande insatser genom förebyggande tidiga insatser till föräldrar och barn” och ”Minskat behov av mer omfattande insatser genom förebyggande arbete för äldre.” Målen bedöms ha nåtts eller delvis uppnåtts under året.

Kommunfullmäktige har för verksamhetsåret 2023 fem uppdrag som socialnämnden ansvarar för eller ska bidra till. Samtliga fem uppdrag är utförda under året.

Måluppfyllelse

För information kring måluppfyllelse se nämndens årsrapport.

Överförmyndarnämnden

Ansvariga
Ordförande: Claes Olsson (S), Stenungsunds kommun
Vice ordförande: Ina Salmonson Olsvik (M), Orust kommun

Belopp i mnkr	2023	2022	2021
Verksamhetens intäkter	0	0	0,0
Verksamhetens kostnader	-1,6	-1,6	-1,5
Verksamhetens nettokostnad	-1,6	-1,6	-1,5
Nettokostnadsutveckling	0,0%	5,1%	-3,4%
Budgetavvikelse	0,1	0	0,4
Personalkostnader	-0,4	-0,5	-0,4

Överförmyndarnämnden ska fullgöra de uppgifter som enligt gällande författningar ankommer på nämnden. Vidare ska nämnden samarbeta med myndigheter, organisationer och enskilda vars verksamhet berör överförmyndarnämndens verksamhetsområde, samt lämna allmänheten råd och upplysningar i frågor som rör nämndens ansvarsområde.

Foto: IStock

Grunduppdrag och ekonomi

Nämndens grunduppdrag uppfylls genom samverkan med Stenungsund, Orust och Tjörns kommuner. Lilla Edets kommun köper de administrativa tjänsterna från överförmyndarverksamheten i Stenungsunds kommun. Sedan 2015 sköts denna verksamhet via en gemensam nämnd för de samverkande kommunerna.

Överförmyndarnämnden redovisar ett överskott på 0,1 mnkr för 2023.

Bolag och kommunalförbund

AB Edethus

Ansvariga
Ordförande: Bert Åkesson
VD: Sanny Mattelin

AB Edethus förvaltar lokaler för kommunal verksamhet, industrilokaler, mark för exploatering, bostäder samt skogsmark. Förvaltningen omfattar administrativ och teknisk förvaltning, kapitalförvaltning samt genomförande av projekt för om-, till- och nybyggnationer. Förvaltningen omfattar även viss teknisk förvaltning av externt ägda fastigheter. Bolaget ägs i sin helhet av Lilla Edets kommun.

Bolagets resultat för året uppgår till +41 652 tkr. Resultat efter finansiella poster uppgår till +39 423 tkr. Resultatet är betydligt högre jämfört med tidigare år tack vare försäljning av fastigheter och skog som påverkat resultatet med cirka +38 mnkr. Försäljningarna är ett led i finansieringen av de nyinvesteringar som bolaget ska utföra de kommande åren.

Måluppföljning

Målet att ha en soliditet på 15 procent är satt av ägaren. Under året har bolaget uppnått 16,6 procent soliditet. Vid all nybyggnation planeras att installera solceller som ska producera el. Vidare har bolaget fortsatt att använda el- och hybridbilar. Dessa fordon utgör cirka 50 procent av bilflottan. Under året har nio bilar bytts ut mot nya elbilar som har en betydligt längre räckvidd. Bolaget har satt upp mål för att vara fossilfria i förvaltningsarbetet år 2025. Bolaget har under många år arbetat med kvalitetssäkring genom kvalitetssäkringssystemet FR 2000. I likhet med tidigare år fortsätter arbetet med att förbättra de rutiner där det funnits förbättringspotential enligt externa revisioner.

Resultaträkning

Belopp i tkr	2023	2022
Rörelsens intäkter	150 670	121 517
Rörelsens kostnader	-87 574	-77 611
Avskrivningar	32 554	-34 860
Rörelseresultat	**37 373**	**9 046**
Finansiella poster och bokslutsdispositioner	9 098	-6 040
Resultat	**41 652**	**3 006**

Balansräkning

Belopp i tkr	2023	2022
Anläggningstillgångar	806 744	735 030
Omsättningstillgångar	68 217	84 532
Summa tillgångar	**874 961**	**819 562**
Eget kapital	128 658	89 278
Obeskattade reserver och avsättningar	22 379	22 968
Långfristiga skulder	659 254	470 153
Kortfristiga skulder	64 670	237 163
Summa eget kapital och skulder	**874 961**	**819 562**

Lilla Edets fjärrvärme AB

Ansvariga
Ordförande: Henrik Holm, Vattenfall
VD: Henrik Aleryd

Bolaget ägs till 50 procent av Lilla Edets kommun och till 50 procent av Vattenfall AB. Bolaget började sin verksamhet år 1982 och har sitt säte i Lilla Edets kommun. Verksamheten omfattar produktion och distribution av värme i Lilla Edet till såväl företag som privatpersoner.

Under året har totalt 11 881 MWh värme sålts till 61 leveranspunkter och 42 kunder. Största delen av energin har levererats av Essity, från biobränsleeldad panncentral. Utfallet på värmeförsäljningen ligger på 95 procent av budgeterad volym. All inköpt värme har under året köpts från Essity som producerar värmen med huvudsakligen biobränsle. Bolagets panncentral för reservdrift hålls tills vidare i driftmässigt gott skick inom befintligt miljötillstånd. Vid några tillfällen har panncentralen körts som reserv. Tack vare att 91 procent av värmeproduktionen från Essity skett med icke fossilt bränsle har andelen CO_2 och svavel kunnat hållas mycket lågt. Drift och underhåll av bolagets anläggningar sköts på uppdrag av Vattenfall Heat Sweden, Vänersborg, som är certifierade enligt ledningssystemet ISO 45001 och ISO 14001.

Resultaträkning

Belopp i tkr	2023	2022
Rörelsens intäkter	9 705	9 221
Rörelsens kostnader	-7 262	-7 613
Avskrivningar	-412	-551
Rörelseresultat	**2 031**	**1 057**
Finansiella poster och bokslutsdispositioner	-394	-240
Resultat	**1 637**	**816**

Balansräkning

Belopp i tkr	2023	2022
Anläggningstillgångar	5 128	5 539
Omsättningstillgångar	9 540	9 852
Summa tillgångar	**14 668**	**15 391**
Eget kapital	8 361	6 735
Obeskattade reserver och avsättningar	4 211	4 214
Långfristiga skulder	0	0
Kortfristiga skulder	2 096	4 443
Summa eget kapital och skulder	**14 668**	**15 391**

* Lilla Edets kommun äger Lilla Edets fjärrvärme AB till 50 procent och siffrorna ovan avser 100 procent av bolaget.

Soltak AB

Ansvariga
Ordförande: Åke Sparringsjö
VD: Pertti Heina

Soltak AB ska kraftsamla och specialisera sig på de stöd- och servicetjänster som förts över från ägarkommunerna. Med enhetliga och gemensamma system och processer samt ökad automatisering ska kostnader för systemdrift, support och operativt arbete minska, vilket ska ge ägarkommunerna mer värde för pengarna. Verksamheten är organiserad i tre verksamhetsområden: ekonomiadministration, löneadministration och IT-drift samt support. Utöver detta har ett projektkontor etablerats för hantering av verksamhetsprojekt och tillkommande uppdrag.

Ägarandel är 25 procent vardera för Kungälvs kommun, Stenungsunds kommun, Lilla Edets kommun samt Tjörns kommun.

Bolagets resultat präglas av lägre personalkostnader i och med vakanta tjänster, men också lägre pensionskostnader än budgeterat. En del vakanta tjänster har till viss del ersatts av konsulter. På intäktssidan syns en viss volymökning inom vissa tjänster, vilket ökat intäkterna under innevarande år. Bolagets investeringar har uppgått till 10 490 tkr. Budget 2023 uppgick till 10 550 tkr.

Resultaträkning

Belopp i tkr	2023	2022
Rörelsens intäkter	219 297	183 405
Rörelsens kostnader	-208 366	-163 767
Avskrivningar	-9 215	-16 486
Rörelseresultat	**1 717**	**3 151**
Finansiella poster och bokslutsdispositioner	682	2 566
Resultat	**2 399**	**5 718**

Balansräkning

Belopp i tkr	2023	2022
Anläggningstillgångar	20 203	18 927
Omsättningstillgångar	124 420	111 836
Summa tillgångar	**144 623**	**130 764**
Eget kapital	15 812	14 946
Obeskattade reserver och avsättningar	3 097	3 900
Avsättningar	9 677	7 957
Långfristiga skulder	58 100	58 100
Kortfristiga skulder	57 937	45 861
Summa eget kapital och skulder	**144 623**	**130 764**

* Lilla Edets kommuns andel i Soltak AB uppgår till 25 procent och siffrorna ovan avser 100 procent av bolaget.

Begreppsförklaringar

Anläggningstillgång är avsedd för stadigvarande bruk eller innehav. Det kan till exempel vara aktier i kommunala bolag, fastigheter, anläggningar eller inventarier. Värdet på en anläggningstillgång justeras årligen med storleken på dess avskrivning. Räntekostnader som uppstår under anskaffningstiden aktiveras inte.

Ansvarsförbindelse bokförs inte i balansräkningen men är en förpliktelse att ikläda sig ansvaret för uppkomna kostnader som är säkra till sin förekomst men som är obestämda ifråga om belopp eller tidpunkt då de ska infrias.

Avskrivning är en kalkylmässig kostnad som syftar till att i bokföringen redovisa kostnaden för anläggningstillgångars värdeminskning och att därmed uppta tillgångar till sitt verkliga värde. Grundregeln är att avskrivningar sker under tillgångens ekonomiska livslängd med årliga belopp som motsvarar den ungefärliga värdeminskningen, på grund av ålder och förslitning.

Avsättning bokförs i balansräkningen och är en förpliktelse som är sannolik eller säker beträffande sin förekomst men som är obestämda ifråga om belopp eller tidpunkt då de ska infrias.

Balanskrav är ett lagstadgat krav att en kommun ska ha högre intäkter än kostnader. Om ett underskott uppstår ett enskilt år måste det återhämtas inom tre år.

Balansräkning är en uppställning av tillgångar och skulder vid ett visst givet tillfälle. Balansräkningen brukar ställas upp i två kolumner, med tillgångar på ena sidan samt skulder och eget kapital (det vill säga hur tillgångarna finansierats) på den andra. De två sidorna är definitionsmässigt lika, eftersom eget kapital är skillnaden mellan tillgångar och skulder. Balansräkningen ger en ögonblicksbild av en kommunens/koncernens ekonomiska ställning vid en viss tidpunkt (balansdagen). Ur balansräkningen kan man bland annat avgöra organisationens likviditet och soliditet.

Borgensåtagande innebär att kommunen har garanterat att betala en skuld för någon annan organisation om denna inte själv kan fullgöra sina förpliktelser mot långivaren. Vanligt är att kommunen har någon säkerhet i till exempel den fastighet som ligger som grund för borgensåtagandet.

Driftsredovisning är en uppställning av intäkter och kostnader för den löpande verksamheten under året. Här specificeras alltså ekonomin enligt kommunens inre organisation ytterligare.

Eget kapital är skillnaden mellan tillgångar och skulder. Det består alltså av organisationens samlade resultat över tid. I ett bolag ingår även eventuella tillskott av aktiekapital.

Exploateringsfastighet är en fastighet, oftast mark som iordningställs med till exempel vatten och avloppsangöringar, i syfte att säljas.

GR, Göteborgsregionens kommunalförbund, är en samarbetsorganisation för 13 kommuner i Västsverige - tillsammans har dessa kommuner 1 060 000 invånare. GR:s uppgift är att verka för samarbete över kommungränserna och vara ett forum för idé- och erfarenhetsutbyte inom regionen. Verksamheten inom GR ska vara till kommunal nytta, samtidigt som den ska stärka regionen nationellt och internationellt. De kommuner som ingår i GR är Ale, Alingsås, Göteborg, Härryda, Kungsbacka, Kungälv, Lerum, Lilla Edet, Mölndal, Partille, Stenungsund, Tjörn och Öckerö.

Investeringsredovisning är ett sätt att visa hur stora utgifterna har varit för olika typer av investeringar under året. Alltså är det en specifikation av årets anskaffning av anläggningstillgångar.

Kassaflödesanalys (finansieringsanalys) är ett sätt att visa hur investeringar och löpande verksamhet har finansierats och hur den finansiella ställningen har påverkats.

Nettokostnadsandel visar hur stor andel av kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag som verksamhetens nettokostnader inklusive finansnetto tar i anspråk. Om nettokostnadsandelen överstiger 100 % överstiger kostnaderna intäkterna.

Omsättningstillgång omfattar likvida medel, lager, exploateringsfastighet samt fordring som förfaller inom ett år.

Pensionsskuld avser de åtaganden kommunen har för anställdas intjänade pension. Pensioner intjänade efter 1997 återfinns som en skuld i balansräkningen medan det som intjänats dessförinnan återfinns som en ansvarsförbindelse.

Resultaträkning visar periodens resultat och hur det har uppkommit. Periodens intäkter minus dess kostnader, inklusive avskrivningar, utgör årets resultat, vilket tillika är förändringen av eget kapital.

RK-modellen är en modell för finansiell analys. Den bygger på de fyra aspekterna resultat – kapacitet och risk – kontroll.

Självfinansieringsgraden av årets investeringar visar hur stor andel av årets nettoinvesteringar som kan finansieras med internt tillförda medel. En hög självfinansieringsgrad innebär en liten eller ingen ökning av låneskulden, vilket förbättrar eller bibehåller det finansiella handlingsutrymmet.

Skuld är en förbindelse att återbetala ett belopp inom ett visst datum och som är känt till storlek. Begreppet kan uppdelas på kortfristig, vilken förfaller inom ett år, och långfristig, vilken har en förfallotid som är längre fram än ett år.

Soliditet är en relation av eget kapital i förhållande till totala tillgångar. Den visar hur stor andel av tillgångarna som finansierats med egna medel. Betalningsstyrkan på lång sikt bedöms ofta utifrån detta begrepp.

SOLTAK är benämningen av det samarbete som kommunerna Stenungsund, Lilla Edet, Tjörn och Kungälv har i olika frågor för att få en bättre verksamhet som är mindre sårbar till samma eller lägre kostnad än om varje kommun gör verksamheten själv.

Tillgångar är summan av värdet på hela förmögenheten, vilken kan bestå av egendom, immateriella rättigheter, banktillgodohavanden eller andra fordringar. Begreppet kan delas upp i omsättningstillgång och anläggningstillgång.

Årsarbetare definieras som det totala antalet hel- och deltidsbefattningar, omräknat till heltidsbefattningar.